

T.C.
MARMARA ÜNİVERSİTESİ
TÜRKİYAT ARAŞTIRMALARI ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI
ESKİ TÜRK EDEBİYATI BİLİM DALI

**İSTANBUL ARKEOLOJİ MÜZESİ KÜTÜPHANESİ REV 240 NUMARADA
KAYITLI MECMŪ‘A-İ EŞ‘ĀR (90B-120A)
(İNCELEME-METİN)**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

ASLI KAYNAR

İSTANBUL 2021

T.C.
MARMARA ÜNİVERSİTESİ
TÜRKİYAT ARAŞTIRMALARI ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI
ESKİ TÜRK EDEBİYATI BİLİM DALI

İSTANBUL ARKEOLOJİ MÜZESİ KÜTÜPHANESİ REV 240 NUMARADA
KAYITLI MECMŪ‘A-İ EŞ‘ĀR (90B-120A)
(İNCELEME-METİN)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

ASLI KAYNAR

TEZ DANIŞMANI
PROF. DR. ÖMER ZŪLFE

İSTANBUL 2021

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER.....	I
ÖN SÖZ.....	II
ÖZET	III
ABSTRACT	IV
ÇEVİRİYAZI ALFABESİ	V
KISALTMALAR.....	VI
İŞARETLER.....	VII
GİRİŞ.....	1
I. BÖLÜM: İNCELEME	3
I. Mecmuanın Genel Özellikleri	3
II.Mecmuada (90b-120a) Yer Alan Şairler.....	5
Tablo 1: Mecmuada (90b-120a) yer alan şairler, bu şairlere ait şiir sayıları ve şiir numaraları:.....	6
III. Mecmuada (90b-120a) Yer Alan Şiirler	9
IV. Mecmuada (90b-120a) Kullanılan Vezinler.....	10
Tablo 2: Mecmuada (90b-120a) kullanılan vezinler, dairesi, sayısı ve şiir numarası:	10
V. Metin Tesisinde Takip Edilen Yol.....	13
VI. Mecmuanın Önemi ve Türk Edebiyatına Katkısı.....	14
II.BÖLÜM: TENKİTLİ METİN	16
SONUÇ.....	163
KAYNAKLAR.....	165

ÖN SÖZ

Bu çalışma İstanbul Arkeoloji Müzesi Kütüphanesi REV (Recāi-zāde Ekrem Vakfı) 240 Numarada “Mecmū‘a-i Eş‘ār” adıyla kayıtlı şiir mecmuasının 90b-120a sayfaları arasındaki otuz varaklık bölümün incelenmesinden ve metnin transkripsiyon alfabesine aktarılmasından oluşmaktadır.

Çalışma, giriş, inceleme, tenkitli metin ve sonuç olmak üzere dört bölüme meydana gelmektedir. Giriş bölümünde mecmuanın tanımı yapılmış, Türk Edebiyatı çalışmaları bakımından önemine değinilmiştir. İnceleme bölümünde, üzerinde çalışılan mecmua hakkında genel bilgiler verilerek çalışmanın esasını teşkil eden 90b-120a sayfaları arasındaki şairler, şiirler ve kullanılan vezinler tablo oluşturularak ele alınmıştır. Daha sonra tenkitli metni kurarken takip ettiğimiz yöntem ve metod hakkında bilgiler verilmiştir. Son olarak çalışmamıza kaynaklık eden mecmuanın önemi ve Türk Edebiyatına katkısından bahsedilerek inceleme bölümü sonlandırılmıştır.

Çalışmanın üçüncü bölümünde 90b-120a sayfaları arasında yer alan 358 şiir çeviriyazı alfabesine aktarılmıştır. Divanlarda veya muhtelif çalışmalarda yer alan şiirler mukayese edilerek tenkitli metin oluşturulmuştur. İnceleme metninde her şiir numaralandırılarak bu numaraların altına şiirin vezni yazılmıştır. Mecmuada, şiirin başlığında yazan bilgiler ve yer aldığı varak numarası dipnotta gösterilmiş, divanda yer alan şiirlerin divandaki numaraları da yine dipnotta verilmiştir. Sonuç bölümünde ise çalışmamız hakkında genel bir değerlendirme yapılarak kaynakça sunulmuştur.

Her akademik çalışma gibi Klâsik Türk Edebiyatı araştırmaları da yoğun çaba, dikkat ve titizlik gerektiren süreçler sonucunda meydana gelmektedir. İnsanın hataya meyilli tabiatı göz önünde bulundurulduğunda, çalışmamızın birtakım eksiklikler barındırıyor olması muhtemeldir. Söz konusu hata ve eksikleri tespit ve tamir ederek edebiyat araştırmalarına katkı sağlayacak olan kıymetli araştırmacılara şimdiden teşekkür ediyoruz.

Bu zorlu süreçte akademik çalışma prensiplerini edinmemeye katkı sağlayan değerli hocalarıma, tez konumun belirlenmesi ve çalışılması sürecinde göstermiş olduğu sabır, anlayış ve yol gösterici yaklaşımından ötürü sevgili danışmanım Prof. Dr. Ömer ZÜLFE'ye en içten teşekkürlerimi sunarım.

ASLI KAYNAR
Çorlu, 2021

ÖZET

Bu çalışma, İstanbul Arkeoloji Müzesi Kütüphanesi REV 240 Numarada Kayıtlı “Mecmū‘a-i Eş‘ār”ın 90b-120a varakları arasında yer alan 358 şiirin çeviriyazı alfabetiyle yazılması ve bu bölümün incelenmesinden oluşmaktadır.

Çalışma, inceleme ve tenkitli metin olmak üzere iki ana bölümden oluşmaktadır. İnceleme bölümünde sözkonusu varaklar arasında yer alan şair, şiir ve vezinler ele alınmıştır. İkinci bölümde ise metnin çeviriyazı alfabetine aktarılması ile oluşturulan tenkitli metin yer almaktadır.

Anahtar Kelimeler: Divan, Mecmua, Şiir, Gazel, Nazire

ABSTRACT

This study consists of the writing of 358 poems in the 90b-120a leaflets with the transliteration alphabet and this section which is registered with REV 240 in the Istanbul Archaeology Museum Library.

This work contains two main sections: the first section consists the poets, poems and rhythm; and the second section consists of criticized text of the “Mecmû‘a”.

Keywords: Divan, Journal, Poem, Ghazal, Parallel

ÇEVİRİYAZI ALFABESİ

ا	a, ā	ص	ş
ا	a, e, ı, i, u, ü	ض	z, d
ب	b, p	ط	t
پ	p	ظ	z
ت	t	ع	‘
ث	ṯ	غ	ğ
ج	c, ç	ف	f
چ	ç	ق	ķ
ح	ḥ	ك	k, g, (ñ)
ح	ḥ	ك	ñ
د	d	ل	l
ذ	z, d	م	m
ر	r	ن	n
ز	z	و	v, u, ū, ü, o, ö
ژ	j	ه	h, a, e
س	s	لا	la, lā
ش	ş	ی	y, ı, i, ī
		ء	’

KISALTMALAR

a.g.md	Adı geçen ansiklopedi maddesi
B.	Beyit
C.	Cilt
D.	Divan
G.	Gazel
Hzl.	Hazırlayan
Kt.	Kıt'a
M.	Musammat
N.	Nihânî (İbrahim elebi) ve Gazelleri
REV. 240	İstanbul Arkeoloji Müzesi Kütüphanesi REV 240 Numarada Kayıtlı 'Mecmû'a-i Eş'âr'
s.	Sayfa
S.	Sayı
Ş.	Şiirler
Tb.	Terkib-i Bend
TDVİA	Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi

İŞARETLER

- “ ” Alıntı.
- [] Yazmada olmayıp eklenen veya onarılan yerler.
- (?) Doğruluğu Őüpheli yerler.

GİRİŞ

Edebiyat araştırmacılarının üzerinde çalıştığı mecmualar genellikle antoloji özelliği gösteren nazire ve şiir mecmualarıdır. Bu mecmuaların oluşturulma sürecinde gözetilen metot derleme yöntemidir. Bu sebeple her mecmuanın müstensih veya mürettip denilen bir derleyicisi vardır. Bazı mecmuaların derleyicisi belliyken derleyicisi bilinmeyen mecmualar da mevcuttur.

XVI. yüzyıldan itibaren Osmanlı ve İnan sahasında rağbet görmeye başlayan, sayıları ve eşitleri giderek artan mecmualar, derleyicisinin bildiği dillere bağlı olarak, Arapça, Farsça ve Türkçe olarak kaleme alınmıştır. Bu  dilin birlikte kullanıldığı bazı eserler de mevcuttur.

Bugünden baktığımızda mecmualar, telif bir eser, yazılı kültür kaynağı ve bir hazine olarak, mecmuanın yazıldığı yahut derlendiği dönemin tarihine, kültürüne, sanatına, dil kullanımlarına, edebi zevklerine ve estetiğine dair kapı aralayan eserlerdir. Mürettep bir divan oluşturma imkanı bulamayan ya da eserleri bugüne ulaşmamış şairlerin şiirlerini ihtiva etmesi, şairlerin divan nüshalarına girmeyen eksik şiirlerinin tespiti, kaynaklarda adı geçmeyen şahısları tanıtması bakımından da önemli bir veri kaynağıdır.

Tarlan'ın ifadesiyle “şiirden anlayan, kültürlü ve meraklı mrettipler tarafından derlenen mecmualar, cahil hattatlar tarafından oluşturulan müzeyyen ve müzehhip fakat çok yanlışlı divanlara tercih edilir ve bu divanlar ancak mecmualarla karşılaştırılarak tashih imkanı bulur.”¹ Bu sayede mecmualarda tespit edilen şiirlerden hareketle divanı ya da divanesi oluşturulan pek çok şairin olduğu da malumdur.

Tez çalışmamıza kaynaklık eden, XVI. yüzyıla ait olduğu düşünülen bu mecmua, Klsik Türk Edebiyatı alanındaki çalışmalara ışık tutacak nitelikte olması açısından oldukça kıymetli bir eserdir.

¹ Ali Nihad Tarlan, “Eski Mecmualar Arasında”, *İÜEF Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi I*, 122- 123.

I. BÖLÜM: İNCELEME

I. Mecmuanın Genel Özellikleri

Çalışmamızın konusu olan yazma eser, İstanbul Arkeoloji Müzesi Kütüphanesi REV 240 numarada *Mecmū‘a-i Eş‘ār* başlığıyla kayıtlıdır. Dış yüzeyi kahverengi ciltle kaplı olan eserin ön ve arka yüzlerinde silik görünümlü birer beyzî şemse yer almaktadır. Cildin sırtı tahrip olmuş, şiraze iplikleri büyük ölçüde görünür vaziyettedir. Sayfa kenarları zaman içerisinde aşındığı görülen mecmuanın bütünü göz önünde bulundurulduğunda fiziksel açıdan oldukça sağlam olduğunu söylemek mümkündür.

Toplamda 217 varaktan meydana gelen ve XVI. yüzyıla ait olduğu tahmin edilen bu mecmua, ağırlıklı olarak nazire türünde şiirler içeriyor olmasına rağmen murabba, tahmis, müseddes, rubai, terkiib-i bend gibi farklı nazım şekli ve türlerde de şiirler barındırmaktadır. Bu bakımdan sözkonusu mecmuanın bütünüyle bir “nazire mecmuası” olduğunu söylemek yerinde olmayacaktır. Kasidelerle başlayan mecmua, 106a yaprağına kadar elif-bâ sistemi ile tertiplenmiştir. Müstensih, bu yapraktan sonra herhangi bir sıra veya düzen esas almamış, şiirleri kendi beğenisi doğrultusunda sıralamıştır. Bununla beraber mecmuanın bazı kısımlarında şairin divanından alınmış peş peşe şiirlerin de yer aldığı görülmektedir.

Bu çalışmada incelenen şiirler 90b-120a yaprakları arasında yer almaktadır. Bu aralıkta toplam 358 şiir bulunmaktadır. Bu şiirlerden 356 tanesinin şairi belli olup 2 şiirin şairi hakkında mecmuada herhangi bir bilgi verilmediğinden bahsi geçen şiirlerin kime ait olduğu tespit edilememiştir.

Mecmua, büyük ölçüde nestalik hattı² ile yazılmıştır. Bizim çalışmamızın konusu olan 90b-120a varakları arasından 110b yaprağındaki Şühūdī’ye ait şiir, divanî hattının bir çeşidi olan “divanî kırması” ile yazılmıştır. Fevâid ve temellük kayıtlarında divanî kırması, harekeli nesih ve rika hattının kullanıldığı da görülmektedir. Şiirler, cetvel kullanılmadan sayfaların ortasına ve sayfa kenarlarına yazılmıştır. Yaprakların orta kısmında sıklıkla beşer beyitlik üçer gazel yer alırken sayfa kenarlarına yazılan şiirlerin sayısı farklılık göstermektedir. Musammatların yazımı sayfanın ortasından başlayarak sayfa kenarlarına doğru devam

² İslâm dünyasında altı çeşit yazı (aklâm-ı sitte) dışında yaygın olarak kullanılan yazı türü. Ali Alparslan, “Nesta’lik”, TDVİA, C. 33, 11. s.

etmiştir. Mecmuanın zaman içinde tahrip olması ve yazıların silinmesinden dolayı sayfa kenarlarına yazılan şiirlerin okunuşunda bazı noksanlıklar ortaya çıkmış, ve bu metinler olabildiğince tamir edilmeye çalışılmıştır.

90b-120a sayfa aralığındaki şiirlerin çoğunda şairlerin mahlasları başlıkta verilmiş bazı başlıklarda bu mahlaslara ek olarak çeşitli sıfatlar da yer almıştır. Örneğin Muhibbî'nin şiirlerinde “*ğāzel-i pādīşah-ı ‘ālem-penāh, pādīşāh-ı ‘ālem-penāh, pādīşāh-ı ‘ālem ve pādīşāh*” gibi ifadelerle bulunmaktadır. Mahlas beytinden şairinin Hālî olduğu tesbit edilen birkaç şiirin başlığında ise “*Ahmed Paşa Mūtāf-zāde*³” ifadelerine yer verilmiştir. ‘Ahdî ve Rūhî için kullanılan “*bağdādî*” ifadesinden başka Vaşfî için “*Vaşfî Çelebî eş-şehîr Mehemmed Çelebî*”, Feyzî için ise “*Mehemmed Beg Defterdār-ı Tīmār-ı Bağdād*” ibarelerinin kullanıldığı görülmektedir. Ayrıca 100a yaprağındaki Tābî'ye ait şiirin başlığında yer alan “*Nihānīye nazîredür yukaruda vāki ‘ olmuşdur*” ibaresi ise zemin şiir-nazire şiir tesbiti için yol gösterici bir niteliktedir.

Mecmuanın genelinde şiirlerle beraber çeşitli kayıtlar, ilaç tarifleri, evrādlar ve ferman türünden belgelerin yer aldığı da bilinmektedir.

Mecmuanın herhangi bir sayfasında ketebe yahut istinsah kaydı mevcut değildir. Fakat 150a, 156b, 214b sayfalarında bir temellük kaydı yer almaktadır. Bu kayıtlardan yola çıkarak mecmuanın sahibinin Mustafa bin Hüseyin isimli bir şahıs olduğu bilgisine ulaşılabilir. Mecmuada yer alan 150a yaprağındaki temellük kaydında “*şāhibi ve māliki muştāfā bin hüseyin tābi‘-i vezîr-i mükerrem hazret-i kahramān paşa muhāfiz-ı kamaniçe el-vāki‘ fî 21 S(afer) sene 1111*” şeklinde bir ibare bulunmaktadır. Bu kayıt, mecmuanın sahibinin XVII. yüzyılda Rumeli Beylerbeyi olan Kahraman Paşa'nın divan katibi Mustafa bin Hüseyin olduğunu gösterir niteliktedir. Fakat mecmuada yer alan şairlerin genellikle XV. ve XVI. yüzyıla ait olması, Kanunî Sultan Süleyman'ın oğlu II. Selim'in bir şiirinde “*şeh-zāde şulţān selîm*” başlığının bulunması ve Bakî'nin kasidelerinin başında yer alan “*min kaşāyid-i bākî çelebi řābe ‘ayşehu*” başlığı bu mecmuanın XVI. yüzyıla ait olma ihtimalini güçlendirmektedir.

Mecmuadaki şiirlerin yazımında büyük ölçüde siyah mürekkep kullanıldığı görülmektedir; ancak şiirlerin üzerine yazılan şair mahlasları genellikle kırmızı renk mürekkep kullanılarak yazılmıştır.

³ Dokumak veya örmek sûretiyle keçi kılından çul, yem torbası vb. şeyler yapan ve satan kimse, muytaf.

İlhan Ayverdi, *Misalli Büyük Türkçe Sözlük*, s. 856-857.

Mecmuada kimi gazellerin sadece birinci, ikinci ya da üçüncü beyitleri yazılmış yahut bu kısımlar eksik bırakılmıştır. Bazı gazelerde ise mürettibin şiire ayırdığı boşluktan tüm beyitleri yazmayı planladığı anlaşılrsa da, şiirin yalnızca ilk iki ya da üç beyti yazılmış dolayısıyla gazel tamamlanamamıştır. Mürettibin bazı varaklarda mecmuanın yazımı sırasında kaldığı yerden devam edebilmesi için bir sonraki gazelin ilk kelimesini sayfa kenarlarına not ettiği de tesbit edilmiştir.

Mürettib ya da mecmuayı sonradan edinen birisi, çeşitli şiirlerde düzeltme yapmak amacıyla bazı kelimelerin veya mısraların üzerini çizmiş, bazı satır ve kelimelere de takdim-tehir işaretleri koymuştur. Divanda yer alan kimi şiirlerde de kendisinin tercih ettiği ya da önerdiği kelimeyi üst kısma yazmıştır. Yanlış olduğunu düşündüğü kelimenin veya mısranın ise üzerini çizmiş, kenarına doğrusunu eklemiştir. Mecmuanın 103a yaprağında Hāverī'ye ait olan şiirin kenarına ise mürettibin yahut müstensihinin kaleminden çıkmış olduğu düşünülen “*biz beş beytten gayri bulmaduk*” şeklinde bir not düşülmüştür.

Mecmuada yer alan şiirlerdeki bazı beyitlerin yanında bulunan işaretlemelerin dikkat çeken ve güzel bulunan beyitleri ifade etmek için kullanıldığı anlaşılmaktadır. Buradan hareketle mecmuada yer alan şiirlerin genel anlamda beğenildiği kannatine ulaşılabilir.

II.Mecmuada (90b-120a) Yer Alan Şairler

Mecmuanın vikāye varaklarında “*mecmū'ada olan şu'arānın isimleridir*” başlığı altında 64 şairin isimleri numaralandırılarak verilmiştir; ancak bu sayının eksik olduğu görülmektedir. Mecmua üzerinde şimdiye kadar yapılan çalışmalar doğrultusunda 1b-170a varakları arasında 132 şairin varlığı tespit edilmiştir. Mecmuanın 90b-120a sayfalarında 358 adet şiir bulunmaktadır. Bu şiirlerin 356 tanesinin şairi belli olmakla beraber geriye kalan 2 şiirin (G.38, G.252), şairi hakkında mecmuada herhangi bir bilgi yer almamaktadır. Bizim çalıştığımız bölümde 62 şairin adı geçmektedir. Bu şairlerden 25 tanesinin yayımlanmış divanı bulunmakla beraber 39 şairin çalışılmış herhangi bir divanına veya divançesine erişebilmiş değiliz.

Yayımlanmış divanı bulunan şairler: ‘Ahdī, ‘Aşık Çelebi, Bākī, Celāl, Emrī, Fevrī, Fiğānī, Hātemī, Hāverī, Hüdāyī-i Qādīm, Mecdī, Medhī, Mesīhī, Muḥibbī, Nev’ī, Nihānī, Raḥmī, Rızāyī, Rūhī-i Bağdādī, Sānī, ‘Ubeydī, ‘Ulvī, Ümīdī, Vaşfi ve Yaḥyā.

Yayımlanmış divanı veya şiirleri bulunmayan yahut bizim bu yayınlara erişme imkanı bulamadığımız şairler: Āgehī, ‘Alī, Ānī, Dānişī, Emānī, Fānī, Fethī, Feyzī, Fikrī, Firdevsī,

Germi, Ğināyī, Hālī, Hārīmī, Hasan Paşa, Hişārī, Hāverī, ‘İzārī, Keşfi, Keyfi, Mişālī, Nālīşī, Peykerī, Piyāle Paşa, Re’yī, Ref’ī, Rindī, Rüşdī, Sa’yī, Şabirī, Şādık, Şadrī, Selmān, Sihrī, Sipāhī, Sünnī, Şühūdī, Tābī, Vālīhī.

Aşağıda yer alan **Tablo 1**’de mecmuada bulunan 90b-120a arasındaki şairlerin isimleri, toplam şiir sayıları ve metindeki şiir numaraları verilmiştir. Çalışmaya kolaylık sağlaması açısından şairlerin isimleri alfabetik olarak dizilmiş ve şiirler nazım şekliyle birlikte verilmiştir.

Tablo 1: Mecmuada (90b-120a) yer alan şairler, bu şairlere ait şiir sayıları ve şiir numaraları:

Şairler	Toplam Şiir Sayısı	Şiir Numaraları
01. Āgehī	1	G.178
02. ‘Ahdī	38	G.4, G.15, B.19, G.20, G.32, G.36, G.42, G.45, G.48, G.62, G.63, G.79, G.80, G.96, G.99, G.100, G.108, G.118, G.138, G.148, G.177, G.184, G.186, G.188, G.190, G.196, G.203, G.204, G.207, G.209, G.213, G.214, G.216, G.221, G.225, G.243, G.247, G.266
03. ‘Alī	1	G.165
04. Ānī	1	G.164
04. ‘Āşık Çelebi	1	G.13
05. Bākī	54	G.26, G.41, G.43, G.53, G.75, G.87, G.103, G.107, G.110, G.136, G.152, G.156, G.200, G.201, G.211, G.220, G.227, G.260, G.323, G.324, G.325, G.326, G.327, G.328, G.329, G.330, G.331, G.332, G.333, G.334, G.335, G.336, G.337, G.338, G.339, G.340, G.341, G.342, G.343, G.344, G.345, G.346, G.347, G.348, G.349, G.350, G.351, G.352, G.353, G.354, G.355, G.356, G.357, G.358
06. Celāl	2	G.183, G.189
07. Dānişī	6	G.14, G.33, G.69, G.131, G.146, G.169
08. Emānī	2	G.245, G.246
9. Emrī	10	G.7, G.18, G.27, G.39, G.57, G.71, G.85,

		G.116, G.158, G.161
10. Fānī	2	G.49, G.123
11. Fethī	1	G.195
12. Fevrī	2	G.70, G.76
13. Feyzī	3	G.83, G.98, G.219
14. Fiġānī	52	G.271, G.272, G.273, G.274, G.275, G.276, G.277, G.278, G.279, G.280, G.281, G.282, G.283, G.284, G.285, G.286, G.287, G.288, G.289, G.290, G.291, G.292, G.293, G.294, G.295, G.296, G.297, G.298, G.299, G.300, G.301, G.302, G.303, G.304, G.305, G.306, G.307, G.308, G.309, G.310, G.311, G.312, G.313, G.314, G.315, G.316, G.317, G.318, G.319, G.320, G.321, G.322
15. Fikrī	2	G.5, G.187
16. Firdevsī	1	G.88
17. Germī	1	G.205
18. Ġināyī	1	G.191
19. Ħālī	7	G.81, G.179, G.206, G.208, G.215, G.218, G.251
20. Ħarīmī	1	G.194
21. Ħasan Paşa	1	G.193
22. Ħiṣārī	1	G.198
23. Ħātemī	3	G.182, G.185, G.212
24. Ħāverī	3	G.95, G.97, G.163
25. Hüdāyī-i Qādīm	2	G.77, G.155
26. ‘İzārī	9	G.2, G.10, G.16, G.66, G.73, G.147, G.166, G.174, G.228

27. Keşfi	3	G.199, G.202, G.261
28. Keyfi	1	G.240,
29. Mecdī	16	G.9, G.17, G.29, G.34, G.40, G.64, G.101, G.113, G.119, G.127, G.132, G.145, G.151, G.159, G.162, G.171
30. Medhī	1	G.235
31. Mesīhī	1	G.51
32. Mişālī	2	G.229, G.242
33. Muḥibbī	8	G.52, G.102, G.109, G.180, G.210, G.222, G.224, G.259
34. Nālişī	1	G.231
35. Nev'ī	13	G.12, G.22, G.24, G.37, G.46, G.54, G.59, G.67, G.74, G.122, G.134, G.176, G.223
36. Nihānī	6	G.6, G.30, G.106, G.128, G.172, G.234
37. Peykerī	1	B. 255
38. Piyāle Paşa	1	B.254
39. Raḥmī	1	G.160
40. Re'yī	1	G.141
41. Ref'ī	9	G.11, G.23, G.61, G.115, G.121, G.133, G.154, G.157, G.175,
42. Rızāyī	13	G.1, G.8, G.31, G.56, G.60, G.72, G.78, G.104, G.150, G.167, G.170, G.248, G.269
43. Rindī	1	G.197
44. Rūḥī-i Bağdādī	8	G.86, B.89, B.90, B.91, B.92, B.93, B.94, G.135
45. Rüşdī	1	G.82
46. Sa'yī	1	G.84
47. Şabirī	5	G.47, G.124, G.140, G.226, G.236

48. Şādık	3	G.112, G.143, G.181
49. Şadrī	3	G.142, G.238, G.256
50. Şānī	4	G.111, G.137, G.237, G.265
51. Selmān	1	G.139
52. Siḥrī	2	G.50, G.253
53. Sipāhī	1	G.239
54. Sünnī	1	G.117
55. Şühūdī	3	G.217, G.230, G.244
56. Tābī	4	G.125, G.129, G.232, G.241
57. ‘Ubeydī	14	G.21, G.25, G.28, G.65, G.68, G.105, G.114, G.126, G.130, G.144, G.153, G.168, G.173, G.233
58. ‘Ulvī	1	G.44
59. Ümīdī	1	G.55
60. Vālihī	13	G.3, G. 35, G.58, G.120, G.249, G. 250, G.257, G.258, G.262, G.263, G.264, G.267, B.268
61. Vaşfī	1	G.192
62. Yaḥyā	2	G.149, Tb. 270

III. Mecmuada (90b-120a) Yer Alan Şiirler

Mecmuanın 90b-120a varakları arasında toplam 358 şiir bulunmaktadır. Bu şiirler arasında 346 gazel, 10 beyit, 1 musammat, ve 1 kıt'a yer almaktadır. Bunların içerisinde 38 ve 252 numaralı şiirlerin kime ait olduğu, şiirde mahlas beyti veya başlıkta şairin adının bulunmaması sebebiyle tesbit edilememiştir. Bunların yanında yedi şiirin (G.179, G.187, G.206, G.208, G.215, G.218, G.219) kime ait olduğu şiir başlıklarından değil mahlas beyitlerindeki mahlaslardan tespit edilmiştir. Bu şiirlerin dipnotuna köşeli parantez [] içinde şairlerin mahlasları yazılmıştır.

Mecmuanın 93b yaprağındaki Şabirî'ye ait olan gazel (G.47) 4a mısraından itibaren eksiktir. 102a yaprağının sayfa kenarında bulunan Ref'î'ye ait beş beyitlik bir gazelin (G.154) ise dördüncü beyti boş bırakılmıştır.

Mecmuanın çalıştığımız bölümünde 'Âşık Çelebi'ye ait 1 şiir (G.13), 'Ahdî'ye ait 3 şiir (G.4, G.62, G.63), Fevrî'ye ait 2 şiir (G.70, G.76), Figânî'ye ait 2 şiir (G. 304, G.316), Medhî'ye ait 1 şiir (G.235), Rûhî'ye ait 6 beyit (B.89, B.90, B.91, B.92, B.93, B.94), ve Vaşfî'ye ait bir şiirin (G.192) şairlerin yayınlanmış divanlarında yer almadığı tespit edilmiştir.

IV. Mecmuada (90b-120a) Kullanılan Vezinler

Mecmuada 90b-120a arasında yer alan şiirlerde aruz ölçüsünün birinci, ikinci, üçüncü, dördüncü ve beşinci dairesinde bulunan *Hezec*, *Recez*, *Remel*, *Muzâri'*, *Müctes*, *Haşif*, *Mütekarib* ve *Münserih* bahirlerinden on dört çeşit vezin kullanılmıştır. 90b-120a varakları arasındaki şiirler incelendiğinde, en çok kullanılan bahirlerin sırasıyla *Hezec*, *Muzâri'* ve *Remel* olduğu görülmüştür. En çok kullanılan vezinler ise sırasıyla 97 şiir ile *remel-i müsemmen-i mahzûf* (fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün), 85 şiir ile *Muzâri'-i müsemmen-i aḥreb-i mekfûf-ı mahzûf* (Mef'ülü fâ'ilâtü mefâ'ilü fâ'ilün), ve 63 şiir ile *remel-i müsemmen-i mahbûn-ı mahzûf* (fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilün)dur.

Aşağıda yer alan **Tablo 3**'te mecmuada kullanılan vezinlerin daireleri, sayıları ve ait oldukları şiir numaraları hakkında bilgiler verilmiştir.

Tablo 2: Mecmuada (90b-120a) kullanılan vezinler, dairesi, sayısı ve şiir numarası:

Birinci Daire (Dâ'ire-i Mu'telif)			
Kullanılan Vezin		Sayısı	Şiir Numarası
Hezec	<i>Mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün</i> <i>mefâ'ilün</i> + --- / + --- / + --- / + ---	43	47-52-53-54-55-56- 57-58-59-60-61-62- 63-64-65-66-67-68- 69-70-81-100-101- 102-103-117-184-187- 188-257-258-262-265- 266-267-269-273-314- 317-323-339-349-357

	<i>Mef'ülü mefā 'lū mefā 'lū fe 'ülün</i> --- + / + --- + / + --- + / + ---	26	30-31-32-33-34-35- 36-37-38-39-40-48- 49-50-51-78-79-200- 206-207-294-305-321- 327-337-341
	<i>Mefā 'lün mefā 'lün fe 'ülün</i> + ---- / + ---- / + --	6	109-110-111-112-282- 316
Remel	<i>Fā 'ilātün fā 'ilātün fā 'ilātün fā 'lün</i> -- + --- / -- + --- / -- + --- / -- + ---	97	1-2-3-4-41-42-46-71- 72-73-74-75-76-77- 92-113-114-115-118- 119-120-121-122-123- 124-125-126-127-149- 180-181-185-186-189- 190-201-203-204-205- 208-209-210-211-212- 213-215-216-217-220- 221-222-223-224-225- 226-227-228-229-230- 231-232-233-234-235- 247-248-249-250-253- 254-255-259-260-261- 264-268-272-280-284- 290-291-295-296-303- 304-309-311-313-318- 320-322-328-335-343- 345-347-350
	<i>Fe 'ilātün fe 'ilātün fe 'ilātün fa 'lün</i> ++ --- / ++ --- / ++ --- / --	8	85-86-108-128-130- 132-133-197

	<i>Fe`ilātün fe`ilātün fe`ilātün fe`ilün</i> ++ -- / ++ -- / ++ -- / ++ -	63	80-82-83-84-87-88- 91-93-95-96-104-105- 106-107-116-129-131- 134-135-136-137-138- 139-140-141-142-143- 144-145-146-147-148- 150-151-152-153-154- 155-192-193-194-195- 196-198-199-251-256- 263-285-287-299-301- 312-329-334-338-342- 344-348-351-353-356- 358
	<i>Fe`ilātün fe`ilātün fe`ilün</i> ++ -- / ++ -- / ++ -	2	330-352
İkinci Daire (Dā`ire-i Muhtelif)			
Muzāri`	<i>Mef`ülü fā`ilātü mef`ülü fā`ilün</i> -- + / - + - + / + - - + / - + -	85	5-6-7-8-9-10-11-12- 13-14-15-16-17-18- 19-20-21-22-23-24- 25-26-27-28-29-94- 156-157-158-159-160- 161-162-163-164-165- 166-167-179-182-183- 191-214-218-219-236- 237-238-239-240-241- 242-243-244-245-246- 270-271-275-277-278- 279-281-283-286-288- 289-292-293-297-298- 300-306-307-308-310- 319-326-331-332-333- 336-346-354-355
	<i>Mef`ülü fā`ilātün mef`ülü fā`ilatün</i> -- + / - + - - / - - + / - + - -	11	98-99-170-171-172- 173-174-175-176-177- 178

	<i>Müstef'ülün fe'ülün müstef'ülün fe'ülün</i> ---+-/+---/---+-/+---	1	315
Müctes	<i>Mefā'ilün fe'ilātün mefā'ilün fe'ilün</i> +--+-/++---/+--+-/++-	10	43-44-45-97-168-169- 274-276-302-340
Üçüncü Daire (Dā'ire-i Mütenevvi'a)			
Hafif	<i>Fe'ilātün mefā'ilün fe'ilün</i> ++--/+--+-/++-	4	89-90-252-325
Dördüncü Daire (Dā'ire-i Müttefika)			
Mütekarib	<i>Fe'ülün fe'ülün fe'ülün fe'ül</i> +---/+---/+---/+--	1	324
Beşinci Daire (Dā'ire-i Müştebihe)			
Münserih	<i>Müfte'ilün fā'ilün müfte'ilün fā'ilün</i> -+++/-+--/-++- /+---	1	202

V. Metin Tesisinde Takip Edilen Yol

- Metin tesisinde 90b-120a arasındaki şiirlerin tenkitli metni oluşturulurken bilimsel çalışmalarda kabul gören çeviriyazı alfabesi esas alınmıştır. Şiirlerin vezni ait oldukları bahirleriyle birlikte şiir numarasının hemen altına, takti edilmiş bir şekilde yazılmıştır. Metin oluşturulurken önce sayfanın ortasında yer alan şiirler, daha sonra ise sayfa kenarlarındaki şiirler yukarıdan aşağı olmak üzere sırasıyla tenkitli metnin içine yazılmıştır.
- Divanlarda bulunan şiirlerin tespiti yapılmış ardından bu şiirler söz konusu divanlardan kontrol edilmek suretiyle nüsha farkları dipnotta gösterilmiştir. Esas amaç yazmadaki şiirleri ortaya koymak olduğundan genellikle yazmadaki metne sadık kalınmıştır. Eksik ya da yanlış yazıldığı düşünülen kelimeler için divandaki şekil esas alınmış, yazmadaki kelimeler ise dipnotta belirtilmiştir.

- Mecmuada bulunan her bir şiire numara verilmiş, şiirlerin hangi yaprakta yer aldığı dipnotta belirtilmiştir. Dipnotlardaki a harfi yaprağın ilk yüzünü, b harfi ise ikinci yüzünü ifade etmektedir. Ayrıca yayımlanmış divanlarda bulunan şiirlerin divandaki numaraları da dipnotta verilmiştir. Şiirlerin başlığındaki şairler ya da şiirlerle ilgili bilgiler, dipnota çeviriyazı alfabesi ile yazılmıştır.
- Metinde yıpranan tahrip olan ya da silinen kısımlar mümkün olduğunca tamir edilmeye çalışılmış ve yapılan eklemeler köşeli parantez '[']' içerisinde gösterilmiştir. Ayrıca metin oluşturulurken yukarıda bahsedilen nedenlerden dolayı okunmasında güçlük çekilen ya da eksik bırakılan şiirler, yayımlanmış divanlardan kontrol edilerek tamamlanmıştır.
- Mahlaslar **kyu** yazılmış olup, metin tertibinde noktalama işaretlerine ve büyük harf kullanımına yer verilmemiştir.
- Metin içinde Türkçe olmayan ifadeler *eğik* gösterilmiştir.
- Mecmuanın bazı sayfalarında yer alan dua ve ferman gibi şiir dışı olan metinlere bizim çalışma aralığımızda olan sayfalarda rastlanmamıştır.
- Mecmuadaki şiirlerin başlıklarında yer alan tüm yazılar, şairin adından hemen sonra dipnotta belirtilmiştir. Bu sayede okuyucunun, mecmuanın dil içi çevirisini rahatça takip etmesi sağlanmıştır.

Bu tez çalışması hazırlanırken mecmuanın yazılış biçimine en yakın olan halini yakalayabilmek ve bu metni ilmi çalışmalara uygun bir hale getirebilmek amaçlanmıştır.

VI. Mecmuanın Önemi ve Türk Edebiyatına Katkısı

Şiir mecmuaları daha önce ismi duyulmamış şairlerin ve şiirlerin gün yüzüne çıkarılması açısından Klâsik Türk Edebiyatı çalışmalarına kaynaklık eden oldukça değerli ve önemli eserlerdir.

Çalışmamızın konusu olan mecmua, divanı bulunmayan şairlerin şiirlerine yer vermesi, daha önce ismi duyulmamış şairlerin varlığını ortaya koyması ve divanı olan şairlerin divanında yer almayan şiirlerini de barındırması bakımından oldukça önemlidir. Bu yönleriyle Türk edebiyatına ve Klâsik Türk Edebiyatı araştırmacılarına büyük katkıda bulunmaktadır.

Mecmuada 'Āşık Çelebi'ye ait 1 şiir (G.13), 'Ahdî'ye ait 3 şiir (G.4, G.62, G.63), Fevrî'ye ait 2 şiir (G.70, G.76), Fiğānî'ye ait 2 şiir (G.304, G.316), Medhî'ye ait 1 şiir

(G.235), Rūhī-i Bağdādī'ye ait 6 beyit (B.89, B.90, B.91, B.92, B.93, B.94) ve Vaşfi'ye ait 1 şiire (G.192) şairlerin divânlarından rastlanılmamıştır.

Araştırmalarımıza göre çalışmamızın konusu olan varaklar arasında (90b-120a) sadece bu mecmuada rastladığımız 78 şiir yer almaktadır. Bu şiirlerin şairleri şunlardır: Āgehī, 'Ahdī 'Alī, Dānişī, Fānī, Fethī, Feyzī, Fevrī, Figānī, Fikrī, Germī, Ġināyī, Hālī, Hārīmī, Hasan Paşa, Hātemī, Hāverī, Hişārī, 'İzārī, Keşfi, Mecdī, Medhī, Mişālī, Nālişī, Nihānī, Peykerī, Piyāle Paşa, Ref'ī, Rızāyī, Rindī, Rūhī-i Bağdādī, Rüşdī, Sa'yī, Şabirī, Şādık, Şadrī, Sihrī, Sünnī, Şühūdī, Tābī, Vālihī, Vaşfi.

Sözkonusu 78 şiirin mecmuadaki numaraları şu şekildedir: G.4, G.38, G.40, G.47, G.50, G.62, G.63, G.81, G.82, G.83, G.84, B.89, B.90, B.91, B.92, B.93, B.94, G.98, G.104, G.106, G.112, G.117, G.119, G.123, G.124, G.125, G.129, G.143, G.154, G.163, G.165, G.169, G.178, G.182, G.185, G.187, G.191, G.192, G.193, G.194, G.195, G.197, G.198, G.199, G.202, G.205, G.206, G.208, G.215, G.218, G.219, G.226, G.228, G.229, G.230, G.231, G.232, G.235, G.248, G.249, G.250, G.251, G.252, G.253, G.254, G.255, G.256, G.257, G.258, G.261, G.262, G.263, G.264, G.267, G.268, G.269, G.304, G.316.

İstanbul Arkeoloji Müzesi Kütüphanesi REV 240 numarada kayıtlı Mecmū'a-i Eş'ār adlı eserin en önemli özelliği ise 'Ahdī tarafından hazırlanmış olmasıdır. Mecmuanın 145b-170a sayfaları arasında yapılmış olan çalışmada⁴ 159a yaprağında 'Ahdī'ye ait olan iki Farsça şiirin başlığında yer alan "li-muħarririhī" ifadesi mecmuayı yazıya geçiren kişinin 'Ahdī olduğunu ortaya koymaktadır. Ayrıca 'Ahdī'nin "Gülşen-i Şu'arā"⁵ adlı tezkiresinde yer verdiği birçok şairin şiirlerine bu mecmuada da rastlıyor olmamız bu kanıyı desteklemektedir.

Bu mecmua 15. ve 16. yüzyıllarda yaşayan meşhur şairlerin yanı sıra yine bu dönemde yaşamış fakat ismi duyulmamış şairlerin şiirlerini içermesi bakımından da oldukça önemlidir. Mecmuada, divanı olmayan bazı şairlerin divançesini hatta divanını oluşturabilecek kadar şiir

⁴ Elif Güreci: *İstanbul Arkeoloji Müzesi Kütüphanesi REV 240 Numarada Kayıtlı Mecmū'a-i Eş'ār (145b-170a) (İnceleme-Metin)*, İstanbul 2021, VIII+119 s., Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilimdalı Eski Türk Edebiyatı Bilimdalı Yüksek Lisans Tezi.

⁵ Süleyman Solmaz, *'Ahdī ve Gülşen-i Şu'arā'sı (İnceleme-Metin)*, Kültür ve Turizm Bakanlığı: 3219, Kültür Eserleri Dizisi: 470, Ankara 2018.

vardır. Buna en güzel örnek *'Ahdî Dîvânı*⁶'nın mecmuada yer alan 'Ahdî'ye ait şiirlerin bir araya getirilmesiyle oluşturulmasıdır.

Üzerinde çalışılmaya devam edilen bu mecmua yukarıda bahsedilen nedenlerden ötürü akademik çalışmalar için değerli bir kaynak niteliği taşımaktadır. Mecmuanın tamamı incelenip tüm şiirler okunduğunda buna benzer çalışmaların ortaya konulabileceği kanaatindeyiz.

⁶ 'AHDÎ: *Dîvân*: [hzl.:] Ayşe Bedestani: *XVI. Yüzyıl Şairi 'Ahdî-i Bağdâdî Dîvânı*: İstanbul 2018, IX-173 s., Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı, Eski Türk Edebiyatı Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi.

II. BÖLÜM: TENKİTLİ METİN

1.

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. benzemez yine hilāl ol mäh-rüyüñ kaçına
vesme-i zerrīn édinür gerçi her ay başına
2. dönmedi germiyyet-i mihrünğden éy meh-rū güneş
néçe kızmış tās geydüirdi zamāne bāşına
3. yüz şuyın döküp yine éder delükānluluğı
gerçi yétmişdür sirişküm merdümi yüz yāşına
4. telh-kām oldı nevāl-i ğuşşa-i şīrīn-ile
zehr katdı bīve-i eflāk ferhād āşına
5. éy **rızāyī** nāy güyā nīze oldı def siper
ehl-i bezmün var yarağı cünd-i ğam şavāşına

2.

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. sehv édüp yārün ğaṭ-ı la'l-i leb-i dür-pāşına
benzerem dérmış ğaṭ-ı yākūt toprağ bāşına
2. tīşesinden acı diller çekdüğini bī-sütün
kūh-ken yād étmedi doğunmayınca bāşına
3. hātem-i zer öpdüğü gün dest-i yāri şevkden
şārı geymiş içine kırmızı geymiş taşına
4. dayanursa husreve şīrīn çıkar ferhāddan
çalur ersüz i'timād éderse zen oynaşına
5. éy **'izārī** la'line öykünmegin dest-i kaçā
hātemün yarmış kaçın bir taş çalmış bāşına

3.

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. ol kaçı yā şol kadar tīr urdı ben evbāşına
düşdi her bir zaḥmumuñ bir tīr başlı bāşına
2. seyr éderken meşhed-i mecnūnı gördüm nāgehān
sure-i ve'l-leyl yazmışlar mezārı tāşına

1. REV: 90b; Rızāyī.
2. REV: 90b; 'izārī.
3. REV: 90b; Vālihī.

3. bir söz-ile 'ālemün göglin alur la'l-i lebi
āferīn olsun anuḡ güftār-ı gevher-pāşına
4. 'aynına almazdı zaḡmum tīrūnī éy kaşı yā
gözleri açılmadı doḡınmayınca yaşına
5. **vālihī**yi bu géce tenhā bulup öldürdi ġam
kıydı ol zālīm dirīġā göz göre yoldāşına

4.

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. nāz-ile ol gül gülüp arz étدی mihr evbāşına
'āşık-ı üftādenün ġün toġdı ġūyā bāşına
2. kime yār olup elüm tut désem ayāġum alur
néce inansun bu yolda bir kişi yoldāşına
3. ḡüzn-ile éy yūsuf-ı gül-çihre öldüm yaraşur
yazılırsa sūre-i yūsuf mezārūm ṡāşına
4. ayda bir med yazar ancak gerçi ḡaṡṡāt-ı każā
beḡzedimez ānide sen āfitābuḡ kaşına
5. ḡāk-i zilletde ḡomaz kūyuḡa iltür seyl-ile
minneti yerden gögedür **'ahdīn**ün göz yāşına

5.

Mef'ūlü fā'ilātü mefā'ilü fā'ilün
Muzāri' - - + / - - + + / + - - + / - + -

1. dik gelse saḡa serv leb-i cūyibārda
sen ḡalma aḡa kim büyümişdür kenārda
2. dem eyle devr-i cām-ile sür devr-i ḡüsnünji
gül devri gibi dem bulunur mı bahārda
3. étme ümīd bādeyi cām-ı ḡābābdan
çarḡ-ı nigūndan umma vefā rüzigārda
4. aġlar m'idüm felekde o māh olsa mihribān
aġyār n'eyleyeydi vefā olsa yārda
5. **fikrī** mü'ebbed olmaya 'āşık firāḡ-ile
mü'min muḡalled olmaz imiş çünki nārda

4. REV: 90b; 'Ahdī: *Dīvān*'da yok.
5. REV: 90b; Fikrī.

6.

Mef'ülü fā'ilātü mefā'ilü fā'ilün
Muzāri' - - + / - + - + / + - - + / - + -

1. addine dil uzatdı leb-i cūyibārda
 ounsa bād serve yēridür kenārda
2. rūyında dil ölürse n'ola la'li üstine
 'ayş ehli cān vērür meye devr-i bahārda
3. cism-i nizār beñzeyeli dāğ-ı derd-ile
 bir zer beneklü zāre göñül aldı zārda
4. kimse şadā-yı āhuña beñzetmez éy göñül
 hışm-ıla öp atlamasun-mı hıřārda
5. āhuñ görüp **nihānī** éder sūy-ı ğayra meyl
 ol serv-adden umma vefā rūzigārda

7.

Mef'ülü fā'ilātü mefā'ilü fā'ilün
Muzāri' - - + / - + - + / + - - + / - + -

1. serv öykünürse yāre leb-i cūyibārda
 éy bād anuñ kökin güne göster kenārda
2. āvāredür hevā-yı teħayyürde murğ-ı dil
 ol kebk-ile onuşmadı bu murğ-zārda
3. dervīřleri vērürdi erāğ aasın eger
 urbān alınsa hānkah-ı vaşl-ı yārda
4. tiryāk-ı la'lini veresiyye eger ki cān
 bāzār éderse zülfi urur aña mārda
5. **emrī** raibi ař resen-i dūd-ı āh-ıla
 mařūd bir iř ařma-ise rūzigārda

8.

Mef'ülü fā'ilātü mefā'ilü fā'ilün
Muzāri' - - + / - + - + / + - - + / - + -

1. öykinse serv saña leb-i cūyibārda
 alınma gelmez ortaya o söz kenārda
2. o yaşa 'ibretüñ var ise étme i'tibār
 a 'ayn-ı 'alı alma urı i'tibārda
3. atlan seni ben öldüreyin varayın dédi
 öldüm dirig n'eyleyeyin intizārda

6. REV: 90b; Nihānī.

7. REV: 91a; Emrī: *Dīvān*: G. 501.

3. 3b hāneh: hānkāh D. vaşl: 'ış D.

8. REV: 91a; Rızāyī.

4. öldüm ruḥuṅda görelî şeb-bū-yı ḥaṭṭını
uyḥu gelür seḥerde kişîye bahārda
5. āh étdügümce göñlümi yıkdı **rızāyī** āh
ḥālüm ḥarāb nic'edeyin rūzigārda

9.

Mef'ülü fā'ilätü mefā'ilü fā'ilün
Muzāri' - - + / - + - + / + - - + / - + -

1. ḥaṭṭ var dénîlse ḥāşîye-yi rüy-ı yārda
alınma éy göñül çoğ olur söz kenārda
2. öyküñdi şem'-i rüyüña ammā ki bād-ı āh
ṭoḫınmayınca olmaz aña rūzigārda
3. artarsa n'ola ḳanlu yaşum rüyüñi görüp
kim merdümün olur demi ğalib bahārda
4. 'aks-i ḳadün görüp ileri adım atmadı
dikildi ḳaldı serv leb-i cüyibārda
5. devrinde batdı bir néçe gün yüzlü **mecdiyā**
ṭoğdı ṭoğalı oldu o meh iştiḥārda

10.

Mef'ülü fā'ilätü mefā'ilü fā'ilün
Muzāri' - - + / - + - + / + - - + / - + -

1. ḳuçdum déyen o servi leb-i cüyibārda
şanma ki ṭoğrudur çoğ olur söz kenārda
2. teşbīh édincede serv-i bülendi nigāruma
murğ-ı çemen yér étdi derün-ı çenārda
3. devr-i lebüñde sāḳī ayaḳlara düşdi cām
olsa 'aceb mi göñli müdām inkisārda
4. āḥir getürdi ḥaṭṭ-ı ğubār-ı nigārı āh
bir toz ḳoparmayınca ḳomaz rūzigārda
5. ḳaddiyle rüy-ı yāri gören dér '**izāriyā**
étdi ṭulū' nūr-ı muḥammed menārda

11.

Mef'ülü fā'ilätü mefā'ilü fā'ilün
Muzāri' - - + / - + - + / + - - + / - + -

1. artuḳ dénîlse baḥr yaşumdan ḳarārda
ter düşme éy gözüm çoğ olur söz kenārda

9. REV: 91a; Mecdī: *Şiirler*: G. 81.

2 2b ṭoḫunmayınca: ṭögünmeyince G.

10. REV: 91a; 'izāri.

11. REV: 91a; Refī.

2. öykünder serv kıddüñe āhum kıomaz ānı
başı göge éererse eger rüzigārda
3. yanuñca kıadır olmadı bir adım atmağa
kıurudı kıaldı serv leb-i cüyibārda
4. āhum sipihri kıutdı yaşıum yéryüzün tamām
āvāz u nālem olalı dār u diyārda
5. ğam yüzleri görünügelür **ref'iyā** dile
olsa şikest āyīne-veş inkisārda

12.

Mef'ülü fā'ilätü mefā'ilü fā'ilün
Muzāri' - - + / - - - + / + - - + / - + -

1. kıaşuñ hayālını bu dil-i bī-karārda
'aks-i hilāle beñzedürin cüyibārda
2. gülgün-ı rüyi 'arşa-i hüsn içre 'ākıbet
kıaıtı-ı ğubāra toz kıoparur rüzigārda
3. bir nev-şüküfte ğonçe lebün ruñların bahār
oldı benefşe kıaıtı-ı ruñun nev-bahārda
4. ben ğar kı-ı cüyibār-ı ğam u miñnet ü firāk
ol serv-i bā ğ-ı nāz-ıla éller kenārda
5. bir mur ğ-ı per-şikeste za'ifüz eger kı kim
nev'ı fi ğān u şivenümüz yok hezārda

13.

Mef'ülü fā'ilätü mefā'ilü fā'ilün
Muzāri' - - + / - - - + / + - - + / - + -

1. ben a ğlama ğa başlayıkā sebze-zārda
gülşende cüylar kıyı kızdi kenārda
2. mü ğān-ı hür süzen olursa kııkarmaya
öldükde hār-ı ğam kı kıala cism-i zārda
3. āh eyledüm kı ta ğ-ile ta ş inledi bile
bir āh étdüm-idi seher küh-sārda
4. varmadı kimsenün okı bir kıez nişānına
āhum kı oldı toz kıoparan rüzigārda
5. öykünder serv kıāmet-i dildāra '**āşı kıā**
başı a şa ğa olsa n'ola cüyibārda

12. REV: 91a; Nev'ı: *Dīvān*: G. 435.

1 yārün ğayāl-i tı ğı dil-i bī-karārda
a ks-i hilāldür şanasın cüyibārda D.

2 2b bir toz kıoparmayınca kıomaz rüzigārda D.

13. REV: 91b; 'Āşı kı Çelebi: *Dīvān*'da yok.

14.

Mef'ülü fā'ilātü mefā'ilü fā'ilün
Muzāri' -- + / - + - + / + - - + / - + -

1. dil uzadursa yaşuma deryā kenārda
āhum çok oynadur anı bu rūzigārda
2. dağ üsti bağ olur-mıydı ferhāda gül yüzün
göstermeyeydi şīrīn eger kūh-sārda
3. gūş eyledüm ki ruhlarına beñzerin démiş
güller katı açıldı yine sebze-zārda
4. bu āh-ı āteşīn-ile deryā-yı ğamda dil
bir keştīdür ki bahre şalupdur batarda
5. tek devlet-i vişāli ele girsün ol şehūñ
manşīb olursa **dānişī** olsun kenārda

15.

Mef'ülü fā'ilātü mefā'ilü fā'ilün
Muzāri' -- + / - + - + / + - - + / - + -

1. baş çekse māh-ı nev kaçuna rūzigārda
çarḥ ortaya alur anı kıymaz kenārda
2. reyhān ḥaṭṭuñu beñzedürin reng ü bū-y-ile
sünbül benefşe-veş ger ola sebze-zārda
3. seyl-i sirişk ḥaṭṭuñ-ıçün kükreyüp aķar
şular niteki daşķun olur nevbahārda
4. ḥūruñ göñülsüz işidür-istem sözün n'ola
'ayb étme vā'izā dil-i bī-çāre yārda
5. cevr-ile varup öldüreyin derse kırķmazam
kırķum odur ki **'ahdī** ölem intizārda

16.

Mef'ülü fā'ilātü mefā'ilü fā'ilün
Muzāri' -- + / - + - + / + - - + / - + -

1. dik gelmek istedi ķad-i bālā-yı dilbere
tūbāyı dikdiler depesi üstine yére
2. ḥālūñ ğamiyle şöyle za'ifem ki el vérür
pāy-ı megesden olsa 'aşā cism-i lāğare
3. la'l-i lebūñi öpmege meclisde sākīyā
mey ayağına düşdi vü girişdi sāğare

14. REV: 91b; Dānişī.

15. REV: 91b; 'Ahdī: *Dīvān*: G. 172.

16. REV: 91b; 'İzārī.

4. kaddüne beñzeyince senün bāgbān-ı dehr
bir néçe yérde geçmiş idi bend ‘ar‘ara
5. ‘arz étme kanlu dağunı yāre ‘izārīyā
geçmez yanında ol güneşün fūls-i aħmere

17.

Mef‘ülü fā‘ilātü mefā‘ilü fā‘ilün
Muzāri‘ - - + / - + - + / + - - + / - + -

1. dendān-ı yāri nisbet éderlerse gevhere
ğavvāşlar gelür depesi üstine yére
2. keştī-i ‘aksi kaşlarınun geşt édüp turur
girdāb déseler yéridür dīde-i tere
3. müjgānuñ-ile kaşlarınun egdürdi halka bāş
reşk eyleyüp aña meh-i nev düşdi hañçere
4. gördi lebünnden anda eşer sākīyā gönül
ağsa dil şurāhī gibi n’ola sāğare
5. iksīr-i ‘ışk-ile işi altun olup-durur
şarf étدی mecdī sīm-i sirişkini cevhere

18.

Mef‘ülü fā‘ilātü mefā‘ilü fā‘ilün
Muzāri‘ - - + / - + - + / + - - + / - + -

1. cānbāz geçse çenber-i gīsū-yı dilbere
bir lu‘b-ile gelür tepesi üstine yére
2. sāğar lebünçün öñce yér étmişdi bādeye
bāde kuyılmadan daħi meclisde sāğere
3. sensüz bir ejdehā görünür çarħ u māh-ı nev
döner hemān yılan dili ser-tīz hañçere
4. za‘fum şu resme kirpügi şanur başarsa ger
ben hañçere dīde-i meges zār-ı lāğara
5. başunçün emrīyā ayağı tozu beñzedi
dürr-i sirişküm-ile muraşsa‘ zer-efsere

19.

Mef‘ülü fā‘ilātü mefā‘ilü fā‘ilün
Muzāri‘ - - + / - + - + / + - - + / - + -

1. hañçer çeker kaşunı meh-i nev kenārda
çengāle urılırsa n’ola rüzigārda

17. REV: 91b; Mecdī: Şiirler’de yok.
18. REV: 91b; Emrī: Dīvān: G. 501.
19. REV: 91b; ‘Ahdī: Dīvān: M. 27.

20.

Mef'ülü fā'ilātü mefā'ilü fā'ilün
Muzāri' - - + / - + - + / + - - + / - + -

1. dil urur-ise şem' dilā rū-yı dilbere
söndür odını dik depesi üstine yére
2. 'aks-i hilāl üzre degül şuda berg-i bīd
kaşuñ ğamıyla düşdi o üftāde hañçere
3. ğayrıyla tatlu tatlu öpüşse 'aceb-midür
diller vérür şurāhī acı acı sāğere
4. gitdükçe za'fum artuğına korqmazam velī
korqum budur ki baqmaz iti cism-i lāgere
5. gömgök olınca dil müjesinden görüp dédi
cellād-ı çeşmi serçeye 'ahdī çubuk bére

21.

Mef'ülü fā'ilātü mefā'ilü fā'ilün
Muzāri' - - + / - + - + / + - - + / - + -

1. tıfl-ı sirişk iver ki düşe pāy-ı dilbere
gelse 'aceb midür depesi üstine yére
2. derd ü ğamuñ yükin çekerin déirse 'adū
yüklet bir iki vérme amān düşmen-i ğara
3. öyküندی āsitānuña éy şeh yéri-durur
pervīn urursa muşt-ıla çarĥ-ı bed-aĥtere
4. pehlü-yı lāğarumda degül üstüh'ān-ı ğam
ebrūlaruñ ğamıyla göñül düşdi hañçere
5. jāle gülüñ yüzine yapışdı 'ubeydīyā
öyküندی gibi rū-yı 'arağ-nāk-ı dilbere

22.

Mef'ülü fā'ilātü mefā'ilü fā'ilün
Muzāri' - - + / - + - + / + - - + / - + -

1. öyküندی 'aks-i serv meger kıadd-i dilbere
şular getürdiler depesi üstine yére
2. 'aks-i hilāl-i çarĥ degül cüyibārda
reşk-i ruĥuñla āb-ı revān düşdi hañçere

20. REV: 91b; 'Ahdī: *Dīvān*: G. 173.

21. REV: 92a; 'Ubeydī: *Dīvān*: G. 265.

1 1a iver: odur D.

2 2a 'adū: eger D.

4 4a ğam: ĥum D.

22. REV: 92a; Nev'ī: *Dīvān*: G. 428.

3. şan bir nihāl-i huşke konupdur néçe gurāb
dāğ-ı siyāhlar ki qodum cism-i lāğare
4. diller qamusı qāmet-i dildāra üşdiler
cem' oldı néçe fāhte gūyā şanevbere
5. yüz berkidüp dehānına gönçe uzatdı dil
nev'î dem-i seher qatı yüz vérdi güllere

23.

Mef'ülü fā'ilātü mefā'ilü fā'ilün
Muzāri' - - + / - + - + / + - - + / - + -

1. öyküندی göz göre ser-i müjgān-ı dilbere
peykānı dikkiler depesi üstine yére
2. hūnīn müjem degül gam-ı ebrū-yı yār-ile
göz göre merdümi gözümün düşdi hānçere
3. bir yaşamayası yaşına toymayasıdır
tıfl-ı sirişkümi göreyin kim gire yére
4. yüki yıgar yukarı kaçan-kim raqībe ben
bār-ı nigārı bir götüre désem ol hare
5. hāli gamıyla şöyle za'ifem ki **ref'iyā**
perr-i meges toqunsa düşer cism-i lāğare

24.

Mef'ülü fā'ilātü mefā'ilü fā'ilün
Muzāri' - - + / - + - + / + - - + / - + -

1. başum düşünce dāğ-ı ten-i lāğar üstine
derd ehli gördi dédi yüzün güller üstine
2. lertzān olur gül üzre şabā ile jāleler
eţfāl ditreşür şanasın āzer üstine
3. nā-geh gezend érişe déyü bād-ı serdden
şebnem çemende tıfl-ı gülün ditrer üstine
4. resm-i cefā vü cevri dilün den tırāş kıll
bir sikke qaz efendi bugün mermer üstine
5. **nev'î** zamāne gülşenine gelmedi henüz
bir serv-i gül-'izār qad-i dilber üstine

4 4a üşdiler: düşdiler D.
23. REV: 92a; Ref'î.
24. REV: 92a; Nev'î: *Dîvân*: G. 426.

25.

Mef'ülü fā'ilātü mefā'ilü fā'ilün
Muzāri' - - + / - + - + / + - - + / - + -

1. düşdükde mest-i cām-ı ğamuş sâġar üstine
sākî-i bezm dédi yüzüñ güller üstine
2. göñlinde kim ki sen büt-i çinüñ yér eyleye
deyr-i cihānda sikke azar mermer üstine
3. éy naħl-i tāze ġonçe gibi rüzigārda
sen gül nihālinüñ yüregüm ditrer üstine
4. şanma hilāl asret-i kūyuş ġamı ile
éy māh-çehre düşdi felek ançer üstine
5. izüm tozını efsa édin dédi baa yār
dédüm 'ubeydî şev-ile n'ola ser üstine

26.

Mef'ülü fā'ilātü mefā'ilü fā'ilün
Muzāri' - - + / - + - + / + - - + / - + -

1. mestāne düşmişin bu ġeçe sâġar üstine
sākî-i bezm dédi yüzüñ güller üstine
2. peykān-ı dōst ala déyü zaħm-ı sīnede
ġörseñ nihāl-i tīri néce ditrer üstine
3. urrañdan indi ġamzeñe cān-bāz-ı dil yine
çenberden atdı ġendüzini ançer üstine
4. lāyık budur ki vaşf-ı ruħuş mihr-i āsmān
altun alemle yaza meh-i enver üstine
5. nūşin lebinde aţını kim ġörse bākīyā
şīrinlik yazıldı şanur şekker üstine

27.

Mef'ülü fā'ilātü mefā'ilü fā'ilün
Muzāri' - - + / - + - + / + - - + / - + -

1. yaş dökdi dīde sen gül-içün sīne dāġına
aça döker murādı olan er çerāġına
2. tīg-ı ġam-ile pāreledi baġrumı benüm
ol ıfl u'me étmege zülfi kelāġına

25. REV: 92a; 'Ubeydî: *Dīvān*: G. 272.

1 1a düşdükde: düşdükçe D.

3 3a ol: éy D.

26. REV: 92a; Bākî: *Dīvān*: G. 428.

3 3b ġendüzini: ġendüsini D.

27. REV: 92b; Emrî: *Dīvān*: G. 426.

1 1a çesümüm 'aceb mi dökse yaşın D.

3. m̄ahun̄ yüzine ara s̄ürüp gezdürür felek
öyküندی var ise yine yārün̄ yanāğına
4. ol la'1-i can-fezāyı der-āgūş ıldı z̄ülf
ḡüyā ki aldı 'is̄iyi meryem ucāğına
5. gül 'andelībe arşu yüzün d̄ürdi **emrīyā**
kim bile jāleler ne oyupdur ulāğına

28.

Mef'ülü fā'ilātü mefā'ilü fā'ilün
Muzāri'- - + / - - + + / + - - + / - + -

1. ol ince bellinün̄ aılınca uşağına
bir néçe yérde bend geçildi bıağına
2. gün şanma ben şeh-i ğamuñ āhı şerāresi
altün bıradı s̄āyil-i arhuñ anağına
3. içdürme iki oluyı dök anını revān
başdurma müdde'īnün̄ ayağın ayağına
4. söz açdı gibi ğonçe-lebinden nesīm-i bāğ
hışmile yırtup ağzın ilette ulağına
5. urmazdı éy 'ubeydī anı omruğa bahār
öykinmeseydi ğonçe nigārūñ duduğına

29.

Mef'ülü fā'ilātü mefā'ilü fā'ilün
Muzāri'- - + / - - + + / + - - + / - + -

1. 'uşşākuñ eşk-i dīdesi düşdi ayāğına
al git beni déyü o gülün̄ k̄uyı bāğına
2. her bir abāb dün ğeçe meclisde s̄āıyā
alal adı ūtī-i cāmuñ ayağına
3. gülşende serv ğirre olaldan ırāmına
eyler nigāh nāz-ile şolına şağına
4. atlu dirilmedük déyü yār-ile ehl-i bezm
āğız üşürdi ğeçe şarābuñ abāğına
5. alk-ı cihānı bend édelüm déyü **mecdīyā**
z̄ülfı egildi söyledi yārün̄ ulağına

4 4a ıldı: étdi D.

28. REV: 92b; 'Ubeydī: *Dīvān*: G. 256.

1 1a ince: nice D.

29. REV: 92b; Mecdī: *Şiirler*'de yok.

30.

Mef'ülü mefā'ülü mefā'ülü fe'ülün
Hezec - - + / + - - + / + - - + / + - -

1. seyre gele déyü seni gül-zāra şüküfe
eyler göz açup her yaña nezzāre şüküfe
2. dūd-ı dili zeyn eyledügi gibi şerāre
zīnet vérmez devḥa-i gül-zāra şüküfe
3. yér yüzini zeyn eyledi ezhār-ı sirişküm
seyr étmege çıkdı ser-i eşcāra şüküfe
4. reşk odı beni dāğ-ıla zeyn étse yaraşur
gördüm şunar ol şāḥ-ı güli aḡyāra şüküfe
5. yüzün yére düşürdi aḡunçün toḡunup bād
öykündi **nihānī** ruḥ-ı dildāra şüküfe

31.

Mef'ülü mefā'ülü mefā'ülü fe'ülün
Hezec - - + / + - - + / + - - + / + - -

1. gül şundi çü barān-ile gül-zāra şüküfe
sākī mey-ile vér ruḥ-ı dildāra şüküfe
2. yolında şaçar aḡça pulın bezm-i çemende
ister o gülün meclisine vara şüküfe
3. öñince varur kūyuña iltür déyü bāduñ
éy gönçe vara āl-ile alvāre şüküfe
4. baḡ içre alur görđi yaşum seyl-i bahārı
ḥavf étđi çıkarsa n'ola eşcāra şüküfe
5. uyḥu baḡıçün nüshā aşar şāḥa **rızāyī**
āl eylemege bülbül-i bīdāra şüküfe

32.

Mef'ülü mefā'ülü mefā'ülü fe'ülün
Hezec - - + / + - - + / + - - + / + - -

1. érdükde 'araḡdan ruḥ-ı dildāra şüküfe
étđi yaḡasın şevḡ-ile yüz pāre şüküfe
2. görđi ḥaṭṭuñ alındı ruḥuñ āline beñzer
düşđi gül-i şad-berg gibi ḥāre şüküfe

30. REV: 92b; Nihānī.

31. REV: 92b; Rızāyī.

32. REV: 93a; 'Ahdī: *Dīvān*: G. 177.

2 öykünmege destār-ı ser-i yāre şüküfe
dülbendini şardı ger eşcāra şüküfe D.

3. şemşîr-i hazân pârelemiş cismini şâhıñ
şan penbe-i merhem-durur eşcâre şükûfe
4. esrâr-ı ilâhîyi 'ıyân eyledi halka
mansûr-veş aşılsa n'ola dâra şükûfe
5. ey 'ahdî o gül şevkine şah üzre konupdur
şan bülbül-i şürîdedür ezhâre şükûfe

33.

Mef'ûlü mefâ'îlü mefâ'îlü fe'ûlün
Hezec - - + / + - - + / + - - + / + - -

1. yüz sürmek-içün dâmen-i dildâra şükûfe
varını döküp saçdı reh-i yâre şükûfe
2. ruhsâr-ı 'arağ-nâkûñüñ artarsa şafâsı
taş mı ki vérür revnakı gül-zâra şükûfe
3. dâğumda kaçan dâne-i eşke nazar étsem
düşmiş şanuram lâle-i küh-sâra şükûfe
4. nûş-ı mey için gülşene 'azm eylese dildâr
düşer kadeh-i bezmine âvâre şükûfe
5. sîneñde senüñ **dânişî** her penbe-i dâğıñ
seyr étmek için oldı dil-i zâre şükûfe

34.

Mef'ûlü mefâ'îlü mefâ'îlü fe'ûlün
Hezec - - + / + - - + / + - - + / + - -

1. mestâne şoşulmağ-ile destâre şükûfe
şanur ki taşılmış ola dildâra şükûfe
2. mihrünle ağardı dağı terk étmez anı kim
nevrüz éricek varmaya gülzâre şükûfe
3. açıldı şabâ-y-ile kaçup anıñ öñince
vâkıf olayın dér haber-i yâre şükûfe
4. her birisi bir manzaradan baş çıkardı
sen lâle-ruha étmege nezzâre şükûfe
5. germiyyet-i mihr-i ruh-ı cânân-ıla **mecdî**
destârı başından kodı eşcâra şükûfe

33. REV: 93a; Dânişî.

34. REV: 93a; Mecdî: *Şiirler*: G. 83.

1 1b şanur: şağın Ş.

2 2b nevrüz: turur Ş.

3 3a kaçup: hûb Ş.

4 4a manzaradan: nazrasından Ş.

4b lâle: lâleyi G. étmege: hasretmege Ş.

5 5b eşcâra: eşhâre Ş.

35.

Mef'ülü mefā'ülü mefā'ülü fe'ülün
Hezec - - + / + - - + / + - - + / + - -

1. érince yine meclīs-i dildāra şüküfe
elden ele düşdi olup āvāre şüküfe
2. şan menzilini eyledi mihr üzre süreyyā
dizmiş o yüzi gül yine destāra şüküfe
3. pervāne-şifat bāl açup uçmağ mı dilerdi
dil bağlamasa şem'-i ruḥ-ı yāre şüküfe
4. sürmek mi diler bād-ı şabā bezm-i çemenden
ne-y-ki yapışup ṭurduğı eşcāre şüküfe
5. uçurdu şabā **vālihiyā** gülşen içinde
tağıldı déyü sünbül-i dildāra şüküfe

36.

Mef'ülü mefā'ülü mefā'ülü fe'ülün
Hezec - - + / + - - + / + - - + / + - -

1. öykünmege destār-ı ser-i yāre şüküfe
dülbendini şardı ger ser-i eşcāra şüküfe
2. bir laḥzada yüz şürete biñ reng ile girdi
beñzetmege kendin ruḥ-ı dil-dāra şüküfe
3. bozardı kızardı utanup éy yüzi lāle
sen sīm-bere édeli nezzāre şüküfe
4. beñzetdi senüñ ḥançerinüñ ḫurşına kendin
tağılsa yaraşur güzelüm ḫāra şüküfe
5. reşk-i felek olursa n'ola sebze-i ḥaḍrā
encüm-durur éy **'ahdī** çemen-zāra şüküfe

37.

Mef'ülü mefā'ülü mefā'ülü fe'ülün
Hezec - - + / + - - + / + - - + / + - -

1. dil bağlamasa ol gül-i pür-ḫāra şüküfe
pīrāhenin eyler midi şad-pāre şüküfe
2. ser-mest-i mey-i 'ışkuñ olupdur n'ola düşse
destār-ı perīşan ile bāzāra şüküfe
3. öykinse ruḥ-ı ālüñe éy gönçe kayırmaz
kim tāze gelüpdür daḫi gülzāra şüküfe

35. REV: 93a; Vālihi.

36. REV: 93a; 'Ahdī: *Dīvān*: G. 177.

5 Beşinci mısraın başında "ey 'ahdī o gül" ibaresinin üzeri çizilmiş.

37. REV: 93a; Nev'ī: *Dīvān*: G. 403.

4. yaşum dökeyin mīve-i vaşluñ hevesinde
ey naḥl-i çemen bā'ış olur bāra şüküfe
5. pā-māl-i ğamı olmasa ol serv-i revānuñ
düşmezdi sirişküm gibi yollara şüküfe
6. bu şi'ri güzeller n'ola başında götürse
nev'ī şoқulur ğüşe-i destāra şüküfe
7. düşer öñine ğülşene geldükçe şabānuñ
kim tāze gelüpdür daḥi ğülzāra şüküfe

38.

Mef'ülü mefā'ülü mefā'ülü fe'ülün
Hezec - - + / + - - + / + - - + / + - -

1. şīve kaşuña tīg-ile 'uşşāқа girişme
ey şuḥ-ı cefā-pīşe nedür bunca girişme
2. sen ḥalka-i zikre giricek nāz-ile 'uşşāқ
birbirine girdi ne-y-iki böyle girişme
3. şad-çāk éder bāşuñı hecr erresi éy dil
var şāne gibi zülfine dolaşma girişme
4. aġyāra girişme dédüм éy yār igende
zülfı eline turre vérüp dédi girişme
5. geh ğamzeñ éder küşte gehī leblerüñ ihyā
her laḥzada [] nedür bunca girişme

39.

Mef'ülü mefā'ülü mefā'ülü fe'ülün
Hezec - - + / + - - + / + - - + / + - -

1. şan'at gözüñe 'işve vü nāz ile girişme
'ādet müjeñe tīg ile 'uşşāқа girişme
2. dendān u lebüñ birbirine girdi görince
ben 'āşıқа éy şuḥ nedür bunca girişme
3. sultān-ı ḥayāl étdi mi dil şehrini teşrīf
eṭfāl-i sirişkümde yine var bu girişme
4. dérmışsin érem kūyına ol serve érişem
şaġlıqla raқībā sen aña érme érişme
5. biñ cānın alup **emrī**ye bir buse vér ammā
қаlp añla dil-i düşmeni alışma vérişme

38. REV: 93a;

5 5b Yazmada silik.

39. REV: 93b; Emrī: *Dīvān*: G. 485.

1 tīg: tır D.

3 3a étdi mi: édeli D.

40.

Meḡ'ülü meḡā'ülü meḡā'ülü fe'ülün
Hezec - - + / + - - + / + - - + / + - -

1. şöhetde sen étdükçe begüm nāz u girişme
zülfüñ oyunu 'āşığa turrayla girişme
2. cānā göricek şerbet-i la'lüñ senüñ oldı
āb-ile şekerde şeker-āb-ile girişme
3. peymāne vérüp buse alur biri birinden
bezm ehlinüñ oldı işi alışma vérişme
4. mihr-i ruḡuñā érişürin déyicek éy māh
'uşşāk dédi ḡaḡtuñā ol güne érişme
5. éy tır-i belā 'arşa-i ġamda hedef-āsā
érişi gelüp **mecdi**ye toḡınma érişme

41.

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. cāme-ḡāb ol āfeti alduḡça tenhā ḡoynına
şanuram ebrüñ girür māh-ı şeb-ārā ḡoynına
2. şubḡ-dem éy fāḡte biḡhüde eḡḡān eyleme
çün girürsin her géce bir serv-i bālā ḡoynına
3. niçün aḡlarsın felekden bilsem éy şeb-nem seni
girmeseñ bārī hele bir verd-i ra'nā ḡoynına
4. dür dişüñ vaşında şirüm defterin gördi meger
kim şadef mecmū'asını şaldı deryā ḡoynına
5. ruḡlaruñ şevḡıyla pür-dāḡ étdi **bāḡī** sīnesin
bir avuç berg-i gül-i ter ḡoydı güyā ḡoynına

42.

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. bilmezem destin-mi ḡoydı ol dil-ārā ḡoynına
yoḡsa ḡürşid-i cihān-mı girdi āyā ḡoynına
2. gördi zilletde yetim-i eşküm aldı acıyup
öz yaḡasından geçürdi ḡoydı deryā ḡoynına
3. baḡruma ḡammām-veş başsam n'ola ḡasretle ḡaş
kim şoyup ḡalvet ḡoyar dil-dārı tenhā ḡoynına

40. REV: 93b; Mecdi: *Şiirler*'de yok.

41. REV: 93b; Bāḡī: *Dīvān*: G. 430.

3 3b girmeseñ bārī hele: çün girürsin her zamān D.

42. REV: 93b; 'Ahdī: *Dīvān*: G. 196.

4. t̄ib-i enfāsuñ ne gökçek ne-y-ki yine éy nesīm
yoksa girdüñ-mi bu şeb bir verd-i ra'nā koynına
5. nāz-ile dilber élin koynına koysa 'ahdiyā
şanuram koydı yed-i beyzāyı mūsā koynına

43.

Mefā'ilün fe'ilātün mefā'ilün fe'ilün
Müctes + - + - / + + - - / + - + - / + + -

1. metā'-ı bāde-i gül-reng şimdi ayakda
ķumāş-ı zühd ü riyā ıurmayup şatılmaķda
2. kenār-ı 'ayş u şafāya geçilse ıolmuş ile
yine pür olsa mey-i hoş-güvār zevraķda
3. şarābı zevraķ ile içmenüñ zamānı degül
efendi keştīyi kağıdda şuyı bardaķda
4. behişt şevķına şādīlīg eyleyüp vā'iz
miyān-ı meclise atıldı yek mu'allaķda
5. semend-i ıab'a süvār oldı 'azm éder **bāķī**
belāğat ehline yā hū göñüller alçaķda

44.

Mefā'ilün fe'ilātün mefā'ilün fe'ilün
Müctes + - + - / + + - - / + - + - / + + -

1. fütāde dilleri seyr eyledükde ıopraķda
o şeh-süvār dédi-kim göñüller alçaķda
2. muķayyed olmayan ālām-ı cāh u manşib-ile
ne hālet olduğın anlar fenā-yı muılaķda
3. uçar hevāñ ile cān murğı bāğ-ı kūyuñdan
hemīşe ıāyir-i ķudsīye beñzer uçmaķda
4. murādı āyīnenüñ şayd-ı 'aks-i hūsñündür
görindi gerçi saña ķarşu şüret-i haķda
5. revā mıdur dil-i 'ulvīye bend éde zülfüñ
ne aşşı var saña bir derd-mendi aşmaķda

43. REV: 93b; Bāķī: *Dīvān*: G. 444.

44. REV: 93b; 'Ulvī: *Dīvān*: G. 639.

- 1 1a görüp fütādelerüñ yatduğın ıopraķda D.
2 2a ālām-ı cāh u manşib: elām u çāh-ı manşib D.
3 3a sülükı ehl-i dilüñ seyr-i bāğ-ı dīzāra D.
3b hemīşe zāhid-i huşķuñ hayāli uçmaķda D.
5 5b aşşı: ışşı D. saña: arña D.

45.

Mefā'ilün fe'ilātün mefā'ilün fe'ilün
Müctes + - - - / + + - - / + - + - / + + -

1. koyup gidince dūr-i eşki yār topraqda
götürdi mihr yüzinden qomadı ayaqda
2. yaşum degül ser-i müjgānda merdüm-i çeşmün
götürdi başını ser-dār-ı hecr bayraqda
3. bırağdı dilleri rif'atle tırresinde iken
süvāre gitdi dédi-kim gönüller alçaqda
4. rāqīb-i seg baqa senden yegüm dér-ise ne gam
maqāmı her kişinüj bellüdür der-i haqda
5. gönül şınıkdur anuñ-çün aqar gözüm yaşı
qarār 'ahdī şu qılmaz şikeste bardaqda

46.

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. hañcer-i yāri gılāfı çekdi tenhā qoynına
māh-ı nev ebr-i siyāhuñ girdi gūyā qoynına
2. dil yanar fānūs-ı cismümde hasedden şem'-vār
çün gire pīrāhenüj ol verd-i ra'nā qoynına
3. zülf-i müşkīnün hayāli hātır-ı aqyārda
şāh-ı sünbüldür ki girmiş seng-i hārā qoynına
4. hūb-rūlar sīnede naqş étدی tīguñ şanasın
bir néçe tersā-beçe qoydı çelīpa qoynına
5. yarama reşk étmesün mi nev'iyā erbāb-ı dil
qoydı peykān-ı hadeng-i yāri tenhā qoynına

47.

Mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün
Hezec + - - - / + - - - / + - - - / + - - -

1. şitānuñ şiddeti geçse cihān tāze bahār olsa
yine gül gibi bir yüzden güzeller āşikār olsa
2. yeter çeşmi çerez piste-dehen ol gözleri bādām
hemān 'ayş étmege tenhā kenār-ı cūyibār olsa
3. şu kes kim vaşf-ı tīğ-i ābdāruñ gūş éder cānā
dili lezzetden iki yarılur ger zū'l-feqār olsa

45. REV: 93b; 'Ahdī: *Dīvān* G. 179.

46. REV: 93b; Nev'ī: *Dīvān* G. 418.

47. REV: 93b; Şabirī.

4. yatur ŧan günde ħalka ħalka olmış mār-ı ef'îdür

48.

Mef'ülü mefā'îlü mefā'îlü fe'ülün

Hezec - - + / + - - + / + - - + / + - -

1. sürdüm yüzümi pāyuġa bāġ-ı iremünde
rif'atle başum ħübāya érđi ħademünde
2. 'uŧŧāk-ile ħaŧr olmadan éy ħaddi ħıyāmet
yaħmaħ ne-y-iki anları nār-ı sitemünde
3. la'lüġ meyinüġ neŧ'esine beġzeyimez ħıħ
gördüm ŧuyını ħızruġ u cāmını cemüġ de
4. beġzer dér idüm la'l-i güher-bārına yāruġ
gelseġ söze éy ġonħe dilüġ olsa femünde
5. biġ mürde dili zinde ħıur bir dem içinde
enfās-ı meŧġġ mi var éy 'ahđġ demünde

49.

Mef'ülü mefā'îlü mefā'îlü fe'ülün

Hezec - - + / + - - + / + - - + / + - -

1. dil zevħ u ŧafā sürđi déyü derđ ü elemünde
cān bulđı ħayāt-ı ebedġ künc-i ġamuġda
2. ben ħastesine geldi ħadem-rence ħıup yār
déđi nécesin déđüm eyüyem ħademünde
3. el gülse görüp ħanlı yaŧuġ olma ŧaħın ter
baħma sen ele éy gözüüm ol gendü demünde
4. teŧġġr-i maħābġbe 'aceb siġr éder éy ħarġ
bilmem ki ne efsün yazılığur diremünde
5. hep cevr ü cefāġı daġı aġyāra édersin
fānġye maġal görmedüġ éy ŧeh sitemünde

50.

Mef'ülü mefā'îlü mefā'îlü fe'ülün

Hezec - - + / + - - + / + - - + / + - -

1. zevħ-ile ŧafā sürmedeyin bezm-i ġamuġda
eksikli temām aldı murādın keremünde

4 4b Bu mısradan itibaren yazmada eksik.

48. REV: 94a; 'Ahdġ: *Dġvān*: G. 180.

3 3a neŧ'esine beġzeyimez ħıħ: neŧ'esini bulmadum aŧlā D.
3b gördüm: ŧordum D.

49. REV: 94a; *Fānġ*.

50. REV: 94a; *Siġrġ*.

2. yanuḡda perī-zādum édinmez-idi yerin
olmasa eger mühr-i süleymān diremüḡde
3. ḡan yudmada ‘uṣṣāḡ ṡurup bezm-i belāda
ellerle ṡarāb içmedesin kendi demüḡde
4. yüzüm ayaḡuḡ altına ḡāk étmeyeyin mi
baṡum felege érdi efendi ḡademünde
5. kā‘be-i ḡapuḡa yād ayāk baṡmasın éy dōst
siḡrī vār-iken yād yaraṡmaz ḡaremünde

51.

Mef‘ülü mefā‘ilü mefā‘ilü fe‘ülün
Hezec - - - / + - - - / + - - - / + - -

1. āḡ éde éde nīzeḡ için derd ü ḡamuḡda
dūd-i siyehüm perçem olupdur ‘alemüḡde
2. ḡanlı yaṡ-ile vaṡlı metā‘ın diledükçe
ol sīm-beden dér ki baḡır vār diremüḡde
3. yaṡum akarken ayaḡın öpmege vardum
dédi néçesin ṡimdi éyitdüm ḡademüḡde
4. luṡf u keremüḡ tīr-i cefā ise muḡibbe
ey ḡaṡı kemān ḡomadı eksik keremüḡde
5. ḡılmazdı **mesīḡī** heves-i kā‘be vü nūrın
kuyuḡa varup görse yüzüḡi ḡaremünde

52.

Mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün
Hezec + - - - / + - - - / + - - - / + - - -

1. zümürüd naṡ‘ döṡense zemīne nev-bahār olsa
gülistān seyrine varsam bile ancak nigār olsa
2. aḡup cūlar yüzün sürse dem-ā-dem serv ayaḡına
açılsa her ṡaraf güller ḡamu ḡuṡlar hezār olsa
3. neṡāṡ esbābını cümle müheyyā étseler bir bir
gehī nūṡ eylesem bāde gehī būs u kenār olsa
4. désem dil derdini bir bir oturup ṡaḡn-ı güṡende
derün-ı dilde her ne var açılsa der-kenār olsa
5. muḡarrer tevbeyi ṡırdum **muḡibbī** nūṡ édüp cāmı
ṡu göḡlümünden geçen gibi baḡa bir gü-‘izār olsa

51. REV: 94a; Mesīḡī: *Dīvān*: 218.

52. REV: 94a; Muḡibbī: *Dīvān*: G. 3133.

Ġāzel-i pādīṡah-ı ‘ālem-penāḡ

3 3b būs: büse D.

53.

Mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün

Hezec + - - - / + - - - / + - - - / + - - -

1. açılsa gönçe mánend-i leb-i la 'l-i nigār olsa
şaçılsa hürde-i pīrūze şahrā sebze-zār olsa
2. götürsem pendini bir bir yérine vā'iz-i şehriñ
bahār olsa nigār olsa şarāb-ı hoş-güvār olsa
3. elinden sākī-i dehrüñ ne kanlar yutduğum görseñ
açılsa lāle-veş dāğ-ı nihānum āşikār olsa
4. n'olur bī-rahm u sengīn-dil cefa-hū tünd [ü] ser-keşden
göñüller inlese şūh olsa dil-ber şive-kār olsa
5. piyāle dolsa éy **bākī** yine gül devrini görsek
kenār-ı cūdā 'ayş étdükde dilber der-kenār olsa

54.

Mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün

Hezec + - - - / + - - - / + - - - / + - - -

1. haţ-ı dilber gibi sebz olsa yazı nevbahār olsa
güzellense hevālar muţrib-i meclis hezār olsa
2. çemende sünbül-āsā halka halka olsalar yarān
gül ü mül der-miyān olsa güzeller der-kenār olsa
3. gedālar nukra-i sīm ü zümürüd tahtı n'eylerdi
mesīre cüyibār olsa nişīmen sebze-zār olsa
4. pür étse güllerin gūşın şadā-yı şavt-ı bülbülden
bisāt-ı gülşenüñ her kūşesi naşş u nigār olsa
5. çemenler bitmeden hāk-i teninde **nev'ī**-i zāruñ
çemen seyrine gitsek serv-kāmet bir nigār olsa

55.

Mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün

Hezec + - - - / + - - - / + - - - / + - - -

1. açılsa gönçe-leblerle çemende nev-bahār olsa
şaçılsa cür'alar rüy-ı zemīne lālezār olsa
2. şabā-y-ile nihāl-i gül şalınsa gönçe açılsa
érüp hengām-ı sermā āhire evvel-bahār olsa

53. REV: 94a; Bākī: *Dīvān*: G. 452.

3 3a ne kanlar: kanlar D.

5 5a dolsa: dönse D.

5b étdükde: étdükçe D.

54. REV: 94a; Nev'ī: *Dīvān*: G. 406.

55. REV: 94a; Ümīdī: *Dīvān*: G. 187.

3. şarāb-ı nāb-ile dil-ḥaste-i miḥnet şifā bulsa
ḥakīmāne içilse elde cām-ı hoş-güvār olsa
4. nihāl-i kāmēt-i bālā-y-ile yanumca şalınsa
miyān-ı sebze ol serv-kāmēt der-kenār olsa
5. çemende gönçe-lebler şunduğunca gül gibi sāgar
ümīdī içmemek olurdu elde ihtiyār olsa

56.

Mefā'ılün mefā'ılün mefā'ılün mefā'ılün

Hezec + - - - / + - - - / + - - - / + - - -

1. düşüp ayağına baş kor ser-i zülf-i perīşānı
başın kaldurmasun déñ yāra étsün pāymāl anı
2. ayağın öpmege çün naḳdsüz elleşmiş-idi dil
lebün ḥalvāsın nādım olursañ vér peşimānī
3. oḳun dil ḥānesin yāreler-ile şöyle naḳş étدی
ki yér yér éy ḳaşı yā anda yapraḳ oldı peykānı
4. cebīnünde hilāl-ebrūlarındur éy yüzi ḥurşīd
leke éden néçe yérde yüzinde māh-ı tābānı
5. gören ḳorḳar teninde zaḥm-ı hicrānın **rızāyī**nün
anuñçün şabr éder çāk eylemez her dem girībānı

57.

Mefā'ılün mefā'ılün mefā'ılün mefā'ılün

Hezec + - - - / + - - - / + - - - / + - - -

1. dilā seyr ét cılasun ḥūbdur şemşīr-i bürrānı
ḥayātum gitdi çün gördüm derūn-ı sīnede anı
2. ucında rengdür şanma ruḥuñçün aşdılar şem'ı
ayağına inüpdür cümleten cismindeki ḳānı
3. lebün devrinde almaz ḥoḳḳasın bir ḥabbeye kimse
enāruñ olsa her [bir] dānesi bir la'l-i rümmānī
4. kef-i gülde degül jāle öperken avcunu bülbül
şabā bir sille urdı kim dökildi cümle dendānı
5. dişine aldı cānın süre-i kevşer ḥaḳı **emrī**
dilā bir kez ısrınca o la'l-i gevher-efşānı

56. REV: 94b; Rızāyī.

57. REV: 94b; Emrī: *Dīvān*: G. 560.

1 1a cılasun: cilāsın D.

3 3a ḥabbeye: aḳçaya D.

3b ger: her D.

4 4a avcunu: destini D.

58.

Mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün
Hezec + - - - / + - - - / + - - - / + - - -

1. ayağına koyup başın öpüp sākī-i devrānı
elinden bir ayak nüş eyleyenler aldı meydānı
2. degül hınnā görinen ol şehüj pāy-ı semendinde
bulaşdı atına çignetdügi üftādeler kanı
3. ayağum aldı gül-zār-ı belāda bāgbān-ı ğam
baña āb-ı revān-veş bend édüp étdürdi efgānı
4. 'aceb bilsem ne nūr-ı pāksin éy şem'-i bezm-i cān
yanar pervāne-veş şevkuñla çarhuñ mihr-i raşşānı
5. göreydi **vālihī** bir kez nigāruñ şüret-i naşşın
çalurdu hayret içre şüret-i dīvār-veş mānī

59.

Mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün
Hezec + - - - / + - - - / + - - - / + - - -

1. bitürdi gülşen-i hüsn içre haññ-ı sebz-i cānānı
meger rūh-ı nebātīdür o la'l-i şekker-efşānı
2. benüm rūhum démiş yāre rakīb-i har ğalañ kılmış
egerçi rūhdur ammā degüldür rūh-ı hayvānī
3. hele sen yūsuf-ı mışrıye şānīsın güzellikte
saña şad āferīn olsun ki bulunmadı bir şānī
4. diyār-ı şarka beñzer mihr ile pā-māl olan cismüm
olupdur dağlar şāhī sirişk-i dīde 'oşmānī
5. maħabbet yügrüğine cām-ı la'lin ögdül étmiş yār
geçenler **nev'iyā** kayd-ı bedenden aldı meydānı

60.

Mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün
Hezec + - - - / + - - - / + - - - / + - - -

1. ser-ā-ser baş kılmışdur tenüm dāğ-ı belā başı
'aceb mi ben kuluñ olsam şehā ehl-i belā başı
2. tılısm-ile şacı mārı yanında genc-i hüsn üzre
du'ā -yı seyf yazılmış kılıçdur sihr için kaşı
3. gece gökde olan peydā şafaqla şanma encümdür
sitārem ben siyeh-rūze acıyup dökdi gözyaşı

58. REV: 94b; Vālihī.

59. REV: 94b; Nev'ī: Dīvān: G. 514.

60. REV: 94b; Rızayī.

4. felekde sidreyi éy serv-i ser-keş ser-nigün şanma
yüzi yerde du‘ā eyler komağa pâyüñe başı
5. belā-yı zaḥm-ı yāre néce şabr étsün **rızayī** dil
başumda dāğ-ı ‘ışk olmuş-durur başdan belā başı

61.

Mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün
Hezec + - - - / + - - - / + - - - / + - - -

1. gözümden ırmağ olur biñ belā-y-ıla ağan yaşı
belānuñ büyügi budur oñulmaz bağrumuñ başı
2. iletđi kūyına cism-i nizārum görđi düşgündür
ḥudādan isterem tıfl-ı sirişküş çoğ ola yaşı
3. ‘aceb beñzer ḥaṭ-ı nevresteye la‘l-i lebüş üzre
ḥaṭ-ı yāḳūt-ıla reyḥān yazılmış ḥātemüş ḳaşı
4. lebüş bir ḥoḳḳadur kim ben anuñ ḥayrānıyam cānā
ṭolu ağzına dek dürdür içi mercān-durur ṭaşı
5. dilinde dağı biñ başı olupdur gerçi **refīnüş**
yine tığuşdan éy şeh ḳurtılan yok olsa biñ başı

62.

Mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün
Hezec + - - - / + - - - / + - - - / + - - -

1. ḳaçan-kim éy leb-i şīrīn aḳam ferḥad-ı evbāşı
işidüp anı iñler bī-sütünüñ ṭağ-ile ṭaşı
2. rumüz-ı ‘ışkı benden şor gider ferḥad u mecnūnı
ne bilsün kūh u şahrāda büyümiş bir iki nāşī
3. gözüm ḥammāmına girdi cemālüş mihrinüş ‘aksi
şafā geldüş déyü pāyına dökdi gözlerüm yāşı
4. meh-nev-i tekye-gāh-ı çarḥda abdālüş olmuşdur
tırāş étmiş anuñ-çün ḥasret-i ebrün-ile ḳaşı
5. yéridür cevher-ile kūyuñı ferş étse **‘ahđīnüş**
firāḳ-ı la‘l-i dür-bāruñla bu çeşm-i güher-pāşı

63.

Mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün
Hezec + - - - / + - - - / + - - - / + - - -

1. lebi cāmına naḳş éden ğubār-ı ḥaṭṭ-ı cānānı
ne siḥr étđi aceb kim mest ü ḥayrān ḳıldı yarānı

61. REV: 94b; Refī.

62. REV: 94b; ‘Ahdī: *Dīvān*’da yok.

63. REV: 94b; ‘Ahdī: *Dīvān*’da yok.

2. çıkarmak isteseñ peykân-ı yâri cân çıkar çıkmaz
göñülde éy tabibüm şöyle muhkem gizledüm ânı
3. tağıldı ‘aql u fikrüm kalmadı cem‘iyyet-i hâtır
çıkartdı kâküli başdan o destâr-ı perîşânı
4. esîr-i zülfi olduğum tıyulsa n’ola ‘ışkımdan
cihânda ‘ışk u meşki kim görüpdür kıala pinhânî
5. tıtalum şerhalarla dağını ‘ahdî nihân éder
bu âh âteşîn-ile yenilmez çeşm-i giryânı

64.

Mefâ‘ilün mefâ‘ilün mefâ‘ilün mefâ‘ilün
Hezec + - - - / + - - - / + - - - / + - - -

1. beni mihrinde ol meh çarh-ı ser-gerdâna döndürdi
sirişküm kaşresini encüm-i raşşâna döndürdi
2. kararum kalmadı ser-geşte oldum ‘arşa-i gamda
başum çevgân-ı zülfün güy-ı ser-gerdâna döndürdi
3. bu ben hâki hevâ-yı serv-i kaddün pâyımâl édüp
yoluñda gird-bâd-ı bî-ser ü sâmana döndürdi
4. beni ser-geşte vü nâlân u giryân eyleyüp devrân
ten-i şad-çâk-ile dölâb-ı âb-efşâna döndürdi
5. şarâb-âlûde idün eşk-i pür-hün-ile **mecdî**
lebün şevki habâb-ı bâde-i rindâna döndürdi

65.

Mefâ‘ilün mefâ‘ilün mefâ‘ilün mefâ‘ilün
Hezec + - - - / + - - - / + - - - / + - - -

1. yüzün benden ne dem ki ol dür-i yek-dâne döndürdi
yaşum çarhı habâb-ı lücce-i ‘ummâna döndürdi
2. döne döne başa rakş étdürüp şem‘-i ruhuñ şevki
belâ bezminde bir pervâne-i süzâna döndürdi
3. sirişküm riştesiyle gör dil-i hünîn ü şad-pârem
hayâl-i la‘li néce sübha-i mercâna döndürdi

64. REV: 95a; Mecdî: *Şiirler*: G. 101.

1 1a mihrinde ol : mihrin minnet o ş.

1b raşşâna: ruşşâra ş.

2 2a kararum: murâdum ş. ‘arşa-i gamda: ‘arşagâhında ş.

2b güy: büy ş.

3 3a bu ben: heves-i ş.

4 4a nâlân: pâ-mâl ş.

5 5a idün: idüp ş.

65. REV: 95a; ‘Ubeydî: *Dîvân*: G. 301.

3 3a sübha: pençe D.

4. o meh-rū gösterüp her halkasında haddi mir'atın
hümâyün zülfini t̄āvūs-ı hoş-cevlāna döndürdi
5. hevā-yı mihr-i ruhsāruş **'ubeydī'**yi édüp ber-bād
ğubār-ı cismini zerrāt-ı ser-gerdāna döndürdi

66.

Mefā'îlün mefā'îlün mefā'îlün mefā'îlün
Hezec + --- / + --- / + --- / + ---

1. o gül dāğ-ıla s̄inem gülşen-i devrāna döndürdi
gözüm yaşın döküp dölāb-ı āb-efşāna döndürdi
2. firāk-ı la'l-i nābuş rişte-i cism-i nizārumla
sirişküm dānesini s̄übha-i mercāna döndürdi
3. hevā-yı pāy-būsuş ben ğubārı rūzigār-ıla
yoluşda gird-bād-ı bī-ser ü sāmāna döndürdi
4. şarāb-ı la'lüñüş şevkına zāhid halka-i zikri
fiğān u nālelerle meclis-i rindāna döndürdi
5. maħabbet 'arşa-gāhında ğam-ı çevgān-ı zülf-i yār
'izārī' başumı bir ğüy-ı ser-gerdāna döndürdi

67.

Mefā'îlün mefā'îlün mefā'îlün mefā'îlün
Hezec + --- / + --- / + --- / + ---

1. şıyup āyīne-i k̄albi yüzün cānāne döndürdi
bizümle ol vefāsuz étdüğü peymāna döndürdi
2. çevürdi başdan gerçi dili ol serv édüp āzād
velī t̄ıfl ellemiş bir mürğ-ı ser-gerdāna döndürdi
3. göñül bir āteşī dīvāne dūd-ı s̄ünbülüş zencir
beni şem'-i ruhuş pervāne-i s̄üzāna döndürdi
4. benüm nāmem erişmez ol hümā-yı 'izzete gördi
kebüter ağlamaşdan gözlerini k̄ana döndürdi
5. t̄aķındı t̄āze güller **nev'iyā** reftārını s̄ākī
çemen bezminde t̄āvūs étdüğü cevlāna döndürdi

68.

Mefā'îlün mefā'îlün mefā'îlün mefā'îlün
Hezec + --- / + --- / + --- / + ---

1. ayağum adım atmaz bir yere mey-hāneden ğayrı
elüm bir nesne t̄utmaz s̄ākīyā peymāneden ğayrı

66. REV: 95a; 'izārī.

67. REV: 95a; Nev'ī: Dīvān: G. 508.

68. REV: 95a; 'Ubeydī: Dīvān: G. 318.

2. koya ğavġāyı éy zāhid kulaġum nesne gūş étmez şurāhī kulkul-ile na‘re-i mestāneden ġayrı
3. ‘aceb mi zāhidā hūr-ı behište nāzır olmazsam gözüüm hiç kimse görmez şāhid-i kāşāneden ġayrı
4. néce rengīn ü şīrīn olmasun güftār-ı dil-sūzum dilüm bir nesne zıkr étmez leb-i cānāneden ġayrı
5. ‘ubeydīnūñ mekānını şorarsañ éy perī-peyker yatāġı yoġdur ol dīvānenūñ vīrāneden ġayrı

69.

Mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün

Hezec + - - - / + - - - / + - - - / + - - -

1. gerekmez baña hem-dem sāġar u peymāneden ġayrı ne cāy-ı ‘ayş u ‘işret gūşe-i mey-hāneden ġayrı
2. maħabbet şem‘i tāb-ıla kül étmiş cümle eczāsın benümle bezm-i ‘ālemde şanı pervāneden ġayrı
3. saña üftāde iken cümle ‘ālem beñzeden kimdür néce ‘āşık bulupdur leylī bir dīvāneden ġayrı
4. alup koynına her dem bir büt-i ra‘nāyı zevġ eyler gezüp deyr-i cihānı görmedüm büt-hāneden ġayrı
5. ‘aceb mi cāy éderse ‘ışġ-ı dilber hāne-i dilde olur mı künc-i miskīn **dānişī** vīrāneden ġayrı

70.

Mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün

Hezec + - - - / + - - - / + - - - / + - - -

1. ne eglence yéri var gūşe-i mey-hāneden ġayrı ne bir yār-ı şafā-meşreb olur peymāneden ġayrı
2. ħalāyıkdan ne maħlaş var ħarābāt-ı fenā derlü ħavādişden ne me‘men bulunur vīrāneden ġayrı
3. ne şevġ u zevġ-ile memlū maħal var bu cihān içre diyār-ı faġr-ıla künc-i melāmet-hāneden ġayrı
4. ne ħurrem bir kişi var cür‘a-keş mestāneden özge ne ħod bir bī-ġam ādem ‘āşık-ı dīvāneden ġayrı
5. cihānuñ va‘desi efsūnına aldanma éy **fevrī** nesin gūş étdüñ ol zālūñ kuru efsāneden ġayrı

2 2b kulkul-ile: kaġkaliyle D.

5 5b yatāġı: niyāhı D.

69. REV: 95a; Dānişī.

70. REV: 95a; Fevrī.

71.

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. ol güle gel aldur éy sākī metā'-ı sāgarı
gevher-i tābendesin vérür ḥabāb ayak teri
2. şāhibin boğazlayup alur meta'-ı cānını
'ışk bāzārında bir boğaz kesendür ḥançeri
3. āfitāb-ı ḥaddi üzre ḥaṭṭ çekilmiş nürdan
şanmaḡ ebrūsın qazıtmış ol qalender dilberi
4. sīm-i eşki kesdürür ol şeh yaşum mıkrāzına
bir yumup biḡ dökmesün mi gözlerüm merdümleri
5. şaklasaḡ şırça serāy içinde 'ārifler bulur
ḥıfzı güç éy emrī kan ayaklıdur rez duḡteri

72.

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. dāḡ-ı ḡamdur başı cūy-ı eşki şanma serserī
gitdi yolında gelince yüze çok alnum deri
2. kimse almaz bir pula bāzār-ı 'ışk içre seni
aṭlas-ı çarḡuḡ olursaḡ-da hünerle ülkeri
3. bāzī-i 'ışk oynaduḡda qays-ıla ferḡād-ıla
éy şacı leylī bu ben pāmālūḡ oldu baş eri
4. baḡruma taş başduḡum öldükde ḡam-ıla bilür
qabrüm üzre éy dili sengīn görenler mermeri
5. eyledi ruzī néçe tīre dile şubḡ-ı murād
éy rızāyī yéridür gerdūnda olsa taḡ yéri

73.

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. varın işār eyleyüp kucmaḡa ol sīmīn-beri
görmedüm ḡammām-veş 'ālemde kızḡın müşteri
2. cür'asına süy-ı leylādan gelen cām-ı ḡamuḡ
şevqden mecnūn-ı ḡaste vérdi cān ayak teri

71. REV: 95b; Emrī: *Dīvān*: G. 550.

1 1b teri: deri D.

3 3a ḥaṭṭ: med D.

4 4b yaşum: müjem D.

5 5b 'ārifler: 'āqiller D.

72. REV: 95b; Rızāyī.

73. REV: 95b; 'İzārī.

3. çekmeden bār-ı belā-yı zülfün éy āhū-yı çin
şāne-y-ile nāfe qalmış üstüñān-ile deri
4. şöyle zār oldu ğam-ı hālünle cism-i nā-tüvān
pāymāl olur toqunsa peşşenün bād-ı peri
5. himmetüm bir adım étmekde nişān-ı devleti
éy **'izārī** şol nişān şıçrar gibi gitdüm geri

74.

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. hāk-i pāyün çeşmine kuhl eyleyelden éy perī
şimdi ādem görmez olmuşdur raqībün gözleri
2. étdiler vaşf-ı miyānuñda egerçi kıl-ü-kāl
bulmadılar hıç dehānunda senün bir söz yéri
3. yā çeküp tır atmada meydān-ı hüsnuñde senün
birbirinden ol kemān ebrūlaruñ qalmaz geri
4. tatlu geldi hāceye fikr-i metā'-ı kandeħār
terk édüp biz tāc-ile dülbendi alduq sāğarı
5. fārsuñ erbāb-ı nazmı görse üslūbum benüm
şā'ir-i rūmuñ olurdu **nev'iyā** hāk-i deri

75.

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. yār olup ağyāra ādemler begenmez ol perī
kendüye hem-rāz édindi ya'ni bizden yégleri
2. itlerünñden ğayrıyı görmez raqībün gözleri
böyle ğod-bīn eyleyen hep sensin anı éy perī
3. şām-ı ğamda meskenüm bir künc-i zulmetdür velī
şū'le-i āhum yaqar her şubħ şem'-i hāveri
4. bezm-i meyde buse-i la'l-i nigāra qaşd éder
gögsine cāmuñ n'ola ursa şurāħī ğaņçeri
5. almaz oldum **bāqīyā** kühl-i cilāyı 'aynuma
tütüyā-yı çeşm édelden hāk-pāy-ı dilberi

74. REV: 95b; Nev'ī: *Dīvān*: G. 517.

75. REV: 95b; Bāqī: *Dīvān*: G. 515.

2 2a ğayrı: ğayrıyı D.

4 4b gögsine ursa n'ola cāmuñ şurāħī ğaņçeri D.

76.

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. dil gibi dīvāne 'āşık yār gibi bir perī
gelmemişdür 'āleme tā devr-i ādemden beri
2. 'aks-i la'l-i dilberi haṭṭı getürdi gönjlüme
'arşa iltürmiş velī rūḥu'l-emīni şeh-peri
3. gönçenüñ 'unvān-ı hüsni bāğı tutmuşdı velī
leblerüñ devrinde anuñ da dürildi defteri
4. mihrüñe öyküñdi bu şeb yérlere düşdi yüzi
kalmadı hergiz hicābından mehüñ gökde yéri
5. çāker-i hindü olup ḥāl-i siyāh-ı yāra dil
oldı **fevrī**-veş 'alīnün kanberinüñ kanberi

77.

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. hem-dem olmuş eşküm-ile müzeñüñ kebkebleri
birbiriyle imtizāc étmiş meger kevkebleri
2. éy mesīḥā-dem lebüñ mihri dil-i 'uşşāḳda
rūḥdur güyā müşerref eylemiş kálebleri
3. tek yüzüñ şem'ini göster mūmdur pervāne-veş
yanmağa bu tekye-i dehrüñ ışık-meşrebleri
4. beyt-i ma'mūr ile ḥūrāyı göze göstermeye
görse şūfī gönçe-leblerle ṭolu mektebleri
5. éy **hüdāyī** oldı ḥāmem menba'-ı 'aynü'l-ḥayāt
vaşf édelden ol şeker-güftār u şīrīn-lebleri

78.

Mef'ülü mefā'ilü mefā'ilü fe'ülün

Hezec - - + / + - - + / + - - + / + - -

1. sünbül haṭı geldiye n'ola öp leb-i yāri
yégdür çemenüñ ger ola şeftālū bahāri
2. dil baḥr-i ğam içre şu kadar ortaya düşdi
ölürse de bulmaz gibi üftāde kenāri

76. REV: 95b; Fevrī.

77. REV: 95b; Hüdāyī: *Dīvān*: G. CCIV.

3 3b pervāne: pür-dāne D.

5 5a menba': lüle D.

78. REV: 96a; Rızāyī.

3. la'lün komadı kıymet-i yâkütı muhakkağ
nesş eyledi reyhân-ı lebün hağğ-ı gubârı
4. câ'iz ki yağa hırmenünj éy gül ola berbâd
'uşşakun alup âhını yağma has u hârı
5. éy rûh-ı revân la'lüne cân vérdi **rızâyî**
olursa n'ola türbeti ervâğ mezârı

79.

Mef'ülü mefâ'ilü mefâ'ilü fe'ülün
Hezec - - + / + - - + / + - - + / + - -

1. eski döğünüm yeñile gel dâğ-ile bārī
görmek diler iseğ güzelüm tāze bahārı
2. sen nūş-lebün nāvek-i dil-düzı ucından
dil nīşe şalar éy kaşı yā cân-ı figārı
3. reyhân-ile yâküt alur kulluğa menşür
gül-berg-i tere yazılalı hağğ-ı gubārı
4. çeşmüm n'ola 'aksin okuñun çekse kenāra
servünj yéridür éy kaşı yā cüy kenārı
5. ol gönçe-dehen aldı kadeğ ağızına '**ahdî**
cām-ı meye düşdi şanasın berg-i bahārı

80.

Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün
Remel+ + - - / + + - - / + + - - / + + -

1. düşeli gözlerüme 'aks-i leb-i cânānum
ma'den-i la'l durur dīde-i hūn-efşānum
2. bir zamān diñmedi bārān-ı sirişküm gitdi
hiç göz açdurmadı hecrünjde bağa sultānum
3. kılıcuğ āb-ı revāndur anı kıanda görsün
teşnedür bādiye-i gamda dil-i sūzānum
4. kevkeb-i bahtum uyanmadı ağır uyğuludur
çıkdı bām-ı felege döne döne efgānum
5. '**ahdî** peymān o lebi mül ile étdüm umaram
şinsa peymāne-i ser şınmaya hiç peymānum

79. REV: 96a; 'Ahdî: *Dīvān*: G. 208.

2 2a ucından: oğundan D.

80. REV: 96a; 'Ahdî: *Dīvān*: G. 150.

5 5a umaram: umarın D.

5b şinsa: şına D.

81.

Mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün

Hezec + - - - / + - - - / + - - - / + - - -

1. nişān édüp cefā tīrine her dem cism-i şad-çāki
kaşı yāyum yeter urduj yeter sehmi-i sehmi-nāki
2. boyadı gökleri göge duḥān-ı nār-ı dil-sūzum
'alevler eyledi peydā çıkup yaḫmağa eflāki
3. [a]çup bālin sūzıldı murğ-ı dil üzre siyeh çeşmi
néce kaşdı şikārını gör ol şehbāz-ı çālāki
4. müje şanmaḡ görinen eşk-i gülgünüm édüp tuḡyān
sürüp girdāb-ı çeşm[üm]e düşürdi ḥār u ḥāşāki
5. bu beş beyti ḥayāl-i ḥās-ile nazm éyledi **ḥālī**
degül-mi müsteḥak taḥsīne ḥüsn-i ṭab' u idrāki

82.

Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün

Remel+ + - - / + + - - / + + - - / + + -

1. düşeli vādi-i hicrāna dil-i sūzanum
iki nehr oldı iki dīde-i ḥūn-efşānum
2. nāme tīrūḡle efendi baḡa gönder şāyed
giryeden sākın ola çeşm-i dil-i giryānum
3. néce bir ḥumret-ile gül gibi deşt-i ḡamda
ola bir çāk-i girībānum-ile dāmānum
4. gezmege sırça sarāyında ḥayāl-i ruḡ-ı yār
göze almaz beni bir laḡza olup miḥmānum
5. za'fdan nāle dönüpdür ten-i zārüm **rüşdī**
sem'-i cānāna erişmezse n'ola eḡḡānum
6. leb-i la'l-i hevāsı ehl-i dile vērdi şafā
feyz-baḡş olsa n'ola şevḡ-i leb-i cānānum

83.

Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün

Remel+ + - - / + + - - / + + - - / + + -

1. teb-i hecr-ile yatur ḡaste dil-i sūzānum
ṭamzırur aḡzına şu dīde-i eşk-efşānum
2. fūrḡātūḡde ne cefā çekdüḡümü ben bilürem
ihtiyārımla degül ayruluḡum sultānum

81. REV: 96a; Ḥālī.

82. REV: 96a; Rüşdī.

83. REV: 96a; Feyzī Beg Sellemehu'llāh.

3. z'af-ı ten şöyle kavî oldu ki yanumda duran
müstemi' olur-ise anlayamaz efgānum
4. göz yaşıyla şulanup hāne-i dil pāk oldu
göre gelmez [mi] 'aceb yār olup mihmānum
5. hecr-i cānān ne 'aceb derd olur-imiş feyzī
ki hemān yolına cān vérmek-imiş dermānum

84.

Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün

Remel + + - - / + + - - / + + - - / + + -

1. gir gönül kūy-ı harābāta ço neng ü 'ārı
böyledür 'aşıq olan kimsejün āhir kārı
2. āteşin āhum okı bağına geçdi felegün
meh-i nev şekli degüldür görinür sūfārı
3. her gece şanma şihāb olduğu-çün köhne-serā
turmuyup hāne-i dehrün dökilür mismārı
4. küşte-i tığ-i belā kanın içre şu yerine
sürh-reng olsa n'ola zāg-ı gamuñ minķārı
5. tır ü peykān-ı belālarla yürek sīnemde
döndi bir gönçeye sa'yī k'ede mesken hārı

85.

Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fa'lün

Remel + + - - / + + - - / + + - - / - -

1. yār çıkdıkça kapudan gören ol ruhsārı
benzedür maṭla'-ı hırşīde der-i dil-dārı
2. cāme-h'ābında meger ol mehi 'uryān görmüş
ḥayret almış müteḥayyir evinün dīvārı
3. şah-ı gül tekye-i gülşende bir abdālunđur
dāg-ı hūnīn gül-i sürh ü elifdür hārı
4. gayra açma déyü göz penceresin bağladı yār
merdümüm şanma gözüm içre ser-i mismārı
5. hişşe etdük gamı ferhād ile mecnūn ile
andan éy emrī ben aldum gam-ı 'ışk-ı yārı

84. REV: 96b; Sa'yī.

85. REV: 96b; Emrī: *Dīvān*: G. 530.

2 2a meger: gece D. görmüş: görüp D.

4 4a bağladı: mihladı D.

4b ser: olan D.

5 5a étdük: aldum D. mecnūn-ile ferhād-ile: ferhād ile mecnūndan D.

5b anda: andan D.

86.

Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fa'lün
Remel +- - - / +- - - / +- - - / - -

1. 'āşık olan kişi üftāde gerek jāle gibi
ki hevādan қаpa gül-ruḥlar anı lāle gibi
2. sāğar-ı mey alımaz 'aқlını ehl-i 'ışkuñ
meger aғzı bir éde yār-ile tebhāle gibi
3. hele sen māhı çeken sīneye bir şeb yaraşur
gögsini gerse felekde güzelüm hāle gibi
4. maraz-ı 'aşk-ile zerd olduğı yégdür yüzimüz
sürḥ olup tīre-dil olmaқdan ise lāle gibi
5. қatı bī-tāb idi dün künc-i belāda **rūḥī**
ruḥlaruñ āli o miḥnet-zedeyi ala gibi

87.

Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün
Remel +- - - / +- - - / +- - - / +- -

1. 'ışkuñuñ zaḥmeti ḥod cānuma raḥmetler idi
dostum cevr ü cefālar da ne zaḥmetler idi
2. kāşkī cānı saçuñ dārına ber-dār étseñ
ḥākden ref' idi bī-çāreye rif'atler idi
3. āşinā olmasun aғыār ile dérdüm olduñ
çekdügüm derd ü belālar hep o gayretler idi
4. gelse ol şūḥ-ı cefā-pīşe dil-i vīrānı
tīşe-i cevr-ile bir pāre meremmetler idi
5. ten-i **bākī**yi ser-ā-pā kılıcuñ pārelese
şöyle va'llāhi begüm cānına minnetler idi

88.

Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün
Remel +- - - / +- - - / +- - - / +- -

1. ğamzeler kāfī idi қatlüme āletler idi
ele tīğ almağa éy dost ne zaḥmetler idi
2. ḥākden ref' қlup zülfüñe berdār étseñ
dostum cānuma yérden göge minnetler idi
3. ḥaқ budur 'āşıқа ḥışm-ıla nazar eyledüğüñ
şāhdan bendesine 'ayn-ı 'ināyetler idi

86. REV: 96b; Rūḥī-i Bağdādī: *Dīvān*: G. 1060.

87. REV: 96b; Bākī: *Dīvān*: G. 502.

88. REV: 96b; Firdevsī.

4. yāri gönlekçe görüp ditredi dir dir cānum
öle yazdum meded allāh ne hāletler idi
5. érse **firdevsī**ye bir néçe belā kıaddünđen
ne belā ‘ālem-i bālādan o raḥmetler idi

89.

Fe‘ilātün mefā‘ilün fe‘ilün
Ḥafif + + - - / + - + - / - + - - / + + -

1. gönçeye karşı ‘andelīb-i seḥer
dér yaqası açılmadıq sözler

90.

Fe‘ilātün mefā‘ilün fe‘ilün
Ḥafif + + - - / + - + - / - + - - / + + -

1. beni geçse saña inanma raqībe
o da ‘āşık geçenlerün biridür

91.

Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün
Remel + + - - / + + - - / + + - - / + + -

1. gül dem-ā-dem āçılup olsa n’ola taze vü ter
bağda bir dem anuñ gitmez elinden sükker

92.

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. ḥaz̄z édersen ‘āşık-ı zāruñ yanup yaqılmadan
dağlar yaqmaq degül-mi dédigün baş üstine

93.

Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün
Remel + + - - / + + - - / + + - - / + + -

1. māyilüz duḥter-i rez şoḥbetine girmez ele
sākīyā hū çekelüm şāyed ayāğıyla gele

89. REV: 96b; Rūḥī-i Bağdādī: *Dīvān*’da yok.

Velehū.

90. REV: 96b; Rūḥī-i Bağdādī: *Dīvān*’da yok.

Velehū.

91. REV: 96b; Rūḥī-i Bağdādī: *Dīvān*’da yok.

Velehū.

92. REV: 96b; Rūḥī-i Bağdādī: *Dīvān*’da yok.

Velehū.

93. REV: 96b; Rūḥī-i Bağdādī: *Dīvān*’da yok.

Velehū.

94.

Mef'ülü fā'ilātü mefā'ülü fā'ilün
Muzārî' - - + / - + - + / + - - + / - + -

1. lu'b-ile mû-miyânına el urdılar déyü
rûhî  turur fig nlar  der ne o var ne bu

95.

Fe'il t n fe'il t n fe'il t n fe'il n
Remel + + - - / + + - - / + + - - / + + -

1. n'ola ol meh  din rse dil   c n  aşrını c y
 eh-i devr n olan  dinse olur  ır a ser y
2. t b-1  hum n'ola atılsa ya um  ekse sip h
 a -1 k fir  ri  p geldi    ba ladı alay
3. meh-i ru s rına  a   rdi sit remde dir g
v y benim bu  ara ba tumla yazuma v y
4. demi di mez g r p e k m n'ola  an a lasa mey
hem-dem z n'ola fig num i id p i lese n y
5. her  olu ba ına bir eller aya unı  per
 aver  bende e ni  n g zel m degmeye p y

96.

Fe'il t n fe'il t n fe'il t n fe'il n
Remel + + - - / + + - - / + + - - / + + -

1. be zerin la'line d mek diler-idi y k t
lebini di ledi  atem d di kim eyle s k t
2. sensin ol   hs v r-1 ser-i   b n-1 cih n
ra  -1  s n ne olur teng fez -y1 melek t
3. '  ı -ise  dil   c n v r ikisin sev   bu 
  hideyn olmayıca  bulmaz-imi  da'v    b t
4. lu f-ile ba  eg p  tmed n  hb ba sel m
ned r  y   h-1 bel  bu 'azamet bu ceber t
5. i tiy c  yok  le buldı  ay t-1 ebed 
fikir-i y k t-1 leb n  **ahd **ye olmu dur  t

94. REV: 96b; R h -i Ba d d : *D v n*'da yok.
Veleh .

95. REV: 97a;  aver : *D v n e*: G. 46.

1 1a ol: iy D.

2 2b ba ladı bir  ara: geldi    ba ladı D.

4 4a di mez: la muz D.

96. REV: 97a; 'Ahd -i Ba d d : *D v n*: G. 27.

97.

Mefā'ilün fe'ilātün mefā'ilün fe'ilün
Müctes + - + - / + + - - / + - + - / + + -

1. yaşum revān olup aķar ğamuñla āb gibi
ağardı ağlamadan gözlerüm ğabāb gibi
2. bu bezm-i ğamda n'ola acı acı ağlarsam
ki devr ayağa düşürdi beni şarāb gibi
3. bu ğālet-ile ne yérde ne gökdesin şāhā
aķarsa seyl-i sirişküm n'ola seğāb gibi
4. ğavāle kıldı kemān-ı cefāyı baña felek
'aceb mi inil inil inlesem rebāb gibi
5. hemīn felekde şuña kaldı **ĥāverī** çārem
başum bu yérden alup gidem āfitāb gibi

98.

Mef'ülü fā'ilātün mef'ülü fā'ilātün
Muzāri' - - + / - + - - / - - + / - + - -

1. bād-ı bahār érişdi çün ĩarf-ı gülsitāna
başladı her ĩarafdan bülbülleri fiğāna
2. taĥt-ı zümürüd üzre gül şāh olup oturdu
ya'nī çemen éline ĥükm éde ĥusrevāne
3. faşl-ı rebī' érince ĩan ĩutdı ergüvānı
çiçek çıķardı dérler bağ içre bağbāna
4. şevķ-i cemālün ile fikr-i vişālün ile
naķş-ı ĥayālün-ile gönüm nigār-ĥāne
5. aĥvāl-i pür melālüm dildāra 'arz éderdüm
ammā n'édem ki **feyzī** mümkin degül beyāna

99.

Mef'ülü fā'ilātün mef'ülü fā'ilātün
Muzāri' - - + / - + - - / - - + / - + - -

1. geldi bahār ol gül 'azm étđi gülsitāna
reng-i ğarīb vérdi gül gibi ergüvāna
2. bāğuñ sevindüğin[den] çāķ çiçeği yarıldı
gül faşlı seyre çıķdı ol dilber-i yegāne
3. mest-i şarāb-ı misket oldı benefşe éy dil
zerrīn ĩadeĥle érgür rāĥat meşām-ı cāne

97. REV: 97a; Ĥāverī: *Dīvānçe*: G. 38.

98. REV: 97a; Feyzī Beg Sellemehu'llāh.

99. REV: 97a; **Cevāb ez-ān 'Aĥdī**: *Dīvān*: G. 193.

4. feyz-i nazār érişse ol sözleri hasenden
mülk-i sühanda dérdüm eş'arı husrevâne
5. küh-ı belāda 'ahdī şanma ki bitdi lāle
pür-ḥūn gözinden oldı ferhāduḡ ol nişāne

100.

Mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün
Hezec + - - - / + - - - / + - - - / + - - -

1. ne kıldı dil ser-i zülfünde şeydālanmadan ġayrı
ne ḥāşıl eyledi 'ıŝkuḡda sevdālanmadan ġayrı
2. hilāl-ebrū güzellerden cihānda görmedüm nesne
belā vü 'ıŝve vü nāz-ile ġarrālanmadan ġayrı
3. nazār yolını yapma éy dil-i dīvāne eşkümler
ne gördün ol yüzi günde temāşālanmadan ġayrı
4. metā'-ı cānı vérdüm bulmadum bāzār-ı 'ışk içre
mu'anber kākülün südıyla sevdālanmadan ġayrı
5. gül-i ra'nāya dil vérme alınup āline 'ahdī
şakın bū-yı vefā yok anda ra'nālanmadan ġayrı

101.

Mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün
Hezec + - - - / + - - - / + - - - / + - - -

1. ne gördük ol hilāl-ebrūda ġarrālanmadan ġayrı
ne bulduḡ ol cebīni mehde zībālanmadan ġayrı
2. niçün şīveyle 'arz éyler hilāl-ebrūsın ol meh-rū
bize bir ġüşe yok mı yoksa ġarrālanmadan ġayrı
3. géyüp ol gül ḡabāyı sürḡ ü zerd içine taşına
ne luḡf étđi cihān baġında ra'nālanmadan ġayrı
4. baġup āyīne-i ruḡsārına naḡşına alınduḡ
ne gördük ol şanemde bir temāşālanmadan ġayrı
5. daḡı bir işi yokdur tıfl-ı eşk-i çeşmümün **mecdī**
ġubār-ı kūy-ı dildār-ile oyalanmadan ġayrı

100. REV: 97b; 'Ahdī: *Dīvān*: G.210.

3 3a éy gözüm ḥūn-ı sirişküḡle D.

3b peri-rūdan: ol yüzi günde D.

101. REV: 97b; *Mecdī*: *Şiirler*: G. 100

1 1b diyü berḡ olsun mihre ziyālanmadan ġayrı Ş.

2 2a meh-rū: mehi Ş.

4 4a naḡşına alınduḡ: elbette aldandüḡ Ş.

5 5b ġubar: 'ayyār Ş.

102.

Mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün

Hezec + - - - / + - - - / + - - - / + - - -

1. serîr-i mülk-i hüsn üzre seni her kim emîr étdi
beni zencîr-i 'ışkuyla kapuñda bir esîr étdi
2. kıomazsam tañ mıdur bir dem 'aşā-yı āhı ben elden
cevān édüm ğam-ı 'ışkuñ çekelden beni pîr étdi
3. egerçi sîne şadırında karar étmedi müjġānuñ
velî geçdükçe éy kaşı kemān kalbümde yer étdi
4. yoluñda merdüm-i çeşmüm düketdi gevher-i eşki
dirîġā kalmadı kudret beni yavlağ fakîr étdi
5. meger bād-ı şabā érdi **muhibbî** zülf-i dildāra
dimāġın şubh-dem dehrüñ yine müşğ ü 'abîr étdi

103.

Mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün

Hezec + - - - / + - - - / + - - - / + - - -

1. şarāb-ı bezm-i ğam zevkın ne mîr ü ne vezîr étdi
anuñ keyfiyyetin benden su'al eyleñ fakîr étdi
2. şaçıldı cür'a-i cām-ı maħabbet bāġ-ı rıdvāna
şuyın kevşer nebātın ney-şeker ħākin 'abîr étdi
3. binā-yı 'ışka tūfān-ı ħavādis kār-ger olmaz
esāsın güyiyā bennā-yı kudret kār-gîr étdi
4. cevānlıġ 'ālemi gitdi ne vaġtın toġrılam yā rab
egildüm bār-ı 'ışk-ı yār kıaddüm bükdi pîr étdi
5. ne ğam endîşe-i zilletden éy **bākî** bu menzilde
hidāyet reh-beri luġfın aña kim dest-gîr étdi

104.

Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün

Remel + + - - / + + - - / + + - - / + + -

1. şeh-i ğam vêrde bedende dile dizdârlıġı
dîde-i bāndur gözüm olsa n'ola bîdârlıġı
2. seyl-i şūrāb-ı sirişküm gibi mevvāc olmaz
bād bahre ne kıadar étse hevādârlıġı

102. REV: 97b; Muhibbî: *Dîvān*: G. 3446.

1 1b ta'aşşuk: 'ışk D.

2 2a elinden: elden D.

3 3b geçdükde: geçdükçe D.

4 4b kudret: vārı D.

103. REV: 97b; Bākî: *Dîvān*: G. 523.

104. REV: 98a; Rızāyî.

3. bir kes āzārlama dilleme ehl-i 'ışkı
vā'ıza kes dilüni étme dil-āzārlığı
4. yazamaz levh-i cemāle haṭ-ı rüyına miŝāl
ne kadar kıl-k-i każā étse kałem-kārlığı
5. vüs'atüm yok koyamam pāyına baş érmez elüm
pāymāl étđi rızāyī beni el ṭarlığı

105.

Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün

Remel + + - - / + + - - / + + - - / + + -

1. almayan başın ele bulmadı serdārlığı
derd-i 'ışk-ile yoğ olanda bilüñ varlığı
2. dil alan leşker-i haṭṭını göñüllü édinüp
'anberīn kāküline verdi kaḫā-dārlığı
3. akçe girmez elüme pāyına kılmağa niŝār
ben za'ifi ṭatı zār eyledi el ṭarlığı
4. yaşuma sehv-i lisān-ile ŝebīhem déyicek
baḫre cū dil uzadup étđi dil-āzārlığı
5. éy 'ubeydī yazılurđı dil-i maḫzūnum eger
levh-i dilde müjesi kılsa kałem-kārlığı

106.

Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün

Remel + + - - / + + - - / + + - - / + + -

1. vérmez-idi şeh-i miḫnet dile serdārlığı
başlarla pür olup olmasa bīmārlığı
2. sāḫiyā beñzedigiyçün lebüñe bāde-i nāb
üstine döndi ḫabāb étđi hevā-dārlığı
3. ḫānesin eyledi seylāb-ı sirişküm vīrān
çeşmümün olsa n'ola her géce bīdārlığı
4. dilini sūsen-i bāğun keser éy gönçe-dehān
toḫunup ḫānçerüñe étse dil-āzārlığı
5. éy nihānī ruḫ-ı pür ḫāṭṭına berzetmedi hīç
ŝa'ŝa'a-i levh-i mehe étđi kałem-kārlığı

105. REV: 98a; 'Ubeydī: *Dīvān*: G.333.

1 1b 'ışk-ile: 'ıŝkunđa D.

2 2a alan: elin D.

3 3b zār: ṭār D.

106. REV: 98a; Nihānī.

107.

Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün

Remel +-+- / +-+- / +-+- / +-+

1. var iken h̄ançerinüñ 'aşıka dil-dārlığı
ğam degül eylese peykānı dil-āzārlığı
2. dili dil-ber yapar aġyār yıkılsun gitsün
gelmesün görmeyelüm kendüye mi'mārlığı
3. 'ışka mansūr eger olmasa fermān-berdār
ihtiyār étmez idi kendüye ber-dārlığı
4. vérelüm cānı dilā būs-ı dehān-ı yāre
'ākıbet yoklığa tebdīl éderüz varlığı
5. h̄āl u haṭ milket-i rüm üstine leşger çekdi
vérdiler kākül-i müşgīnünje ser-dārlığı
6. kāseler şun bize meclisde ġinā vérmez ayak
sākıyā h̄aṭırını teng eyledi el ṭarlığı
7. zer-ger-i kāmīlidür şan'at-ı şı'rün **bāķī**
nic'olur gel berü seyr eyle kalem-kārlığı

108.

Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fa'lün

Remel +-+- / +-+- / +-+- / --

1. bıçağı yāre açup dérdüm éde yārlığı
h̄ançeri bir yañadan étđi dil-āzārlığı
2. ol güneş yüzlü ne yüzden görünür déyü seher
çekerin her géce encüm gibi bīdārlığı
3. zülf-i 'anber-şiken-i yāre éli érse n'ola
şāne 'ömrinde hele çekmedi él ṭarlığı
4. şeş-der-i ġamda der-i ṭālī'üm ummadı ġüşād
cā-be-cā ṭās-ı belāda çekerin bīzārlığı
5. 'ahdīnünj oldı hayālünj ile beyti ma'mūr
vérdi bir ṭab'-ı h̄udā-dād-ile mi'mārlığı

107. REV: 98a; Bāķī: *Dīvān*: G. 495.

108. REV: 98a; 'Ahdī: *Dīvān*: G. 214.

109.

Mefā'ülün mefā'ülün fe'ülün

Hezec +--- / +--- /+---

1. dögilüp def çağurur her nefes nāy
nedür dünyā için bu hūy u bu hāy
2. bu dünyā heft-ser bir ejdehādur
yudar démez bu yoħsuldur budur bāy
3. şaķın şer işleme nefsiñe uyma
ki şoŗra démeyesin āh-ile vāy
4. ħarāmī gözleri ķan étmek ister
müje tīrine ķılmıř ķaşların yāy
5. ezelde ķismet imiş řādī vü ğam
muħibbī saŗa degdi ğuşşadan pāy

110.

Mefā'ülün mefā'ülün fe'ülün

Hezec +--- / +--- /+---

1. görünmez dāğdan cismüm ser-ā-pāy
beni yakmağa cānā ķalmadı cāy
2. göñül řāfī cevāb ister lebünđen
dilin çeyner o tūťi-i şeker-ħāy
3. ħazān beñzüm zemistān āh-ı serdüm
yüzün evvel-bahār olmiş ķaşuñ yāy
4. vérür zevķ ehline şevķi dem-ā-dem
şeb-i 'işretde bir yél mūmıdur nāy
5. niřān étsün dil-i **bāķī**yi ğamzeñ
öñine hep müjeñ oķlarını yay

111.

Mefā'ülün mefā'ülün fe'ülün

Hezec +--- / +--- /+---

1. bozıldı déyü bezm-i bāde-peymāy
döger gögsin def ü feryād éder nāy
2. müjeñ tīrini gezle gözle sīnem
oķuñ atma yabana éy ķaşı yay

109. REV: 98b; Muħibbī: *Dīvān*: G. 3263.

Pādiřāh-ı 'ālem-penāh.

1 1a dögilüp: döğünüp D.

5 5a ķismet imiş: ķismet oldu D.

110. REV: 98b; Bāķī: *Dīvān*: G. 516.

111. REV: 98b; Şānī.

3. beni ‘add ét қапуңда сеглерүңден
efendi bendeңi ‘uşşāqdan şay
4. gören şanur ki tūṭī kand çeyner
oқur şī‘rūmi ol la‘l şeker-ḥāy
5. temennā-yı vişāl étmezdi hergiz
yéterdi **şāniye** būs-ı kef ü pāy

112.

Mefā‘ilün mefā‘ilün fe‘ülün

Hezec +--- / +--- /+---

1. çeküp yabana atınca oқuñ yāy
gözi ardınca қaldı éy yüzi ay
2. nefes tıtmaz hevā ehline vārın
yéle vérdüm déyü feryād éder nāy
3. şebīḥün étmek-içün mülk-i ḥüsne
ḥaṭuñ arz eyledi bir қara alay
4. ele fāş étdügiyçün sūz-ı ‘ışkı
vücūdın yaқdılar şem‘ün ser-ā-pāy
5. görüp mihr-i cemāl-i yāri **şādık**
taṇa қalmış dédiler dün géce āy

113.

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

Remel -+--- / -+--- / -+--- / -+---

1. gül gibi cāmı içüp bülbül olanuñ gūlguli
şıqlıgını diñdürüp söyletmemişdür bülbüli
2. zülf-i miskīn kim girih üzre girihler baғludur
gūlşen-i ruḥsār-ı yāruñ oldı қaṭmer sünbüli
3. gördiler pāy-ı seg-i yāruñ nişānında yaşum
dédiler kim açılıp pür jāle olmuş yér güli
4. seyl-i eşküm kim ser-ā-ser yayқamışdur ‘ālemi
üstine anuñ géce қavs-i қuzaḥ қurdı püli
5. **mecdī**-i dem-besteyi éy sākī bezm-i bādede
söyledüp gūyā éden oldı şurāḥī қulқuli

112. REV: 98b; Şādık.

113. REV: 99a; Mecdī: *Şiirler*: G. 94.

1 1a cāmı: cāmıñ ş. olanuñ: olayıñ ş.

2 2a zülf-i miskīn: bu miskīn ş.

4 4b қurdı püli: yaқdı қandili ş.

114.

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. gülşen-i küyuñda şanma açılıp dur yer güli
'ārızuñçün qan döküpdür dīdeden dil bülbüli
2. çünki bezmün de senün döğülmek-ile gitmedi
ben de şimden-gerü bildüm ki dögerler fülfüli
3. cānları naqdin çeküp alsa birisi söylemez
ehl-i 'ışkuñ dillerini bağlamışdur kāküli
4. ['āşkuñ dilden çıkan dūd-ı 'alev 'ālūdıdur
gül-sitān-ı miñnetün éy gül nohūdī sünbüli]
5. qoltuğına girmeden kaçma 'ubeydī hastenün
éy gül-i bāğ-ı cefā maqbül olur qoltuq güli

115.

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. öldürürse hasreti ol gül-ruhuñ ben bülbüli
açılıp zañmum mezārum üzre biter yer güli
2. küy-ı yāra bilmezem qandan geçerdün bu géce
kehkeşān olmasa seyl-i eşkümün éy meh püli
3. meclis-i rindān bir gülşendür anda zāhidā
gül gibi qoqmağa vérmezler saña cām-ı müli
4. zülf-i pertābında şol deñlü girihler var kim
görmedüm bir şāhda bu deñlü bī-ñad sünbüli
5. géymez-iken degme bir fāñir libāsı ref'iyā
kākülün sevdāları géydürdi bir qara çulı

116.

Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün

Remel + + - - / + + - - / + + - - / + + -

1. lāle abdālun imiş seyr éde gelmiş bağı
gördük anda var-idi dāğı-ile yaprağı
2. āhumun otına mı degdi qaşuñun hecrinde
ki yanup māh-ı nevün oldı 'alev barmağı

114. REV: 99a; 'Ubeydī: *Dīvān*: G. 335.

2 2a döğülmek: dökilmek D.
2b dögerler: ekerler D.

115. REV: 99a; Ref'ī.

116. REV: 99a; Emrī: *Dīvān*: G. 534.

1 1b var-idi: var imiş D.

2 2a otına mı: odına D. qaşuñ: qaşuñun D.
2b oldı 'alev māh-ı nevün barmağı: māh-ı nevün oldı 'alev barmağı D.

3. şem'i pervâne öperse ışıcakla n'ola kim
erteye kalsa bilür anı olur ton yağı
4. içeler halk seni nāgeh açar şular-ile
olı-gör dürd-i kadeh gibi ayak toprağı
5. koma sāgar-la sebū kulbını elden **emrī**
zurefā bezminüñ anlardur eli ayağı

117.

Mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün
Hezec + - - - / + - - - / + - - - / + - - -

1. cemālin vaşf édüp bī-hüş kıl ben zār u hayrānı
ki çekseñ döymeyem sīnemden éy maḥrem bu peykānı
2. kılur ney nāle def gögsin döger çeng iñler éy sākī
meger fāş eyledüm bī-ḥodluğumda rāz-ı pinhānı
3. başumda neş'e-i cām u kolumda gerden-i canān
olursa böyle olsun bir kula tañrınuñ iḥsānı
4. beni tañrı yaratmamış mıdur yoḥsa behey āfet
cefānuñ ḥaddi yok mı şīvenüñ olmaz mı pāyānı
5. raķībi rāfīzīye meyl édersin göz göre éy ḥünī
helak étdüñ yine zulm-ile bir **sünnī** müselmānı

118.

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. şām-ı zülf örteli rüyüñ ḥāl bir yüzden daḥı
toğmadı baḥtum günü aḥvāl bir yüzden daḥı
2. noқта-i ḥālün ḥaṭuñla bulalı tezyīn-i tām
görinür oldı gözüme ḥāl bir yüzden daḥı
3. niyyet étdüm görmege rüyüñ görindi lām-i zülf
kara baḥtum gör ki geldi fāl bir yüzden daḥı
4. her zamān bir şekle girür ḥūblar gibi cihān
gösterür dil almağa eşkāl bir yüzden daḥı
5. devletüm necmi barışmaz '**ahdī** ol meh-rū-y-ile
ṭālī'üm étmez meded iḳbāl bir yüzden daḥı

3 3a erteye: artaya D.

4 4b olı-gör: ala gör D.

117. REV: 99a; Sünnī.

118. REV: 99a; 'Ahdī: *Dīvān*: G. 203.

119.

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. zerd éder ruhsārımı ğam hāl bir yüzden dağı
eşk yüzüm kâna yur aḥvāl bir yüzden dağı
2. gāh döndürdi yüzün geh hısm-ile kıldı nazar
yüz çevürdi ṭālī'üm iqbāl bir yüzden dağı
3. ger ḳalursa yüz ḳarasıyla beyāza çıkmayup
yarın olur defter-i a'māl bir yüzden dağı
4. ḳanlu yaşı var iken zaḥm-ı derün-ı 'āşıḳa
çehre-i zerdinden istidlāl bir yüzden dağı
5. ḥarf atarsaḡ ḥaṭṭ-ı yāre eyleyüp anı tırāş
görünür mecdī saḡa fi'l-hāl bir yüzden dağı

120.

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. olalı bīmār-ı hecrüḡ hāl bir yüzden dağı
éy ṭabīb-i cān yétiş aḥvāl bir yüzden dağı
2. yüz çevürdi bu felek düşdi sa'ādet kevkebi
oldı nā-hemvār baḡt iqbāl bir yüzden dağı
3. ḥaddine alınmış iken érdi ḥaṭṭ-ı müşg-bār
düşdi sevdāya dil-i meyyāl bir yüzden dağı
4. şüret-i dilden tırāş édüp 'alāyık ḥaṭṭını
gel senüḡle olalum abdāl bir yüzden dağı
5. şāf-dil ol vālihī mir'āt-veş her kimseye
bir nazar içre görin fi'l-hāl bir yüzden dağı

121.

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. yüz vérür ḥaṭṭına cānān hāl bir yüzden dağı
baḡa göstermez yüzün aḥvāl bir yüzden dağı
2. ol ḳamer-ṭal'at baḡa yüz ṭutmuş-idi gülmege
gör sitārem gülmedi iqbāl bir yüzden dağı
3. ol elif-ḳaddi ḳaçan kūyına varsam görmege
rāst gelmez ṭālī'ümde fāl bir yüzden dağı

119. REV: 99b; Mecdī: Şiirler'de yok.

120. REV: 99b; Vālihī.

121. REV: 99b; Ref'ī.

4. yazılırsa **ḥaṭṭuḡ** ucundan bugün çekdiklerüm
yarın olur nāme-i a'māl bir yüzden daḡı
5. ḥālī fitne çeşmi ḥūnī **ḥaṭṭı** bir kāfir-durur
ref'iyā olsa n'ola aḥvāl bir yüzden daḡı

122.

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. yüz çevürdi yār bizden ḥāl bir yüzden daḡı
baḡt yüz göstermedi iqbāl bir yüzden daḡı
2. kātib-i kudret vefā resmin **ḥaṭṭında** yazmamış
muşhaf-ı ḥüsninde gördüm fāl bir yüzden daḡı
3. fikr-i **ḥaṭṭuḡsuz** ölürsem **ḳorḳaram** cānā ola
rüz-ı maḥşer nāme-i a'māl bir yüzden daḡı
4. şüret-i mihr ü vefā göstermedi mir'āt-ı **ḳarḡ**
yoḡ sitārem n'eyleyem aḥvāl bir yüzden daḡı
5. **ḥaṅçer-i** ḥūn-rīz-i dilber āb-ı ḥayvāndur velī
görünür **nev'īye** ol **ḳattāl** bir yüzden daḡı

123.

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. fitne-ger bir vech-ile **ḥaṭ** ḥāl bir yüzden daḡı
anlara sen yüz vérelden ḥāl bir yüzden daḡı
2. **ḳarḡ** bir tōp āyinedür gūyiyā 'ibret-nümā
baḡdugunça gösterür eşkāl bir yüzden daḡı
3. ḥüsnünje maḡrūr olup 'uşşāḳa cevri étme şaḳın
ḥaṭṭuḡ érdükde olur aḥvāl bir yüzden daḡı
4. nāzır-iken rūyuḡa ḥūr-i cinān olsa eger
zevk étmez bu dil-i meyyāl bir yüzden daḡı
5. rüy-ı zerdüm **ḳanlu** yaşla étmi gülgün **fāniyā**
ol yüzi gül geldi geçdi āl bir yüzden daḡı

124.

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. sünbülün yüz **ṭutdı** çevre ḥāl bir yüzden daḡı
yoḡ vefā şüretleri aḥvāl bir yüzden daḡı

122. REV: 99b; Nev'ī: *Dīvān*: G. 477.

3 3a olur: ola D.

123. REV: 99b; Fānī.

124. REV: 99b; Şābirī.

2. seyr için hüsniñ tefe''ül eyleyüp çıkdum seher
çehre-i düşmen görindi fāl bir yüzden dağı
3. deyr-i 'ālem içre şol kim t̄alib-i şuret degül
görinürse vechi var eşkāl bir yüzden dağı
4. baña ol meh-rū gelürken kūyına 'azm étđi āh
t̄alī'üm döndürdi yüz iqbāl bir yüzden dağı
5. **şābirī** hāl-i ruhı eglerdi gāhī göñlümi
şimdi haṭ göstermez oldı hāl bir yüzden dağı

125.

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. yüz vérelden gayra sen aḥvāl bir yüzden dağı
baḥt benden yüz çevürdi hāl bir yüzden dağı
2. māzīyi ko yüzine baqmağı hōş gör hāliyā
étmedin eyyām-ı istikbāl bir yüzden dağı
3. bir yaña mir'āt hüsniñ gösterür rüy-ı cefā
görinür bir yaña haṭṭ u hāl bir yüzden dağı
4. aḥter-i baḥtum t̄ulū' étmez sitārem neylesün
yār ise yüz döndürür iqbāl bir yüzden dağı
5. görđi fehm étmek dehānın zāhirā emr-i muḥāl
noqṭa dökdi dīde-i remmāl bir yüzden dağı
6. meclis içre cur'a-i cām-ı lebin gayre şunup
āyağum almağa étđi āl bir yüzden dağı
7. lām-ile fā geldi fetḥ etdüm cemāli muşḥafın
lāf şanmā geldi **tābī** fāl bir yüzden dağı

126.

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. görđi la'lünçün gözüm bī-ḥad güherler derledi
ḥün-i dil aña geyürdi kırmızı iskerledi
2. şākiyā şanma ḥabāb-ı āldur zāhir olan
bāde la'lün şevkine devr étmeden kan derledi
3. ḥün-i eşküm sürḥ-ile yazsa 'aceb mi za'fumu
üstüḥ'ānlar şafḥasını sīnemüñ miştarladı

125. REV: 99b; Tābī.

126. REV: 100a; 'Ubeydī: *Dīvān*: G. 315.

1 1b iskerlerdi: aşkarladı D.

2 2a sākīyā şanma: şanmaşuz meyde D.

2b bāde: cām D.

3 3a 'aceb mi: demidür D.

4. gül gül olmuş haddüne benzettiğiçün güllerin
bağı süsen dilleyüp berg-i çemen hançerledi
5. vaşf-ı ruhsârındaki şî'rüm 'ubeydî hıfz édüp
ol perî minnet hudâya gülsitân ezberledi

127.

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. bāde tābından géyüp bir kırmızı iskerledi
bezmde haddün o germiyyetle haylî derledi
2. mācerā-yı giryemi yazmağa levh-i çehreme
cā-be-cā seyl-i şirişküm yer édüp mıştarladı
3. yüzüme bakmaz benüm düşnâmlar eyler başa
benzer ol tıfl éy göñül vâfir du'â ezberledi
4. karşı kodı éy hilâl-ebrü cebînünle kamer
işleyüp koltuğdan anı mäh-ı nev hançerledi
5. **mecdiyâ** hün-ı cigerle yazılan tûmârlar
sergüzeşt-i hün-ı eşki yazmada kan derledi

128.

Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fa'lün
Remel + + - - / + + - - / + + - - / - -

1. 'arızuñ mihri-y-ile rüşen édüp hercâyı
gelmedün gece bize yûri bre hercâyî
2. dūd-ı āh içre çalupdur senün âvârelerün
cāmeñi éy ruñı gül-gün édeli sermâyı
3. muṭribā nāle-i dilden dem ururmuş dā'im
hazlar eylerdi eşiden kişi çalsañ nâyı
4. çeşm-i pür-eşküme öykindügi-çün éy dür-i pāk
cūylar her yañadan dillediler deryâyı
5. ebedî devlete cānlar vérüp erbāb-ı şafā
éy **nihānî** göze göstermediler dünyâyı

5 5b "kim" sözcüğü vezin gereği şiiirden çıkarılmıştır.

127. REV: 100a; Mecdî: *Şiirler*'de yok.

128. REV: 100a; Nihānî: *Nihānî (İbrahim Çelebi) ve Gazelleri*: G. 54.

2 2b cāmeñi: cāmeñ N. ruñı: ruñları N.

3 3a ururmuş: urursam N.

4 4a öykindügi-çün: öykindünjiçün N.

5 5a şafā: fenā N.

129.

Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün

Remel + + - - / + + - - / + + - - / + + -

1. rüşen étdügi için mihr-i ruḥuḡ her cāyı
n'ola dërsem saña éy mäh-liḳā hercāyī
2. düşeli cānuma ol vaḥşī ḡazālün hevesi
oldı mecnün gibi bī-çāre gönül şahrāyī
3. nece beñzer saçuña nāfe-i müşkīn senün
heves-i dāne-i ḡālünle o bir sevdāyī
4. o meh oḡşatmaz olaldan bize sīb-i zeḳanın
şalsa eflāke n'ola ḡaste gönül eyvāyī
5. yād-ı lāli-y-ile **tābī** o lebi rengīnün
demidür nüş éde gör cām-ı mey-i ḡamrāyı

130.

Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fa'lün

Remel + + - - / + + - - / + + - - / - -

1. görelî sen yañağı şems-i cihān-ārāyı
külehidür meh-i nev oldı felek mevlāyī
2. olsa kaçruñda muḳābil ruḥuḡ āyīnesine
oynadur pertev-i mihri felek-i mīnāyı
3. meclis içre çalınup beñzi dönüpdür sāza
muṭribā inleledi reşk-i fiḡānum nāyı
4. çeşm-i pür-eşke dil uzatdı 'aceb mi köpürüp
kef-i seylāb-ı sirişk eller-ise deryāyı
5. öykinür la'line ḡavf eylemeyüp başından
pārelerlerse **'ubeydī** yéridür ḡelvāyı

131.

Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün

Remel + + - - / + + - - / + + - - / + + -

1. göre şehir içre toḡup büyümiş iken ayı
beñzedür gendüye ol mihr-i cihān-ārāyı
2. dil uzat yaşına dër ana da bilmem n'etdüm
bād taḡrīk éder her yañadan deryāyı
3. ḡüşe-i çeşm-ile şāyed nazar éde déyü yār
delinüp sīnem olur bezm-i belānuḡ nāyı

129. REV: 100a; Tābī.

Nihānīye naḡīredür yuḡaruda vāḳi' olmuşdur.

130. REV: 100a; 'Ubeydī: *Dīvān*: G. 325.

131. REV: 100a; Dānişī.

4. aşlarınđan senüñ ol egri nişān vėrdi dėyü
çevirüp çekdiler éy şāh yine tuğrāyı
5. sīm-i eşküñ dōke-gör **dānişī** vaşlına anuñ
érmedi şu gibi arc eylemeyen dūnyāyı

132.

Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fa'lün
Remel +-+- / +-+- / +-+- / --

1. alma şol bā'is-i hengāme olan şahbāyı
ne için şatun alursın başuñā ğavġāyı
2. étdi pür na'l ü elif cismini var-ısa eger
'āşık étmiş-durur éy serv aşuñ tuğrāyı
3. néçe efsün okudı kim üfürüp söyletdi
sākıyā bir dem içinde geçe muṭrib nāyı
4. bī-edeblikler édüp yaşuma öykindüġiçün
bād çekdi ulaġın silleledi deryāyı
5. hecr-i şehd-i leb-i yār-ıla ölürsem **mecdī**
örteler abrüme yārān-ı 'alī ġārāyı

133.

Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fa'lün
Remel +-+- / +-+- / +-+- / --

1. ourun ġāneme ol mihr-i cihān-ārāyı
indürürler yere efsün-ıla gökden ayı
2. yā aşı bakma egildüġine saña éy dil
bilürin sen çekemezsin anı pekdür yayı
3. n'ola ayrılmasa dil yāre ta'allu édeli
oş bulupdur biri birin o iki her-cāyī
4. sīm-i eşkin dökeli dökdi yoluñda çeşmüm
omadı mā-melekin vėrdi saña dūnyāyı
5. yüzüñe arşu n'ola la'lüñ ögerse **refī**
söyleden āyinedür tūṭī-i şekker-āyı

132. REV: 100b; Mecdī: *Şiirler*: G. 98.

1 1a alma şol bā'is-i saña meh olan şahbāyı Ş.

1b ne: meh Ş. ğavġāyı: peymānı Ş.

3 3a néçe: sihr Ş.

133. REV: 100b; Refī.

134.

Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün

Remel + + - - / + + - - / + + - - / + + -

1. olayup parmağa ol kākül-i 'anber-sāyı
oldı efkār-ı dirāz ile göñül sevdāyī
2. beni öldürdi gamuñ va'de-i ferdā néce bir
yoğ mı dīnün şanemā añma mısın ferdāyı
3. kañğı mañbūba göñül vérdüm ise t̄ālī'i gör
şem'-veş ser-keş olur māh gibi hercāyī
4. var iken çağ bu kadar arada yérden göge fark
néce teşbīh édeyin kāmetine t̄übāyı
5. **nev'iyā** ğayrılar étmiş yine ol yāri kinār
cūy-i eşküm n'ola ğarğ étse bütün dünyāyı

135.

Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün

Remel + + - - / + + - - / + + - - / + + -

1. 'aynına alma dilā zerrece dünyā ğamını
'ākil oldur ki bugün çekmeye ferdā ğamını
2. hamdü-li'llāh leb-i mey-gün-ile sākīlerimiz
bize çekdürmediler bāde-i hamrā ğamını
3. gülşen-i bāğ-ı fenā içre n'olaydı bir kez
ölmese çekse kişi bir gül-i ra'nā ğamını
4. öliecek hāk-i mezārumda yatan her çemenüm
dil olup söyleye bir serv-i dilārā ğamını
5. ne bilür yār ğam-ı hecr-ile **rūhī** hālin
çeke mi hīç gül-i ter bülbül-i gūyā ğamını

136.

Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün

Remel + + - - / + + - - / + + - - / + + -

1. getürür başuma ferdāları dünyā ğamını
néce 'āşığdur o kim çekmeye ferdā ğamını
2. sākıyā cür'a-i cām-ı leb-i cān-bağşuñı şun
çekmesün ehl-i şafā bāde-i hamrā ğamını

134. REV: 100b; Nev'ī: *Dīvān*: G. 520.

135. REV: 100b; Rūhī: *Dīvān*: G. 1109.

1 1b arjmaya: çekmeye D.

4 4b ol: bir D.

136. REV: 100b; Bākī: *Dīvān*: G. 506.

1 1b 'āşığdur: 'ākıldür D.

3. alayın başuma ol kākül-i müşgīn elemin
çekeyin her ne belā ise o bālā ğamını
4. dil olup derd-i derūnum saña takrīr étse
hançerūñ söylese görseñ dil-i şeydā ğamını
5. kākülün bend-i belādan beni āzād étün
alayın boynuma ol zūlf-i semen-sā ğamını
6. bu şikāyet nedür inşāf édelüm éy **bākī**
sen şafāsın süresin él mi çeker ya ğamını

137.

Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün

Remel + + - - / + + - - / + + - - / + + -

1. 'āşık oldur çeke bir yār-ı dilārā ğamını
almaya hātırına zerrece dünyā ğamını
2. yār zevkünde vü ben derd ü belā çekmekde
ne bilür bī-ġam olan 'āşık-ı şeydā ğamını
3. ıztırāb-ı dilümi görđi dédi bir dilber
vérme hercāyiye dil çekmeyesin tā ğamını
4. bugünüm yarına kıalsun déme ibn'ü-l vaqt ol
éy gönül 'ārif iserñ gel yéme ferdā ğamını
5. bāde-i āle yasağ olalı sākīlerümüz
sānī-i mey-keşe çekdürmedi şahbā ğamını

138.

Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün

Remel + + - - / + + - - / + + - - / + + -

1. çeker ol sīm-tenünj bu dil-i şeydā ğamını
nitekim müflis olan derd-ile dünyā ğamını
2. tōla mı hūn-ı cigerle gözümünj kāseleri
çekmedüm iki gözüm bir dağı şahbā ğamını
3. deh zebān olsa dağı süsen-i āzāde gibi
ol güle diñledemez bülbül-i güyā ğamını
4. bādeden şofī geçüp özledi āb-ı kevşer
ibn-i vaqt iken o bilmez-idi ferdā ğamını
5. kākül-i yār belā olmasa '**ahđī** başuma
başka çekmek ne-y-idi ol kıad-i bālā ğamını

137. REV: 100b; Sānī.

138. REV: 101a; 'Ahdī: *Dīvān*: G. 219.

2 2b bir: ben D.

4 4b iken: igen D. o bilmez: özlemez D.

139.

Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün

Remel + + - - / + + - - / + + - - / + + -

1. éy göñül 'ārif iseñ çekme bu dünyā ğamını
bārī çek dünyede bir dilber-i ra'nā ğamını
2. sākıyā bādeyi şun aņma ħumārını bize
rind ü 'ākıl yéye mi dünyede ferdā ğamını
3. dil olup söyler ise sīnede dil şerĥalarum
ĥaşre dek şerĥ édemez bu dil-i şeydā ğamını
4. bir zamān bāde-y-ile def'-i ğam eylerdi göñül
dün ü gün şimdi çeker bāde-i ĥamrā ğamını
5. yār aġyāra éder mihr ü vefāyı **selmān**
çekdürür 'āşık-ı bī-çāreye tenhā ğamını

140.

Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün

Remel + + - - / + + - - / + + - - / + + -

1. 'ārif oldur ki yémez ni'met-i dünyā ğamını
ġāv-ı ten-perver olup şofī қо mer'ā ğamını
2. yār zevķın қо bugünlik sürelüm éy vā'iz
aņma allāhı severseñ bize ferdā ğamını
3. yoķdur éy yār benim derd-i dilümden ĥaberün
ne bilür yūsuf-ı gül-çehre züleyĥā ğamını
4. ķimse bilmez baņa ol zülf ne bend étmişdür
yine mecnūna şoruñ çekdügi leylā ğamını
5. aņlamaz **şābirī** aġyār-ı siyeh-rū derdün
zāġlar fehm édemez bülbül-i şeydā ğamını

141.

Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün

Remel + + - - / + + - - / + + - - / + + -

1. yār-ıla 'ālem éden çekmedi dünyā ğamını
ĥaşr olan anuñ-ıla aņmadı ferdā ğamını
2. leb-i şīrine eli erse-y-idi ferĥaduñ
'ömri olduġça yémezdi hele ĥalvā ğamını
3. mübtelā-yı leb-i miskīnün olup ehl-i şafā
'aynına almadılar bāde-i şahbā ğamını

139. REV: 101a; Selmān.

140. REV: 101a; Şābirī.

141. REV: 101a; Re'yī.

4. yār-ıla zevk u şafāda geçinürmiş aġyār
eşidüp 'āşık olanlar çekeler tā ġamını
5. re'yīyā 'azm-i sefer eyle bu rā'yı terk ét
çekmeyem dërseñ eger řāne-i a'dā ġamını

142.

Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün

Remel +++- / +++- / +++- / +++-

1. aņma vā'iz bize bu dünyede 'uķbā ġamını
ibn-i vaķt olana 'arz eyleme ferdā ġamını
2. dāġ yaķdum tenüme tāze elifler çekdüm
çekmezin ħāşılı serv ü ġül-i ra'nā ġamını
3. 'ışķ-ı pāk-ile belā bezminüñ evbāşları
sāķiyā çekmediler bāde-i ħamrā ġamını
4. eyle 'ibretle nazār ħāl diliyle söyler
her çemen bir dil olup ol ħař-ı zībā ġamını
5. ser-i zülfi elemin **şadri**-i şeydādan şor
yéġ bilür řays-ı belā-keş yine leylā ġamını

143.

Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün

Remel +++- / +++- / +++- / +++-

1. zāhidā ref' édelüm cām-ile dünyā ġamını
ibn-i vaķt ol n'édelüm kevşer-i ferdā ġamını
2. geçdük andan leb-i dilber yeter éy sāķī müdām
kim çeker bezm-i belāda mey-i ħamrā ġamını
3. yüklenüp başuma sevdā-yı ser-i zülfi gibi
çekenin bār-ı belā neyse o bālā ġamını
4. her biri [bir] dil olup sīnede peykānlarınuñ
şerĥ éder yāre dem-ā-dem dil-i şeydā ġamını
5. sebze-i mihr ü vefādur déyü sevdā-zedeler
'aynına almadılar ħař-ı semen-sā ġamını
6. oķ gibi sīneye bir kez çekebilmezse eger
şadıķ ol kāşı kemānuñ çeke mi yā ġamını

142. REV: 101a; Şadri.

143. REV: 101a; Şadıķ.

144.

Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün

Remel + + - - / + + - - / + + - - / + + -

1. muttaşıl koyınına alup kuçar ol sîm-teni
olmasun iki yağa issi görem pîreheni
2. ben duyurdum déyü rāz-ı gam-ı 'ışkuñ halka
yaşumuñ yérlere düşer yüzi gördükçe beni
3. n'ola açmazsa lebin haṭṭı ihāṭa édicek
yumulur gonçelerün géce içinde deheni
4. gözlerüm yaşı reh-i küyuñı yaş étdügiçün
yér delik olsa geçerdı yére gördükçe seni
5. éy 'ubeydî müjesi tîri geçer gönjümden
buluşaydum dér idüm yāra gönjülden geçeni

145.

Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün

Remel + + - - / + + - - / + + - - / + + -

1. söylenüp düşdüğine dillere luṭf-ı suḥeni
ṭarılıp teng-dil oldı aña yāruñ deheni
2. sāye gibi olup üftāde gider gendinden
ol sehî-ḳad kime kim rāst gele āmedenî
3. yār yanında ḳarār eyleyemezsin éy eşk
ḥün-ı dil beslemeyüp terbiye étmezse seni
4. her kişi gendüzini ḥızr şanur anuñçün
mihrden ḳurtarayın dédi haṭ-ı yār beni
5. ḳucup ol sîm-teni sîneye çekdüm der imiş
mecdiyā yırtar idüm bulsam eger pîreheni

146.

Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün

Remel + + - - / + + - - / + + - - / + + -

1. ṭüb-ı billür-durur cāmi'-i ḥüsne zeḳanı
aña zencîr-durur gîsü-yı 'anber-şikenı
2. ğālibā bād-ı ḥazān anı perîşān étđi
ḳatı düşgün görürin bāğda berg-i semeni
3. milket-i ḥüsne bu ḳāmetle seni şāh kılan
étđi bir boy begi bāğda saña serv-i çemeni

144. REV: 101b; 'Ubeydî: *Dîvân*: G. 331.

4 4b gördükçe: gördükde D.

145. REV: 101b; Mecdî: *Şiirler*'de yok.

146. REV: 101b; Dānişî.

4. gendüyi zülfüğe teşbîh éder ammā göresin
götürürler aradan nāfe-i misk-i ḥoteni
5. sāde-pehlüya çekerdüm n'édèyin māni' olup
dāniṣī çıkmadı yāruṅ aradan pīreheni

147.

Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün

Remel +++- / +++- / +++- / +++-

1. vaşl olam yāra déyen terk éde görsün bedeni
'āşık olan dem-i vuşlatda n'éder pīreheni
2. müje şanma görinen dīdede éy kaşı hilāl
gösterür merdüm-i çeşmüm ele barmaqla seni
3. ağlayu ağlayu gözden çıkar ise demidür
kanlu yaşum göricek vādī-i ḥayretde beni
4. gerçi çok nesne nişār ét-di gözüm yolında
eşk-i çeşmüm gibi bir yüze gelür var mı kanı
5. néçe kez tīr-i müjeḅ cānlara geç-di dé-düm
dé-di ol kaşı kemān aḅma '**izārī** geçeni

148.

Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün

Remel +++- / +++- / +++- / +++-

1. çekmege māni' olur sīneye sen sīm-teni
gider allāhı severseḅ aradan pīreheni
2. rāzıyam dār-ı ser-i zülfüğe berdār eyle
tek hemān boynuma geçsün ser-i zülfüḅ reseni
3. şāne-i zülfüğe benzettüḅ-içün anı nesīm
ḥalk baş üzre tutar 'izzet édüp yasemeni
4. kanlu pīrāheni-ile bile defn eyleyesüz
küşte-i tīg-i ḡam-ı 'ışkuḅ odur çün kefeni
5. cevrünji '**ahdī**-i dil-ḥasteye az eyle begüm
katı incitme seni cān u gönülden seveni

147. REV: 101b; 'izārī.

148. REV: 101b; 'Ahdī: Dīvān: G.220.

149.

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. çıksun ol göz ki senün ğayruña éde nazarı
toprak ol başa ola olmaz ise derd-i seri
2. bu yéter baña ki tābütumuñ öñince benüm
gidesin rūḥ-ı revān gibi bedenden ileri
3. yalimum alçağ olup yürimez idüm şu gibi
olsa sen serv-i bülendün baña 'ālī nazarı
4. bu yıķık göñlümi yapmağa heves eyleme kim
oldı 'ıřkuñla senün seyl-i fenā reh-güzeri
5. şi'r-i **yaḥyā**yı řaķın éy gül-i ḥāndān okıma
ağladur bülbüli zīrā ki anuñ şi'r-i teri

150.

Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün

Remel + + - - / + + - - / + + - - / + + -

1. olalı gözde ḥayāl-i ḥaṭ-ı reyḥān-ı teri
şan bahār ebri-durur dīdelerüm perdeleri
2. meye baş ağrısıdur geç déyü étme ğavġā
vérme éy řofi bu pāmāl-i ġama derd-i seri
3. ḳātib-i şun' tılısm étđi degül ḥaṭṭ-ı 'abīr
çeşm-i bed-bīnün aña degmege tā kim zararı
4. étse gerdün 'acele ṭaṇ-mı felek devrinde
ḥalkā-i řevr-i ḥavādiř éder ehl-i hüneri
5. der-be-der oldı **rızāyī** oluben mihr-ile māḥ
ṭās-ı çarḥ içre görelden o ruḥı gün ḳameri

151.

Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün

Remel + + - - / + + - - / + + - - / + + -

1. getüre jāle lebünđen déyü ağız ḥaberi
gülşenün ağız açup bekler anı ġonçeleri
2. riřte-i zülfüñ-ile sūzen-i müjġānuñdur
dil-i mecrūḥumuñ ancaķ ileri vü çekeri

149. REV: 101b; Taşlıcalı Yaḥyā: *Dīvān*: G. 476.

1 1a ġayrıya: ġayruña D.

1b toprak: toprağ D. ġamuñ: ola D.

5 5b bülbüli: āđemi D.

150. REV: 102a; Rızāyī.

151. REV: 102a; Mecđī: *Şiirler*: G. 98.

3. sen ne şehsin ki ruhuñla lebünñ devrinde
kullanup âteşe şem'î şuya şaldıñ şekeri
4. tığ u hançer gibi hünñleri taqıp yanına
belde turur o şeh-i kişver-i hüsññ kemeri
5. reh-nümā kim ola **mecdīye** reh-i ğamda dēyü
ağlar-iken düşe geldi öñine eşk-i teri

152.

Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün

Remel + + - - / + + - - / + + - - / + + -

1. çıksa eflāke n'ola âteş-i āhum şereri
çarhdur encüm-i seyyārenñ éy māh yéri
2. şem'-dān şufresidür hāle degüldür görinen
kõdılar encümen-i 'ışka çerāğ-ı kãmeri
3. gerçi şevk ehli geçer şem'-i şeb-efrüz ammā
şevk pervānededür k'oda yaqar bāl ü peri
4. gözüme 'ālemi göstermez idüm nergis-vār
şahñ-ı gül-şende alaydum elüme cām-ı zeri
5. lebine öykünür ol husrev-i şirñ-dehenñ
bākīyā halk 'aceb mi mezelse şekeri

153.

Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün

Remel + + - - / + + - - / + + - - / + + -

1. yazduğñ şüret-i büt-hānelerñ éy māñ
rūhı olsa getirürlerdi aña imāñ
2. dür-i dendāñ için her ne dem āh eyler-isem
tutar ol demde yürek oynaması 'ummāñ
3. gel senñle varalum öldürelüm halkı dēyü
nāvek-i yāruñ ayağına düşer peykāñ
4. ğamze-i mesti hayāli göze mihmāñ olıcağ
şış kebāb étدی ciger pārelerin müjgāñ
5. lebünñi çünkü '**ubeydī** deheninden alduğ
koma bī-cāñ yine şun yérine gelsün cāñ

3 3a şeh: meh Ş.

3b şaldıñ: saldığ Ş.

152. REV: 102a; Bākī: *Dīvān*: G. 512.

153. REV: 102a; 'Ubeydī: *Dīvān*: G. 320.

154.

*Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün**Remel ++-- / ++-- / ++-- / ++-*

1. n'ola aqıt maz-ise Şimdi bu çeşm[üm]-i anı
geçdi ol bir dem idi Şimdi o dem anı
2. gördiler yaşuma yküncü edebsizlik düp
cūylar her yaŐadan dillediler 'ummānı
3. oŐmaduŐ bitmedi bir aŐzı auŐdur zaŐmum
kendü öz bāŐına da yoŐdur anuş dermānı
- 4.
5. aŐcer-i tūzine aŐ'ā dyimezdi yūregüm
ref'iya olmasa ānı ayayan (?) peykānı

155.

*Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün**Remel ++-- / ++-- / ++-- / ++-*

1. 'āŐıŐuŐ eşk ile bu dīde-i gam-dīdeleri
'ıŐk deryasınuŐ oldu Őadef-i pūr-gūheri
2. Őemseler yazdı ıŐup āk-ı revāk-ı 'arşa
ol mehūŐ gūn yūzinūŐ ŐevŐine āhum Őereri
3. a'be-i kūy-i Őafa-baŐŐına ün sa'y tdūŐ
yūri y eŐk-i revān yolda gerekdür yol eri
4. 'ān-i ūsnine icāb oldu anuŐcūn aŐtı
tā ki anı grenūŐ almaya aŐk-ı nazarı
5. dīde revzen aup alnuŐda aŐuŐ seyr der
benzer ol aŐra ki anuş ola medd-i baŐarı
6. sāyesi ūstūne dūŐŐün dēr-isen ol servūŐ
āk-i rāh ol ki **hūdāyī** ŐaŐa budur dūŐeri

156.

*Mef'ülü fā'ilātü mefā'ilü fā'ilün**Muzāri' --+ / -++ / +-- / -+-*

1. gūl-Őende kūyūŐ Őideli serv oturmadı
zencīrlerle baŐladılar āb ırmadı

154. REV: 102a; Ref'ı.

4 Bu beyit boş bırakılmıştır.

155. REV: 102a; Hūdāyī: *Dīvān*: G. CCXI.

5 5a eyler: der D.

156. REV: 102b; BāŐı: *Dīvān*: G. 521.

2. öykünder gerçi çeşmüme çok çeşme lülesi
ammâ kulağın éller anuğ az burmadı
3. bir dil mi var ki zülfiñe dīvāne kılmayup
dārü'ş-şifā-yı 'ışkda zencīre urmadı
4. cem' oldı eşkiyā ile bir gün raķīb-i ħar
ehl-i şekādan üstine kimse oturmadı
5. **bāķī** lebinden oldı bize ħayf o zālīmüñ
ammâ ne çāre n'eyleyelüm kimse şormadı

157.

Mef'ülü fā'ilätü mefā'ilü fā'ilün
Muzāri' - - + / - + - + / + - - + / - + -

1. bāğa gelür o şāh déyü serv oturmadı
sildi süpürdi yollarını bād tırmadı
2. ra'nālanup ruĥına çok öykünder gerçi gül
ammâ şabā anuğ kulağın az burmadı
3. bu şüret-ile rüyına öykündügin tıyup
'aybın o gün mehün yüzine niye urmadı
4. gördüm o şer raķībi düşümde dédi ħabīb
her kim eşitdi ise anı ħayra yormadı
5. **refī** ħadeng-i ħamzeden öldüğini tıyup
yas étdi yār kaşları yāsını kırmadı

158.

Mef'ülü fā'ilätü mefā'ilü fā'ilün
Muzāri' - - + / - + - + / + - - + / - + -

1. mecnün ki mülket-i ħam-ı leylīde şāh idi
āhı duĥāmı üstine çetr-i siyāh idi
2. mecnūna yolda nāĥa-i leylīnün izleri
gündüzde āfitāb idi géceyle māh idi
3. miĥrāb-ı ħamda kāmēti mecnün-ı bī-dilün
ebrü-yı leylī gibi hemīşe dü-tāh idi
4. mecnün ki raķş éderdi ten-i zerdī āh-ile
güyā ki ħırmen-i ħam-ı leylīde kāh idi

157. REV: 102b; Refī.

158. REV: 102b; Emrī: *Dīvān*: G. 518.

- 1 1b üstine: başına D.
- 2 2b gündüzde: gündüzle D.
- 3 mecnün diyār-ı ħamda özin kılmış idi ħaķ
mūlar degüldi sīnesi üzre giyāh idi D.
- 4 4a cism-i zerdini ber-bād kıldı āh D.

5. mecnūna kāmēt ü ruḥ-ı leylīsüz **emrīyā**
bāğ-ı cihānda serv-ile gül şekl-i āh idi

159.

Mef'ülü fā'ilātü mefā'ilü fā'ilün
Muzāri' - - + / - + - + / + - - + / - + -

1. mecnūn kaçan ki mülk-i ğama pādişāh idi
yanınca vahş u tayr aña ḥayl u sipāh idi
2. mecnūn belā memālikine pādişāh iken
jülīde-mūyı başına anuḡ külāh idi
3. mecnūn silāḥ-dār édünüp sūz-ı āhını
cünd-i sirişke mülk-i belāda penāh idi
4. mecnūn serīr-i ğamda süleymān-ı 'ışk olup
bāl ü per-i tıyūr aña bār-ġāh idi
5. mecnūn şeh-i maḥabbet iken **mecdiyā** anuḡ
murğ āşiyānı üstine çetr-i siyāh idi

160.

Mef'ülü fā'ilātü mefā'ilü fā'ilün
Muzāri' - - + / - + - + / + - - + / - + -

1. mecnūn kaçan ki 'ışk eline pādişāh idi
āhı 'alem fiġānı ṭabl ğamı sipāh idi
2. mecnūn belā vilāyetine şehriyār iken
jülīde-mūyı üstine çetr-i siyāh idi
3. mecnūn teninde yér yér elif na'l-ile dilā
miḥnet şebinde leylī-içün şekl-i āh idi
4. mecnūn başında kim vardı āşiyān-ı mürğ
'anķā-yı 'ışka kūh-ı belāda penāh idi
5. **raḥmī** ḥayāl-i leylī güzer étmege müdām
mecnūn teninde her bir elif toġrı rāh idi

161.

Mef'ülü fā'ilātü mefā'ilü fā'ilün
Muzāri' - - + / - + - + / + - - + / - + -

1. ḳanı o ḥünī ğamze gibi bir kılıç eri
birbirine ḳoya şaf-ı müjġān-ı dilberi

159. REV: 102b; Mecdī: *Şiirler*'de yok.

160. REV: 102b; Bursalı Raḥmī: *Dīvān*: G. 229.

2 2a vilāyetine: vilāyetinde D.

5 5a raḥmī: mecnūn D.

5b mecnūn: raḥmī D.

161. REV: 103a; Emrī: *Dīvān*: G. 515.

2. haṭṭ-ı ruḥuñçün eşk-feşān oldı gözlerüm
gam pisterinde dökdi o merdüm ecel teri
3. hūn-ı sirişk ü nār-ı dil-ile benem gamuñ
yalıñ yaraqlu bir gözi kanlu dil-āveri
4. taḳıldı ol yüzi güneşüñ tıǵı yanına
gamdan hilāle dönse n'ola şekl-i ḥañçeri
5. 'arz eylemiş rakīb o mehe encüm-i sirişk
emrī sitāredür dēdiler ol bed-aḥteri

162.

Mef'ülü fā'ilātü mefā'ilü fā'ilün
Muzāri' - - + / - + - + / + - - + / - + -

1. zülfüñ gamıyle pādişeh olana éy perī
lāyıkdur olsa mirvaḥa cibrīl şeh-peri
2. ger sen perīyi étmeseler görmege ümīd
kūşe-be-kūşe gitmez-idi ḡayb erenleri
3. sevdā-yı zülf-i yār derūnını nāfenüñ
şöyle yēdi çürüttdi ki ḳaldı hemān deri
4. sīnemde tāze daǵ degül éyledükde āh
düşdi şerāre aña ḳarardı anuñ yēri
5. rüz-ı ezelde görmese yārüñ cemālini
yitürmez-idi kendüzini **mecdiyā** perī

163.

Mef'ülü fā'ilātü mefā'ilü fā'ilün
Muzāri' - - + / - + - + / + - - + / - + -

1. hecrünle baḥr-i eşkümi görenler éy perī
anuñ ḥabābı şandı görinen felekleri

-
- 2 2a gözlerüm: çeşm-i ter D.
2b teri: deri D.
 - 3 nāl-i dil ile benüm bu gün D.
 - 4 4a tıǵ: seyfi D.
 - 5 5a rakīb: 'adū D.
5b sitāredür: sitārelü D.

162. REV: 103a; Mecdī: *Şiirler*: G. 96.

- 1 1a zülfüñ: eşk-i Ş.
1b lāyıkdur: budur Ş.
- 2 2a ger sen perīyi: ger ser-be-ser Ş.
2b gitmez-idi: kem-ter Ş.
- 3 3b hemān deri: hümāları Ş.
- 4 4a degül éyledükde āh: degüldür şerār-ı āh Ş.
4b düşdi şerāre aña ḳarardı anuñ: yaḳdı düşünce aña ḳarardı eşk Ş.
- 5 5a cemālini: ḥayālını Ş.

163. REV: 103a; Ḥāverī: *Dīvānçe*'de yok.

2. bir merhabāya cān u dili alda sög başa
senden yañadur éy boyı şimşā[d] elüñ beri
3. yārüñ deheni sırrını bir bir aradılar
bulmadılar nişānını hiç ğayb erenleri
4. ol āsitāne hālūmi kim ‘arz éde benüm
ser-geşte kıldı nāme-i şevķum kebūteri
5. yoķdur felekde bu yedi beytüñ be **hāveri**
vār-ise oldı encüm-i eş‘aruñ ülkeri

164.

Mef‘ülü fā‘ilātü mefā‘ilü fā‘ilün
Muzāri‘ - - + / - + - + / + - - + / - + -

1. bāğ-ı ruķuñda gül yüzüñe zār olam gibi
sünbüllerüñe yine hevā-dār olam gibi
2. muşhafda geldi fāl açıcak süre-i duħān
āşüfte-hāl ü haţ-ı siyeh-kār olam gibi
3. bir fāla baķıcı dédi fālunđa geldi lām
bend-i kemend-i zülfe giriftār olam gibi
4. érmez kemend-i zülfine bir kimse sa’y-ile
ben bu hevāda şoñucu ber-dār olam gibi
5. sevdā-yı zülf-i müşğ-i nigār-ile **āniyā**
bāzār-ı ‘ışķ-ı yārda ‘aţţār olam gibi

165.

Mef‘ülü fā‘ilātü mefā‘ilü fā‘ilün
Muzāri‘ - - + / - + - + / + - - + / - + -

1. bir gül-‘izār gördüm aña zār olam gibi
bir serv gördüm aña hevā-dār olam gibi
2. çok baķdum ol ‘izāre olam gibi mübtelā
perhiz étmedüm şuya bīmār olam gibi
3. vardum müneccime saña rif‘āt görüñdi dér
āveh kemend-i zülfine ber-dār olam gibi
4. remmāl dér ki başuña devlet ķonar senüñ
pāmāl-i hāk-i dergeh-i dildār olam gibi
5. hışm-ile çekdi tığını boynuñ uzat dédi
şükrāne vér **‘alī** ki sebük-bār olam gibi

5 Beşinci beytin yanına “biz beş beytden ğayrı bulmaduķ” şeklinde not düşülmüştür.

164. REV: 103a; Ānī.

165. REV: 103a; ‘Alī.

166.

Mef'ülü fā'ilātü mefā'ilü fā'ilün
Muzāri' - - + / - + - + / + - - + / - + -

1. tās-ı gāmında bir kamerüñ zār olam gibi
nerd-i belāda derde giriftār olam gibi
2. gördüm düşümde bu géce kesmişdi zülfini
'ömrüm dükendi derd-ile bīmār olam gibi
3. seyrümde 'āşık oynını oynadum éy göñül
āşüfte-ḥāl-i ṭurre-i ṭarrār olam gibi
4. ve'l-leyl geldi fāl açıcağ muşḥaf-ı ruḥın
zār u esīr-i zülf-i siyeh-kār olam gibi
5. vérdüm yolına ol şanemüñ cān u başı
ḥamd ét 'izāriyā ki sebük-bār olam gibi

167.

Mef'ülü fā'ilātü mefā'ilü fā'ilün
Muzāri' - - + / - + - + / + - - + / - + -

1. bir kāküli kemende giriftār olam gibi
bir şāha boynu bağılu ḳafā-dār olam gibi
2. gördüm düşümde müşterī necmini dün géce
ol yūsuf-ı zamāna ḥarī-dār olam gibi
3. gördüm 'izāri ābını ağıdı göñül aña
aḳarşu gibi 'āşık-ı dildār olam gibi
4. çok bağıdı ḥışm-ıla baña ol çeşm-i ḥaste āh
ḥālüm néce ola ḥavf-ıla bīmār olam gibi
5. bir ğam-güsār-ı derd ü ğam aņlaya yār yok
derd ü ğama rızāyī meded yār olam gibi

168.

Mefā'ilün fe'ilātün mefā'ilün fe'ilün
Müctes + - - - / + + - - / + - - - / + + -

1. ele tıyurduğı-çün rāz-ı 'ışık-ı cānānı
maḥabbet ehli çıkardı göñüldeñ efġānı
2. dédüñ degerse eger būseseñe cān véreyin
démiş ğazabla anuñ degmeden çıkar cānı

166. REV: 103a; İzārī.

167. REV: 103b; Rızāyī.

168. REV: 103b; 'Ubeydī: *Dīvān*: G.304.

1 1b çıkardı göñüldeñ: göñüldeñ çıkarı D.

3. kimi ki sāye-i zülfinde ala ḥ̣āb-ı ecel
perinden eyleye cibril aḡa meges-rānı
4. görüp yolında ḡubār olduğum teraḡḡum édüp
bu ben fütādeyi yerden götürdi dāmānı
5. mey-i ma‘ānīyi cām-ı kelāmdan içeli
‘ubeydīyā ḡoduḡ ayakda cümle aḡrānı

169.

Mefā‘ilün fe‘ilātün mefā‘ilün fe‘ilün
Müctes̄ + - + - / + + - - / + - + - / + + -

1. yaḡardı ṡehr-i vücūdum firāḡ odı ānī
ṡu sepmeseydi ḡöḡül āteṡine peykānı
2. bilürdi dā‘iresin ṡūfī kendünün ne-y-imiṡ
ḡöreydi ḡalkā-i bezm-i ṡafāda rindānı
3. ‘aceb-mi māyil olup her kiṡiye leb ṡunsa
vérürdi āṡıḡa cānlar zamāne ḡubānı
- 4.
5. vefā vü mihri-y-ile dilde cāy édelden yār
düşürdi dillere bu luḡfı **dāniṡi** ānı

170.

Mef‘ülü fā‘ilātün mef‘ülü fā‘ilātün
Muzāri‘ - - + / - + - - / - - + / - + - -

1. terdür ruḡında ṡanma éy verd-i ter ḡül-ābı
ol āb-ı rüy-ı ḡüsne teṡbīḡ ḡılma ābı
2. her bir ṡarafda anda ‘ālem olur temāṡā
sāḡar serāy-ı ‘iṡret tōp āyīne ḡabābı
3. ḡerdün yanup ṡutıṡdı āhum odıyla éy meh
yér yér ‘alev ṡalupdur ṡanma olan ṡihābı
4. rüyuna öykinelden ṡehr içre oldı teṡḡir
ṡanma küsūf ṡutdı éy māḡ āfitābı
5. rüyına éy **rızāyī** nār öykinürmiṡ eyvā
nārenc-i ḡabḡabına sīb öykinür-imiṡ ābı

3 3a zülfinde: zülfinden D.
4 4b götürdi: getürdi D.
5 5a ma‘ānīyi: mu‘āyini D. içeli: içeler D.
169. REV: 103b; Dāniṡi.
4 Bu beyitin yeri boş bırakılmıştır.
170. REV: 104a; Rızāyī.

171.

Mef'ülü fā'ilātün mef'ülü fā'ilātün
Muzāri' - - + / - + - - / - - + / - + - -

1. yüz vérmeyüp götürdi-çün ortadan niķābı
gösterdi kendin ol meh ref' eyleyüp hiçābı
2. nuķl olmağ istemişdür var ise meclisünđe
kim çigzinüp dönerdi gördüm géce kebābı
3. rüyundaki 'araķdan bī-hūş olanlar için
ħarc eyledi eķibbā dōke şaça gül-ābı
4. deryā-ı 'ışk-ı meclis anda şadef piyāle
gevherleridür anuñ yér yér ĩuran ĩabābı
5. şanma şihāb **mecdī** revgān dōkilür andan
āhum şikeste kıldı ķandīl-i āfitābı

172.

Mef'ülü fā'ilātün mef'ülü fā'ilātün
Muzāri' - - + / - + - - / - - + / - + - -

1. zülfün hevāyī édüp éy māh-rū seħābı
mihir āteşine yaķdı ruħsāruñ āfitābı
2. meclīsde ayağ üzre ĩurmağa tāķati yok
cām-ı hevā-yı la'lün mest eyledi ĩabābı
3. ser-geştelikte baņa beņzer şanurđı gendin
ħālüm beyān édüp āb döndürdi āsiyābı
3. gözde ĩayāli için ĩāl-i ruħ-ı nigāra
teşbīh édüp dirīgā uçurdılar zübābı
5. la'li gülācına çün miskin ezilmek ister
eller ezer **nihānī** bi'llāh misk-i nābı

173.

Mef'ülü fā'ilātün mef'ülü fā'ilātün
Muzāri' - - + / - + - - / - - + / - + - -

1. devr-i ruħunđa sākī görüp o la'l-i nābı
eliyle öpmek ister emmek gerek şarābı

171. REV: 104a; Mecdī: Şiirler: G. 104.

1 yüz bulalı o mehden zülfi ile niķābı
şehr ile aña ķat ķat çekdürdiler hiçābı Ş.

2 2a olmağ: olmağ Ş.
2b çigzinüp: çizginüp Ş.

4 4a 'ışk: 'ıyş Ş. anda: şandıķ Ş.

5 5b mehtābı: āftābı Ş.

172. REV: 104a; Nihānī: Nihānī (İbrahim Çelebi) ve Gazelleri: G. 52.

1 1a māh-rū: māh-ı nev N.

2 2a meclīsde: bir laħza N.

173. REV: 104a; 'Ubeydī: Dīvān: G. 316.

2. zülfine öykinürmiş lāyık budur aradan
ol gözleri ğazālüm götüre müşg-i nābı
3. hūnī déyü gözine ister qaraltı aşmak
şehr-i cemāl içinde çeksün o şeh niķābı
4. beñzetdiler felekler yār eşigine ‘arşı
ķat ķat çekerse n’ola anlardan ol hiçābı
5. kūyında olan āhum nārına öykinürmiş
tañ mı ‘ubeydī gökden uçursalar şihābı

174.

Mef’ülü fā’ilātün mef’ülü fā’ilātün

Muzāri’ - - + / - + - - / - - + / - + - -

1. ol ğonçe gizlenürdi şüret édüp niķābı
yüzi açıldı şimdi ref’ eyledi hiçābı
2. bezm-i felekde géce başını şem’-i māhuñ
mıķrāz-ı āh kesdi şanma düşen şihābı
3. deryā-yı hağr oldı şahn-ı çemen şadef gül
yér yér içinde jāle olmış dür-i hoş-ābı
4. nār-ı ğam-ıla bişmiş bağruma öykinürdi
çekdi çevürdi eller döndürdiler kebābı
5. zülfiyle ruħlarına sürdüm déyü ‘izārī
müşg-ile géce gündüz süründürür gülābı

175.

Mef’ülü fā’ilātün mef’ülü fā’ilātün

Muzāri’ - - + / - + - - / - - + / - + - -

1. ‘işkuñ ħarāretidür germ éden āfitābı
zülfün n’ola perişān-ħāl eylese şehābı
2. beñzer meh-i münīrün atıldı pāresine
bām-ı nigāra düşdi gördüm géce şihābı
3. bir bī-ħicāb olupdur yüz vérdüğince ol meh
yüzine karşı dérdüm gitse eger niķābı
4. gözin yumup açınca būs étdi la’lini cām
bilsem ne gözler anuñ üstindeki ħabābı
5. bu çarħı kirpüğine aşmaz-iken sirişküñ
ābī degül mi ref’ī beñzetmek āsiyābı

2 2b müşg: misk D.

3 3a qaraltı: kulunı D.

3b çeksün: açsun D.

4 4b hiçābı: mücāb D.

174. REV: 104a; ‘izārī.

175. REV: 104a; Ref’ī.

176.

Mef'ülü fā'ilātün mef'ülü fā'ilātün
Muzāri' - - + / - + - - / - - + / - + - -

1. açıldı dil görünce cām-ı şarāb-ı nābı
bir nā-şüküfte gönçe şan gördi āfitābı
2. mihr-i ruḥuḥla bu şeb çāk étđi meh yakasın
zer düğmesin düşürđi çarḥuḥ degül şihābı
3. gör kıadr-i pāyesini ol şehsüvār-ı ḥüsnüḡ
başılmadı şerefde māh-ı neve rikābı
4. büstān-ı çarḥ içinde mānend-i sünbül-i ter
zülfüḡ hevāsı kııldı gömgök delü sehābı
5. yanında yüz bulaldan dildārı ter düşürmiş
ol gönçe sürse derden nev'ī n'ola gülābı

177.

Mef'ülü fā'ilātün mef'ülü fā'ilātün
Muzāri' - - + / - + - - / - - + / - + - -

1. la'l-i firākı kıana ġarḥ étđi la'l-i nābı
dendānı reşki boğdı şuya dür-i ḥoş-ābı
2. sīmīn yakarḡ içinde sīneḡ görüp déđi dil
çekmiş-durur meh-i nev pehlüya āfitābı
3. āhum kıılıcı éy meh bir yāre açdı çarḡa
kıanıdur aķan anuḡ eller şanur şihābı
4. mekteb-durur felek şan eṭfāl anda encüm
ḡarf-i cefā oķudur açmış kıamer kıitābı
5. 'ahđī-şıfat müneccim görse ruḥuḥla kıaşuḡ
bilmezđi n'olduḡını āy-ile gün ḡisābı

178.

Mef'ülü fā'ilātün mef'ülü fā'ilātün
Muzāri' - - + / - + - - / - - + / - + - -

1. def eylemez yüzinden ol gönçe-leb nıķābı
açılmaz ehl-i 'ışķa ref eylemez ḡicābı
2. ol şehsüvār-ı ḥüsnüḡ kıomaz öpem ayaḡın
ben bendeye pey-ā-pey ayak ṡolar rikābı

176. REV: 104b; Nev'ī: *Dīvān*: G. 492.

2 2a mihr: şevķ D.

4 4a büstān-ı çarḡ: gülzār-ı dehr D.
4b zülfüḡ hevāsı kııldı: kııldı hevā-yı zülfüḡ D.

177. REV: 104b; 'Ahdī: *Dīvān*: G. 201.

178. REV: 104b: Āġehī.

3. bülbülli üşürdi bāşına gönçe-i bağ
ayāğına ağıtdı serv-i sehîler ābı
4. seylāb-ı eşk-i çeşmüm cānın acıtdı baħrūn
biribirine koydı āhum yēli sehābı
5. bir baħr-i pūr-ħaħardur deryā-yı ‘ışk-ı dilber
‘uşşāk kellesidür éy **āgehî** ħabābı

179.

Mef’ülü fā’ilātü mefā’ilü fā’ilün
Muzāri’ - - + / - + - + / + - - + / - + -

1. sevdüm seveli cān-ile ol şūħ dilberi
derd ü belādan olmadı bir laħza dil berî
2. sūz-ı derün-ı sīneye rüşen-delîldür
pār pār yanan fitîl-ile dağum ‘alevleri
3. ‘ıyd-i vişāle eyledi te’ħîr būsesin
ta’lîk éder muħāle édüp şîve ol perî
4. döymez toyunca baħa ruħ-ı yāre gözlerüm
girse sehāb-ı zülfe daħı mihr-i enveri
5. şor leblerinden ol şanemün **ħālîyā** ħaber
dünyāda bilmek ister-iseñ zevk-i kevserî

180.

Fā’ilātün fā’ilātün fā’ilātün fā’ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. ħalk içinde mu’teber bir nesne yok devlet gibi
olmaya devlet cihānda bir nefes şıħhat gibi
2. saltanat dédükleri ancak cihān ğavġāsıdur
olmaya baħt u sa’ādet dünyede vaħdet gibi
3. ħo bu ‘ıyş ü ‘ışreti çün kim fenādur āħiri
yār-ı bākî ister iseñ olmaya tã’at gibi
4. olsa ħumlar sağışınca ‘ömrünje ħadd ü ‘aded
gelmeye bu şîşe-i dehr içre bir sã’at gibi
5. ger ħuzūr étmek dilerseñ éy **muħibbî** fāriğ ol
olmaya vaħdet maħāmı ğuşe-i ‘uzlet gibi

179. REV: 104b: [Ĥālî].

Aħmed Paşa.

180. REV: 105a; Muħibbî: *Dīvān*: G. 3406.

Pādişāh-ı ‘ālem-penāh.

3 3a āħiri: āķıbet D.

4 4b dehr: çarħ D.

181.

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. mürdeler ihyā éder ol pāye-i devlet gibi
deyr-i 'ālemde mesīhā bir qurı şüret gibi
2. şehir-i hüsnünde nigārā buluşup kāküllerün
birbirine şarılır muhkem iki hasret gibi
3. kill-i kudretle yazılmış haṭṭ-ı la'lün husrevā
katline ben 'āşık-ı dil-ḥastenün hüccet gibi
4. izi kumından kayırmaz ol melek şüretlünün
şīşe-i çeşmün talarsa dem-be-dem sā'at gibi
5. şubḥ-veş **şādık** seni çāk-i girībān eyleyen
pençe-i mihr-ile ol mäh-ı felek rif'at gibi

182.

Mef'ülü fā'ilātü mefā'ilü fā'ilün
Muzāri' - - + / - + - + / + - - + / - + -

1. bezm-i şafāda olsa civān bir iken iki
olur o demde zevk-ile cān bir iken iki
2. reftāra gel şalın şu kenārında kim ola
'aks-i kadünle serv-i revān bir iken iki
3. vaşfına başladum dil[ini] şundı ağzuma
gör kudreti ki oldu zebān bir iken iki
4. güm oldu naqd-i dil-de meta'-ı hured gibi (?)
gör sūd-i 'ışkı oldu ziyān bir iken iki
5. öpdünse yāri kuçmağa cehd eyle kim ola
yārān içinde zann u gümān bir iken iki
6. pehlūya çekdüm ol meh-i tībānı dün géce
sīnemde oldu rūḥ-ı revān bir iken iki
7. hecrinde yaqdı **ḥātemī** 'aksi (?) gibi dili
oldı derūnda dağ-ı nihān bir iken iki

183.

Mef'ülü fā'ilātü mefā'ilü fā'ilün
Muzāri' - - + / - + - + / + - - + / - + -

1. yanumda olsa tāze cūvān bir iken iki
olur bedende rūḥ-ı revān bir iken iki

181. REV: 105a; Şādık.

182. REV: 105a; Ḥātemī.

183. REV: 105a; Celāl: Dīvān: G. 664.

2. mir'āta düşmesün koma 'aks-i haṭ-ı lebün
olsun-mı andan āfet-i cān bir iken iki
3. güm-geşte gönlüm arar-iken 'aqlum oldu maḥv
sūd ister-iken oldu ziyān bir iken iki
4. ḥālün ḥayāl-i dilde iken düşdi dīdeye
dağ-ı nihānum oldu 'ıyān bir iken iki
5. zaḥmum katında tīr-i müjeṇ açdı tāze zaḥm
oldı 'uqāb-ı merge mekān bir iken iki
6. dīdārı seyrin eyler iken açdı sīnesin
zann eyledüm geh oldu cihān bir iken iki
7. cehd éde gör **celāl** ikilikden bir olmağa
birlikde cān vér olma hemān bir iken iki

184.

Mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün

Hezec + - - - / + - - - / + - - - / + - - -

1. derūnum şanmaḡuz sūz-ı dil-i şad-çāk yandurđı
ser-ā-ser cismüm ol ruḡsār-ı āteş-nāk yandurđı
2. derūn-ı sīnede bilmem ne āh-ı āteşīndür bu
vücūdum ḥırmenin bir lem'a ile pāk yandurđı
3. şaḡın éy murğ-ı dil kūyında étme fikr-i pervāzı
kim anda perr ü bālin ṭāyir-i idrāk yandurđı
4. ben ol rüşen-zamīr-i ḥānḡāh-ı 'ālem-i 'ışḡam
ki āhumdan çerāḡın tekye-i eflāk yandurđı
5. şafā-yı şevḡ-i ḥüsnünle serāser varlıḡın '**ahdı**
cemālün şem'ine pervāne-veş bī-pāk yandurđı

185.

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. ḡaṭṭuḡa āşüfte 'anber nāfe-i āhū daḡı
zülfüñün miskīni reyḡān sünbül-i ḡoş-bū daḡı
2. çeşm-i mekkāruḡ cihāna fitne yétmez-miydi kim
başladı sıḡr étmege ol ḡamze-i cādū daḡı
3. her ḡabāb-ı eşk-i çeşm olmışdı bir baḡr-i seffid
ḡurmadan dehr içre bir şāh-ı cihān ordū daḡı
4. dārb-ı tiḡ-i 'ışḡ-ı yār-ile bāşum ḡaltān idi
bulmadan cellādı çarḡuḡ kuvvet-i bāzū daḡı

184. REV: 105b; 'Ahdī: *Dīvān*: G. 205.

185. REV: 105b; Ḥātemī.

5. **ḥātemīnün**ün gönlini yazmışdı ḥaṭṭuṇ deftere
levḥ-i maḥfūz-ı kalem-i resm étmeden yāzū daḥı

186.

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. nāfe ḥaṭṭuṇdan nümüne sebze-i dil-cū daḥı
gül gibi dāḡuṇ yaḡupdur lāle-i ḥod-rū daḥı
2. görmege dīdār-ı paküṇ 'āşıḡ-ı şeydā gibi
her yaṇa yéler şabā her sū revāndur şu daḥı
3. genc-i ḥüsnünün üzre ejder zülf yétmez mi şehā
ḥālden nāzır ḡoduṇ bir bende-i hindū daḥı
4. ḡaşlaruṇ ser-geştesi şehir içre ancak meh degül
kūh u saḥrāda gözün dīvānesi āhū daḥı
5. itlerün şaffında biṇ kez gerçi gördün **'ahdī**yi
démedün bir kez ser-i kūyumda kimdür bu daḥı

187.

Mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün

Hezec + - - - / + - - - / + - - - / + - - -

1. gelüp ger şorsa hālüm ol gözi bīmār olmaz mı
cihānda haste-i 'ışḡ olana tīmār olmaz mı
2. şeb-i fürkatde nār-ı miḡnet-ile yansa bir 'āşıḡ
dem-ā-dem sūz-ı dilden āhı āteş-bār olmaz mı
3. baṇa dérsin sūkūt ét étme zāhir 'ışḡuṇı ḡayra
efendim şer'-i 'ışḡ içre sūkūt-ı iḡrār olmaz mı
4. ḡubār étdüm tenüm 'azm-i remīmüm ḡaldı ḡāk üzre
götürse raḡm édüp yérden etek(?) dildār olmaz mı
5. ḡoyup tūbāyı rıḡvān māyil olmuş ḡadd-i dildāra
'aceb cennetde **fikrī** serv-i ḡoş-reftār olmaz mı

188.

Mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün

Hezec + - - - / + - - - / + - - - / + - - -

1. dilā olsaṇ enīs-i şem'-i bezm-i yār olmaz mı
aṇa sūz-ı derūnum eyleseṇ iḡhār olmaz mı

186. REV: 105b; 'Ahdī: *Dīvān*: G. 204.

Li-kātibihi.

187. REV: 105b; [Fikrī].

Muştafa Beg Sellemehu'llāh.

188. REV: 105b; 'Ahdī: *Dīvān*: G. 216.

2. abībüm étse terk-i pürsiş-i ağıyār-ı pür-'illet
gelüp kılsa devā-yı 'āşık-ı bīmār olmaz mı
3. lebi şirīnlik édüp dil alur her kime söylersem
benüm de şorsa hālüm ol şeker-güftār olmaz mı
4. önünjde şem'-veş yanup şafā kesb étmeyen zāruj
géceler şubh olunca dīdesi hūn-bār olmaz mı
5. édüpdür ārzū-yı genc-i 'ışkuñ dil evin vīrān
eger olsa aña luţfuñ éli mi'mār olmaz mı
6. hezār-āsā hezārān nāle dilden eylerem her şeb
birisin gūş kılsa ol gül-i bī-hār olmaz mı
7. érince hıdmetine cāna yétmişdür görüp étse
teraħħum 'ahdiye ol gözleri hūn-h'ār olmaz mı

189.

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. vuşlatın men' étdügi eyyāma inkār eyledi
ħamdülillāh ol şeh ikrārına ikrār eyledi
2. bu kadar yüz bulduğun gördi gül-ābuñ reşkle
güller evrākın saçup iħrāk-ı bi'n-nār eyledi
3. olmak için gāret-i düzd-i havādisden emīn
ehl-i dil mevti gibi kapuyı dīvār eyledi
4. ţāli'ümde toğmadı bu şeb o meh-rū gālibā
māha teşbīh eylemişdüm dün géce 'ar eyledi
5. 'āşık-ı ser-mest olam dérken temāşā bundadur
bāde-i la'lüñ dil-i ser-mesti hüşyār eyledi
6. yollarunđa şeh-süvārum pāy-būsuñ fikreti
şekl-i nakş-ı na'l-i esbüñ çeşümü çār eyledi
7. yoğ-ikeñ kılca ħaber te'vīl-i ħaţtından celāl
bu ħazel seb'a'l-meşānī sırrın izhār eyledi

190.

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. nāme-i ħüsnünjde ħaţţ serkeşlik iş'ār eyledi
yanlışın tutdı ruħuñ iħrāk-ı bi'n-nār eyledi
2. dār-ı dünyāda bir iş aşdı hemān manşūr-vār
dār-ı zülf-i yāre kendin kim-ki berdār eyledi

189. REV: 106a; Celāl: *Dīvān*: G. 680.

2 2a gördi: görigelenüñ D.

190. REV: 106a; 'Ahdī: *Dīvān*: G. 206.

3. eyledi 'azm-i sefer gitdi o serv-i gül-'izār
nār-ı fūrkat gitdügince cānuma kār eyledi
4. mīve-i vaşlum dédi derd ehline dermān durur
ārzū-yı hām-ile 'uşşākı bīmār eyledi
5. ol perī-peyker gözümnden nāz-ile ebrūsını
gizledi cān-ı nizārı hecr-ile zār eyledi
6. hayretinden adım atmadı dikildi tūrdı serv
benzer ol serv-i hūrāmān seyr-i gül-zār eyledi
7. gönlüm aldı yār olam déyü felek gibi o māh
'ahdine tūrmadı '**ahdī** döndi inkār eyledi

191.

Mef'ülü fā'ilātü mefā'ilü fā'ilün
Muzāri' - - + / - - + + / + - - + / - + -

1. dergāh-ı hāğdan isterüz ancak murādımız
erbāb-ı 'izz ü cāha degül istinādımız
2. bir 'ārifüz ki sākın-i künc-i kanā'atüz
allāhadur tevekkülümüz 'itimādımız
3. ehl-i riyāyı şūfī bize şorma bilmezüz
yoğdur zemāne hāğkı-ile ittihādımız
4. dāl oldı derd-ile bir elif-ğadd için déyü
mağbūb sevmek-ile 'aceb çıkdı ādımız
5. taḥsīn éder **ğināyī** eşiden kelāmuñı
ḥaylī ziyāde oldı saña i'tikādımız

192.

Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün
Remel + + - - / + + - - / + + - - / + + -

1. lāl-i nābuğ qodı ayakda mey-i gül-ğünü
pāymāl eyleme sākī bu dil-i pūr-ḥünü
2. 'āşık öldürmek-içün çekme şehā ḥançer-i nāz
baña yétmez mi meger ğamzelerün éy ḥünī
3. devr-i 'ışkuñda senün şöyle hevāyī oldum
dāyimā ditretirin āhum-ile gerdünü
4. eşk-i ḥünin ruḥı zerd étmek ile 'āşık-ı zār
sīneye çekmek olur-mı o ğadd-i mevzünü
5. tāvğ-ı zülfi geçeli boynuña **vaşfī** yārün
ğüşiş-i 'ışkuñ unutturdu bugün mecnünü

191. REV: 106a; Ğināyī.

192. REV: 106a; Vaşfī: *Dīvān*'da yok.

Vaşfī Çelebī eş-şehīr Meḥammed Çelebī.

193.

Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün

Remel + + - - / + + - - / + + - - / + + -

1. yanmayan püte-i 'ışkuñda şehā kāl olmaz
düşmeyen derdüñe cānā bize hem-ḥāl olmaz
2. hırқа-i zāhīd ü dībāce-i ehl-i dünyā
derd-i 'ışkuñla şehā itlerüñe şāl olmaz
3. keşf éderse ne-ķadar dil şafaḥāt-ı dehri
varaķ-ı ḥüsnüñe mānend aña bir ķāl olmaz
4. dil-i pejmürde n'ola umsa zülāl-i la'lüñ
ķanı bir ḥaste ṭabībüm şuya meyyāl olmaz
5. olsa zencīr-i maḥabbet ḥasene ḥabl-i metīn
her kim aña yapışsa bildi ki pā-māl olmaz

194.

Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün

Remel + + - - / + + - - / + + - - / + + -

1. dil ki derd-i ğam-ı cānān-ile pā-māl olmaz
pāye-i ķadre érüñ 'āşık-ı ḥoş-ḥāl olmaz
2. cāme-i vaşluñı aġyāra 'aṭā' étme şaķın
kābe örtüsü bilürsin ki saña şāl olmaz
3. sevdiğüm 'ışk mezādında metā'-ı derdi
şatmaġa āh u fiġānum gibi dellāl olmaz
4. yoluña rūḥı revān eylemege sulṭānum
dil-i pür-derdüme minnet-durur ihmāl olmaz
5. serv-ķad sīm-beden gözleri cādū güzele
ḥaķ budur ṭab'-ı **ḥarīmī** gibi meyyāl olmaz

195.

Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün

Remel + + - - / + + - - / + + - - / + + -

1. ayaġuñ öpmege ṭab'um gibi meyyāl olmaz
aña éy meh ķad-i ham-geşte gibi dāl olmaz
2. merdümān-ı aṭlas-ı dībā déyü geydükleri hep
éşigüñ itlerine şimdi senüñ şāl olmaz
3. yed-i ihlāş-ile her kim ki ṭuta dāmenüñi
sāye-veş derd-ile şāhā daḥı pāmāl olmaz

193. REV: 106b: Ḥasan Paşa.

194. REV: 106b: Ḥarīmī Beg.

195. REV: 106b: Fetḥī.

4. büte-i dilde sözün zer gibi kâl étmeyicek
ehl-i 'irfāna kişi hem-dem ü hem-ḥāl olmaz
5. her seher-geh yüzini kim açā vech-i ḥüsne
fethiyā ancılayın aña güzel fāl olmaz

196.

Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün

Remel + + - - / + + - - / + + - - / + + -

1. kim ki terk-i ser édüp yoluña pā-māl olmaz
devlet él vérmez aña lāyık-ı iḳbāl olmaz
2. her göñül kim ser-i zülfünđe érişmez lebüñe
'ömri zevḳ-ile geçüp şevḳ-ile ḥoş-ḥāl olmaz
3. gösterüp ülkerin a'lā ne-ḳadar şatılsa
aṭlas-ı çarḥ-ı felek itlerünđe şāl olmaz
4. duyacaḳsın ser-i zülfünđe dédüñ ḥāl-i dili
güldi ol gül dédi duyulmaduḳ aḥvāl olmaz
5. deyr-i 'ālemde dilā şanma ki ḥübān içre
'āşıḳa meyl édici dilber-i meyyāl olmaz
6. zāhidün ḳalb dili düşmese 'ışḳ āteşine
pūhte-i zühd ü riyā içre sızup ḳāl olmaz
7. cidd ü cehd ét yolına cān u seri vér '**ahdī**
reh-rev-i 'ışḳ olan kimsede ihmāl olmaz

197.

Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fa'lün

Remel + + - - / + + - - / + + - - / - -

1. küşte-i 'ışḳ göñül olmasa ḥoş-ḥāl olmaz
ḳılma taḳşır ki ḥayr étmede ihmāl olmaz
2. gerçi şemşır-i ḳazā ḳātil ü ser-keş geçinür
ḥançer-i ḡamze-i cānān gibi ḳattāl olmaz
3. ḥāk-i farḳına (?) o üftādelerün kim şāhā
tevsen-i ser-keş-i iḳbālünđe pāmāl olmaz
4. aṭlas-ı çarḥ gibi ḥülle-i devrān-ı cinān
āsitānuñ itine zīnet-içün şāl olmaz
5. devrde māyil ü ser-geştelerün çok ammā
ḳaşlaruñ yāyına **rindī** gibi meyyāl olmaz

196. REV: 106b; 'Ahdī: *Dīvān*: G. 87.

197. REV: 106b; Rindī.

198.

Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün

Remel + + - - / + + - - / + + - - / + + -

1. h̄ançerinüñ ucı k̄an olmayıcağ al olmaz
néçe k̄an eylemese āl-ile hoş-ḥāl olmaz
2. şimdi bir pādīşeh-i ḥüsne ḥarīdāruz kim
yūsūf-ı ḥüsn anuḡ ḥüsnine dellāl olmaz
3. iltifāt-ı şeh eger olmaz-ise n'édeseñ
ṭālī'üm işlemez ü devletüm iḡbāl olmaz
4. zühd ü taḡvā vü riyā çekmek-içün 'ālemde
zāhidā sencileyin bir ḥar-ı ḥammāl olmaz
5. yüz biḡ üftādelerüñ vār senüñ ḥiç birisi
ḥāk-i pāyüñde ḥiṣārī gibi pāmāl olmaz

199.

Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün

Remel + + - - / + + - - / + + - - / + + -

1. gün-mi var kim ḡam-ı zülfünle ḡadüm dāl olmaz
dem-mi var ḥasret-i la'lünle yaşıum āl olmaz
2. getirüp bezme lebün yādına anı emelüm
mey-i nāba ṣanemā böyle güzel āl olmaz
3. ḡayra pinhānī olan luṭfuñı bilmez degilüz
ey perī-rū déme ṭuyulmaduk aḡvāl olmaz
4. ḥar-ı deccāl ile ḡorḡutma bizi éy vā'iz
dünyede sencileyin bir ḥar-ı deccāl olmaz
5. kill-i ḥāmeḡ gibi canāneye éy keṣṣfī yine
müṣkil-i derd-i dilün ḡalline ḡallāl olmaz

200.

Mef'ülü mef'ülü mef'ülü mef'ülün

Hezec - - + / + - - + / + - - + / + - -

1. āyīne-şıfat şāf gerek şafḡa-i sīne
gül gibi ziyā-güster ola rüy-ı zemīne
2. 'uṣṣāḡ édemez ol ḡad-i mevzūnı der-āḡüş
açılmayıcağ ḡayme gibi néçe ḡazīne
3. inşāf budur kim çıkarup misk-i ḡazāli
izün tozını ṭolduralar nāfe-i çīne

198. REV: 106b; Ḥiṣārī.

199. REV: 106b; Keṣṣfī Efendi.

200. REV: 107a; Bāḡī: *Dīvān*: G. 427.

4. āyīne şıfat herkese yüz vėrmesün ol mäh
bir bağrı yanuğ 'āşıkıuđ uğrar nefesine
5. pürdür güher-i nazm-ile mecmū'a-i **bākī**
deryā dil-i dānādur aña sīne seffīne

201.

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. lāle-ḥādler kıldılar gül-geşt-i şahrā semt semt
bāđ u rāđı gezdiler édüp temāşā semt semt
2. 'āşık-ı dīdār-ı pāküñdür meger kim cūylar
cüst ü cū eyler seni éy serv-i bālā semt semt
3. leşker-i ğam geldi dil şehrine kıondı cavk cavk
kıopdı yér yér fitne vü āşüb-ı ğavġā semt semt
4. girye vü dürr-i sirişküñ sū-be-sū oldı revān
yine kıulzüm gibi cüş étdi bu deryā semt semt
5. şı'r-i **bākī** seb'a-yı iklīme olmuşdur revān
oğunursa yéridür bu nazm-ı ğarrā semt semt

202.

Müfte'ilün fā'ilün müfte'ilün fā'ilün

Münserih - + + - / - + - / - + + - / - + -

1. şahn-ı ser-i küy-ı yār olalı reşk-i riyāz
oldı yaşumla tolu nüñ-felek anda ḥiyāz
2. kıāleb-i fersüdeye olmazdı rüh-baḥş
feyz-i lebünđden mesīḥ olmasa ger müstefāz
3. derd-i derün-ı dili şöyle ki şerḥ étseler
bulmaya ol intihā bula zamān inkırāz
4. mihr-i rühunđan bulur lāle vü gül inbisāt
reşk-i femünđdür véren ğonçelere inkıbāz
5. 'ārızı vaşfında ger **keşfi** bu nazm-ı selīs
āb-ı revāna revā eyler-ise i'tirāz

4 4a şıfat: gibi D.

5 5a nazm: pāk D.

201. REV: 107a; Bākī: *Dīvān*: G. 23.

4 4a girye vü dürr-i sirişküñ: giryeden cūy-ı sirişküñ D.

5 5a olmuşdur: olduġça D.

202. REV: 107a; Keşfi Efendī.

203.

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. her seher-geh yāre şunar mihr-i hāver āyene
olur ol vech-ile ol māhuş berāber āyene
2. sīm ü zerle kendini naķş u nigār étse n'ola
çünkü olmuş bā'ış-i tezyīn ü zīver āyene
3. şāf-dil pākīze-rū ol rūy-ı yāri görmege
göremez kimse yüzün olsa mükedder āyene
4. herkesūş māhiyyetini rūşen eyler kendüye
māh-rūlar içre ğayba oldu mazhar āyene
5. bilmezem 'ahdī ne sihr eyler ki gördi hemān
'aks-i rūy-ı dilberi baĝrına başar āyene

204.

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. karşı turup sen mehe öykinmek ister āyene
yüzi açuķ bī-edebdür şüretā her āyene
2. hūrī-veşlerle gezer bir şüret uğrısı durur
n'ola kendin herkese görse berāber āyene
3. iki yüzlüdür n'ola gösterse eşkāl-i ğarīb
her güzelden yüz görür ğayr-ı mükerrer āyene
4. düşmese bir dem dizüñden n'ola yüz vérdüñ arıa
mu'teber olup o yüzden ol münevver āyene
5. on sekiz biş 'ālemi mir'āt-i dilde görmüşem
düzmemişken 'ahdiyā daĝı sikender āyene

205.

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. elif-i 'ışķuñı her çekmeyen ibzāl olmaz
'ışķ hālın döyemez vāķıf-ı aĥvāl olmaz
2. hāl lāzım degül ānı olıcaķ dildāruş
şanma hāl olmayıcaķ çehresi pür-hāl olmaz
3. ey şabā haşr olıcaķ nāmesini şun baña kim
yār mektūbı gibi nāme-i a'māl olmaz

203. REV: 107a; 'Ahdī: *Dīvān*: G. 197.

1 1b āyene: ayına D.

204. REV: 107a; 'Ahdī: *Dīvān*: G. 198.

205. REV: 107a Germī Beg.

206.

Mef'ülü mefā'ülü mefā'ülü fe'ülün
Hezec - - + / + - - + / + - - + / + - -

1. hāk oldı rehüñde güzelüm rüy-ile sîne
gel baş kademün ére şeref-rüy-ı zemîne
2. deryā-yı maḥabbetde gönül bir dil olupdur
dil seyri murād ise buyur sîne sefine
3. zülfünle kesildi gibi hālün göbeği kim
el çekmedi hergiz yapışup zülf etegine
4. efğānumı arturmada ol yüzi gül ammā
tutmaz kulağın gül gibi hiç āh u enîne
5. kıymet kıomadı miske ayāğı tozu **hālī**
südageri gör yok yére 'azm eyledi çine

207.

Mef'ülü mefā'ülü mefā'ülü fe'ülün
Hezec - - + / + - - + / + - - + / + - -

1. ḥammām gibi eyle revān néçe ḥazîne
tā kim olasın dilber-ile sîne-be-sîne
2. dünyāyı gezer mihr seni görmege māhum
pertev şalalı mihr-i ruḥuñ rüy-ı zemîne
3. pāyüñe benüm gibi yüzün sürmege hūrşīd
yérden yére düşdi olup üftāde kemîne
4. 'ālemde ne yüzle meh olur sarja muḳārin
olmaz ruḥuña mihr-i cihān-tāb qarîne
5. çin-i ser-i zülfüñe eger beñzemeyeydi
rağbet bu kadar olmaz-idi nāfe-i çine
6. merdūd raḳībi ser-i küyuñda gören dér
şeytān ne revādur ki gire ḥuld-i berîne
7. '**ahdī** dür-i maḳşūdı kinār étmege oldı
baḥr-i suḥene ṭab'-ı güher-bār sefine

206. REV: 107b; [Hālī].

Aḥmed Paşa Mütāf-zāde.

207. REV: 107b; 'Ahdī: Dīvān: G. 199.

Naẓīre-i 'Ahdī.

208.

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. düşde zülf-i yāri boynumda görüp fāl eyledüm
dāl geldi devlet-i vaşla anı dāl eyledüm
2. naqd-i cāna busesin azırganan canāneyi
rāygān pehlūya çekdüm bir 'aceb āl eyledüm
3. nāşıhuñ kavline meşgūl olmuş-iken cām ile
'ālem-i ıtlāka düşdüm terk-i işgāl eyledüm
4. dest-būs-ı yāre sa'y-ile érişmez gördüm el
yanına düştüm bu cism-i zerd[üm]i āl eyledüm
5. ehl-i 'ışkuñ olmağa kāmīl-'ayārı **hālīya**
cism-i zerdüm büte-i 'ışka şalup kāl eyledüm

209.

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. cism-i hūn-ālūdumı yolun da pā-māl eyledüm
pāy-būs-ı raşşuñ için bir 'aceb āl eyledüm
2. şatmağa cān u dile cānā metā'-ı vaşluñı
çārsū-yı 'ışk içinde āhı dellāl eyledüm
3. cism-i zāra éy kemān-ebrū hadengūñ perlerin
uçmağa firdevs-i kūyuñdan yaña bāl eyledüm
4. şām-ı fūrkat tīg-i ğamla cismi çāk étse maħal
rūz-ı vaşl-ı yāre cān vérmekde ihmāl eyledüm
5. çeşmümün ağı degül konuğda kaşr-ı dīdeye
şimden murğ-i hayāl-i yāre ħalħāl eyledüm
6. düşde gördüm rā kaşuñ ser-keşlik eyler '**ahdiye**
ħançerün pehlūya şāhum çekmege fāl eyledüm

210.

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. beñzeyelden gözlerüm yaşı şarābuñ 'aynına
yandı miħnet-ile ciğer döndi kebābuñ 'aynına

208. REV: 107b; [Hālī].

Aħmed Paşa Mütāf-zāde.

209. REV: 107b; 'Ahdī: *Dīvān*: G. 144.

5 5a konuğda: konuğda D.

5b ħallāl: ħalħāl D.

210. REV: 108a; Muħibbī: *Dīvān*: G. 3148.

2. çarh elinden işlesem tölāb-veş olmaz ‘aceb
gözlerüm yaşı dönüpdür āsiyābuḡ ‘aynına
3. mezra‘-ı dilde maḡabbet toḡmı sebz olsun déyü
anı şıvarmaḡa çeşmüm döndi anuḡ ‘aynına
4. bār-ı ġamdan miḡnet-ile kāmētüm çeng olalı
sīnemüḡ nālīşleri döndi rebābuḡ ‘aynına
5. éy **muḡibbī** kanda gitsem iki cūdur gözyaşı
kalmadı şımden gérü ḡācēt türābuḡ ‘aynına

211.

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. var ise geldi şarāb-ı la‘l-i nābuḡ ‘aynına
kim görünmez bāde-i ġül-ġün ḡabābuḡ ‘aynına
2. ḡāk-i pāy-ı yāre çekmiş mīl-i zerrīnin şihāb
küḡl için her aḡter-i gerdün-cenābuḡ ‘aynına
3. kanlu yaşlar dökdüġi meyden cūdālık derdidür
yoḡsa gelmez āteş-i sūzān kebābuḡ ‘aynına
4. kaḡre-i bārān degül dürler dökerdi çekseler
ḡāk-i pāyuḡ tütüyāsından seḡābuḡ ‘aynına
5. devr-i la‘lünde ne zevķin buldı bilsem şekkerün
var ise şīrīn görünmişdür zūbābuḡ ‘aynına
6. nev-bahār eyyāmıdur yaz uyḡusından **bākīyā**
döndi nergis merdüm-i maḡmūr-ı ḡābuḡ ‘aynına

212.

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. giryeden hecrünle aḡ düşdi ḡabābuḡ ‘aynına
kan oturdu dīdeveş cām-ı şarābuḡ ‘aynına
2. şa‘şa‘a mānend-i ḡançerdür göze kirpikleri
kimse hergiz baḡamaz ol āfitābuḡ ‘aynına
3. pādişāhum pāy-būsunla müşerrefdür ne var
zerrece ‘ālem görünmezse rikābuḡ ‘aynına
4. bir qarıncaya ḡaḡāretle nazār kılduḡ déyü
mūrlar ḡoyıldılar efrāsiyābuḡ ‘aynına

211. REV: 108a; Bākī: *Dīvān*: G. 472.

2 2a pāy: rāḡ D. çekmiş; tutmuş D.

3 yoḡsa: yoḡsa D.

212. REV: 108a; Ḥātemī.

5. görmek isterseñ ğamuñda döne döne giryemi
ķıl nazār bir cevce ğāhī āsiyābuñ ‘aynına
6. riştesi şanma görinen hecr-i dendānuñla gör
ķıl bitüpdür giryeden dürr-i hoş-ābuñ ‘aynına
7. ğonçeveş rengīn lebi hecriyle ʔolmuş ķan ile
hātemī baķdum nigīn-i la‘l-i nābuñ ‘aynına

213.

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. beñzedi cāma gözüm eşküm şarābuñ ‘aynına
merdüm-i çeşmüm n’ola dönse hābābuñ ‘aynına
2. baķamazlardı göz açup yüzine hayrān olup
ol perī ‘arz étse mihrin şeyḥ u şābuñ [‘aynına]
3. rüşen étđi nūr-ı sırr-ı men ‘arefle ķalbini
kuḥl édinen hāk-i pāyin bu türābuñ ‘aynına
4. meclisünđe yér bulursa şevine diller gibi
nār-ı ğamda yandığı gelmez kebābuñ ‘aynına
5. şöyle inceldüm hayāl-i hāl-i mū-dāruñla kim
gelmeye çöpçe eger girsem zübābuñ ‘aynına
6. böyle rüşen olmaz-idi çekmese keḥḥāl-i şubḥ
hāk-i pāyuñ mīl-i zerle āfitābuñ ‘aynına
7. cūy-ı eşküm üzre ‘**ahđī** çeşm-i hūn-bārum ile
bu ser-i sergeşte döndi āsiyābuñ ‘aynına

214.

Mef‘ülü fā‘ilātü mef‘ülü fā‘ilün
Muzāri‘ - - + / - + - + / + - - + / - + -

1. gözden hayāl-i mihr-i ruḥı girdi sīneye
ḥünkār açdı ķapuyı girdi hāzīneye
2. gitmez lebün hayāli şikest olmayınca dil
beñzer ki girdi hābb-ı nebāt ābgīneye
3. hālün gedāları yüzün özler derün görüp
ḥüccāc-ı hind ka‘beden érđi medīneye
4. dolaşdı zülfüne néçe kez reng ü bū için
aşıldı kaldı yüz ķarası ‘anberīneye

213. REV: 108a; ‘Ahdī: *Dīvān*: G. 195.

1 1b çeşmüm: dīdem D.

2 şöyle inceldüm hayāl-i hāl-i mū-dāruñla kim
gelmeye çöpçe eger girsem zübābuñ ‘aynına D.

214. REV: 108b; ‘Ahdī: *Dīvān*: G. 200.

5. her bir güzeli él üzre tutup koyunına koyar
gül gibi ‘ahdī yazalı şî‘rūn sefīneye

215.

Fā‘ilātūn fā‘ilātūn fā‘ilātūn fā‘ilūn

Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. néçe demlerdür gönül dildāri eyler ārzū
ğayre bakmaz ol perī-ruhsārī eyler ārzū
2. dil-rübālar mülk-i dil yağmasına kıldı hücūm
bu gönül sen gözleri tātārī eyler ārzū
3. deşt-i gamda dil belā ferhādī olaldan müdām
bir lebi şîrīn şeker-güftārī eyler ārzū
4. kābe-i küyuş şafāşī sa’yına sa’y eylesin
merve hākkī görmege dīdārī eyler ārzū
5. künc-i mişnetde şorarsağ **hālī**-i dildādeyi
dil-pesendüm görmege sen yārī eyler ārzū

216.

Fā‘ilātūn fā‘ilātūn fā‘ilātūn fā‘ilūn

Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. şanma dil bülbül-şifat gül-zārī eyler ārzū
cennete meyl eylemez dīdārī eyler ārzū
2. sāde-rūlar şunsalar mir’āt aşlā söylemez
tūṭī-i dil ol şeker-güftārī eyler ārzū
3. nīm-bismil teşne-leb cān vērse taş mī dem-be-dem
taşbınur dil hañçer-i dil-dārī eyler ārzū
4. sidre vü tūbā hevāsın vā‘izā aşma bize
gönlümüz bir serv-i hoş-reftārī eyler ārzū
5. dest-i zālîmden kaçup ‘ahdī seni özler belī
bir kula kim zulm ola hūnkārī eyler ārzū

217.

Fā‘ilātūn fā‘ilātūn fā‘ilātūn fā‘ilūn

Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. göz kıpar her laḥza sākī la‘l-i nābuş ‘aynına
geldi gibi bāde-i gülgūn ḥabābuş ‘aynına
2. pāyuşa yüz sürmedügi-çün ider her dem fiğān
yoksa taşlarla döginmek gelmez ābuş ‘aynına

215. REV: 108b; [Hālī].

Aḥmed Paşa.

216. REV: 108b; ‘Ahdī: *Dīvān*: G. 170.

217. REV: 108b; Şühūdī.

3. cām-ı mey alsan ele devr içre éy hürşid-fer
'aks-i rüyuyla döner ol āfitābuḡ 'aynına
4. dāḡlar üzre çeküp yér yér elifler cismüme
nālelerle ser-te-ser döndüm rebābuḡ 'aynına
5. ey **şühüdī** bezm-i ğamda şol kadar kan ağladum
döndi gūyā çeşme-i çeşmüm şarābuḡ 'aynına

218.

Mef'ülü fā'ilātü mefā'ilü fā'ilün
Muzāri' - - + / - + - + / + - - + / - + -

1. çün mahzen oldı mihrüñe gül kaçma sīneye
irgür meta'-ı vaşluḡı tapşur hazīneye
2. hōş-bū ise ğaraḡ yeter ol ğīsū-yı dü-tā
meyl étme éy meh aşılacak 'anberīneye
3. girdāb-ı eşküm içre tenüm döndi āh-ile
bād-ı muḡālif-ile atılmış sefīneye
4. düşdüm ayaḡına o şehün bir nigāh için
ḡaldum ayaḡda baḡmadı bir kez kemīneye
5. sen gül firākı ile gören çeşm-i **hālīyi**
beñzetdi éy gül āb ile pür ābgīneye

219.

Mef'ülü fā'ilātü mefā'ilü fā'ilün
Muzāri' - - + / - + - + / + - - + / - + -

1. bir tāze daḡ yaḡdı gelüp yār sīneye
mühr urdı gitdi kendü eliyle hazīneye
2. kūyuña vardı gece saçuḡ mübtelāları
ḡüccāc-ı şām şanki érişdi medīneye
3. çıkmaz gönülden ol şanemün fikr-i ğabḡābı
şan sīb girdi şan'at ile ābgīneye
4. baḡr-i tavilde saçuña bir ğazel dēdüm
müşkīn ḡātt-ile yazdum anı 'anberīneye
5. zülfi ḡayālini bile al **feyzī** kabrüñe
çün ef'ī pāsbān olur-imiş defīneye

218. REV: 108b; [Hālī].

Aḡmed Paşa.

219. REV: 108b; Feyzī.

Meḡemmed Beg Defterdār-ı Tīmār-ı Baḡdād.

220.

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. ārzū eyler kemend-i kākül-i cānāneyi
bağlasaṅ zencīrler ʔutmaz dil-i dīvāneyi
2. gerdiş-i cām-ı meyi görsün şürāhī üstine
şem'-i bezmi devr éderken görmeyen pervāneyi
3. medḥ éderdüṅ lebleri devrinde éy pīr-i muḡān
'āķıbet ĩmānuḡa döndürdiler peymāneyi
4. ḥ'āb -ı ḡaflet néçe bir éy ṭālib-i dünyā-yı dün
var ise rāḡat yéri şandun bu miḡnet-ḡāneyi
5. zāhidā 'ışķ içre te'sīr eylemez **bāķī**ye pend
mest-i lā-ya'ķıl bilürsin diṅlemez efsāneyi

221.

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. āl-ile ʔutup öpermiş ol gözi mestāneyi
uluyup tenhā biraz aldım éle peymāneyi
2. oḡmasun hiç bitmesün bāḡ-ı cihānda göreyin
serve her kim beṅzedürse ķāmet-i cānāneyi
3. göz göre yanar oda urmazdı kendin éy perī
étmese dīvāne şem'-i 'ārızuṅ pervāneyi
4. dil evinden cān ayaḡın çekse derd-i 'ışķ-ile
başuma üşüp gelür tenhā ķomaz ḡam ḡāneyi
5. ol perīnün çek élüṅ zülfinden él dërse n'ola
şanma diṅler él sözini '**ahdī**-i dīvāneyi

222.

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. dōstlar mihmān édindüm dün géce cānāneyi
şem'-ile cem' eyledüm bir araya pervāneyi
2. gerçi kim geldi hemān-dem yine gitdi ol perī
eşķüm-ile eyledüm pür eldeki peymāneyi

220. REV: 109a; Bāķī: *Dīvān*: G. 509.

4 tāzeler ol sünbül-i müşḡini beṅzer yāsemin
eylemiş peydā ḡümiş dendānelü bir şāneyi D.

221. REV: 109a; 'Ahdī: *Dīvān*: G. 222.

222. REV: 109a; Muḡıbbī: *Dīvān*: G. 3374.

Pādişāh.

1 1b şem': nūr D.

3. hāk-i pāyına gözümden eyledüm cevher nişār
biñ belā-y-ile getürdüm ol gözi mestāneyi
4. gül yüzünün ḥasretinden ol vefāsuz dilberün
oda yaqdum āteş-i āḥumla bendeḥāneyi
5. la'l-i nābı ḥasretinden ol vefāsuz dilberün
bu **muḥibbī** mesken étse ṭāñ mıdur meyḥāneyi

223.

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. ḳalb-i 'āşık gibi vīrān étdiler meyḥāneyi
bī-vefālar 'ahdine döndürdiler peymāneyi
2. ḳahveye tebdīl édüp cām-ı şarābuñ lezzetin
bağladılar şavt u naḳşuñ yérine efsāneyi
3. la'l-i cānān gibi gözlerden nihān oldu şarāb
çeşm-i dilber gibi bīmār étdiler mestāneyi
4. ḳorḳarın eyler şikeste dāver-i ḥükm-i kazā
sāğar-ı mīnā déyü bu günbed-i virāneyi
5. sende **nev'ī** muḳtezā-yı nefsi dilden dūr édüp
şāhid-i rūḥa gel iḥzār eyle ḥalvetḥāneyi

224.

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. aşmadın ḳandīl-i zerrīni felekler bāmına
ḥil'at-i sebzi ağaçlar almadın endāmına
2. ben ezel bezminde içmişdüm maḥabbet cāmını
mest olup 'ışḳ-ile cānum érmiş idi kāmına
3. zülfi zencīrinde bend idi görjül dīvānesi
düşmedin mecnūn-ı bī-dil leyli zülfi dāmına
4. kūhkenlik eyler idüm ben belā kūhında āḥ
bī-sütünü kesmedin ferhād şīrīn nāmına
5. bunca yıldur bu **muḥibbī** rüze-i hecrün ṭutup
ḥamdü-lillāh kim érişdi vaşluñuñ bayrāmına

3 3a cevher: gevher D.

5 5a mülk-i ruḥsāruñ āḥ: vefāsuz dilberün D.

223. REV: 109a; Nev'ī: *Dīvān*: G. 469.

4 4a ḥükm: devr D.

224. REV: 109b; Muḥibbī: *Dīvān*: G. 3084.

Pādişāh.

1 1b almadın: almadan D.

3 3a mecnūn-ı lebin: dīvānesi D.

5 5a bunca: néçe D.

225.

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. cām eyleş gözlerüm hammām-ı yāruñ bāmına
tā baqam doyunca ol sīmīn-tenüñ endāmına
2. cām-ı zehrūñ baña nūş étdürmek isterdi göñül
ölmeyince bu fütādeñ érmedi dil kāmına
3. şāh-ı gülde āşiyān şanmañ perinden bülbülüñ
dāmdur bīçāre düşsün déyü kendü dāmına
4. minber-i şāh üzre bülbül şanma beyhüde öter
huṭbe-i 'ışkı haṭīb olmış oqur gül nāmına
5. dédi qurbān éderin 'uşşākı 'ıyd-i vaşluma
vay eger 'ahdī ölürsem érmeden bayrāmına

226.

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. hıdmet-içün sen şehüñ qaşr-ı sürür-encāmına
mihr bir bir kolluqçıdur hürşid dérlér nāmına
2. şa'sa'a şanma alup zerrīn kemendīn āfitāb
çıkmaq ister éy bülend-aḥter-i serāyuñ bāmına
3. sebze-zār-ı gülşen-i küyuñdur éy sidre-maḳām
bağ-ı hulduñ ta'n éden şahn-ı zümürüd fāmına
4. hūblar naqş étdiler dilde bu vaşfuñ hüsrevā
sikkelerdür qazdılar pūlāda şahuñ nāmına
5. hoş zamānına düşürdi seyr éder meh-rūların
şābirī şehir-i sitānbūluñ érup bayrāmına

227.

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. sancağın dikmezden evvel māh çarhuñ bāmına
sikke-i şāhī yürürdi sulṭān-ı 'ışkuñ nāmına
2. emrine rām oldılar sulṭān-ı 'ışkuñ kā'ināt
qaşlaruñ tevķī ' u tuğrā çekdiler aḥkāmına

225. REV: 109b; 'Ahdī: *Dīvān*: G. 194.

226. REV: 109b; Şābirī.

227. REV: 109b; Bāķī: *Dīvān*: G. 457.

1 yürür: yürürdi D. sulṭān: mīr D.

3. öykinürmiş sen sîmin-sîmāya beñzer serv-i bāğ
yāsemenler dikkiler ʔolaşdılar endāmına
4. ‘ākıbet bî-hüş olur ʔākat getirmez ādemî
sākî-i devrûñ ʔoğuz cām-ı zümür-rüd-fāmına
5. tevbe meyden **bākıyā** āsāndur ammā ʔorğarın
döymeyem sākî-i sîmîn-sā'idüñ ibrāmına

228.

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. bakmağa ʔaşrında 'üryān ol mehüñ endāmına
āfitābı ʔapudan ʔoduğça geldi cāmına
2. olalı mîr-livā-yı mülk-i ğam şanma hilāl
oldı hem-ser āħumuñ sancağı ʔarħuñ bāmına
3. dilde mihrin nağş édüp her dilber-i pülād-dil
sikke ʔazdı ol şeh-i ħüsn ü behānuñ nāmına
4. gözlük olsa duğter-i rez seyrine la'lüñ ʔoyup
ben bu devrûñ bakmayam cām-ı sürür-encāmına
5. nāle eyler cism-i lāğārde '**izārî** cānı zār
bir megesdür düşdi ğüyā 'ankebütuñ dāmına

229.

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. seyr-i pehlü etmege girmiş vefā hammāmına
bağ 'adū-yı nā-tırāşuñ dōstum endāmına
2. rüşen oldı bezmümüz güldükde meydāne şarāb
ʔasr-ı şevkūñ saĳıya ħurşîd ʔoğdı cāmına
3. bāde-i merg-ile bî-hüş oldı geçdi kendüden
cem bu devrûñ döymeyüp cām-ı belā-encāmına
4. şānma encümdür şeb-i 'işretde ħaddüñ şevķine
bir néçe güller yapışdırdum sipihrüñ bāmına
5. éy **mişālî** ħaṭṭ-ı yakūtın tırāş édüp o şāh
la'l ʔaşlu bir mühr ʔazıtdı ğüyā nāmına

3 3a öykünür sen serv-i sîm-endāma beñzer serv-i bāğ D.
228. REV: 109b; 'izārî.
229. REV: 109b; Mişālî.

230.

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. nām-zed olmazdan evvel kıays leylī nāmına
bu dil-i dīvāne bend olmışdı zülfün dāmına
2. zerre-veş mihrünle ser-gerdān-idüm dest-i kazā
dikmemişken meş'al-i hūrşīdi çarhuş bāmına
3. sāğar-ı 'işret başa sümm-i semendün izidür
şehlerün meyl étmezin cām-ı sürür-encāmına
4. mest olup cām-ı gurūr-ile dem-a-dem zāhidā
hór bakma bezm-i 'ışkuş rind-i dürd-āşāmına
5. ey **şühüdī** hil'at-ı nazm-ı dil-āvīzün senün
rāstī ol serv-қaddün yaraşur endāmına

231.

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. sākiyā t'an étme devrün rind-i dür-āşāmına
bir şehe kul oldı anlar 'ışk dérlér nāmına
2. dehr-i dünüş neçe biş derd ü ser-encāmın çeken
reşk kıılmaz şehlerün cām-ı sürür-encāmına
3. mihr ü meh şanma melā'ik revzen açdı rüz u şeb
sen şehi seyr étmege geldi felekler bāmına
4. şāhlar içre ser-ā-ser rāst-ı hayyāt-ı felek
hil'at-ı şāhīyi biçdi sen şehün endāmına
5. 'ıyd-ı ekberde müyessir oldı öpmege elin
nālişiyā hāzır ol gel hācılar bayrāmına

232.

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. şalmanın āvāze bülbül kaçır-ı gülşen bāmına
oқuturdu huşbeler şāh-ı bahāruş nāmına
2. şāh-ı 'ışkuş hükmine tuğrā-yı zerrindür hilāl
mihr gūya mühr-i devletdür kaçınmış nāmına
3. hem-sifāl olan kilāb-ı küyuş-ile hüsrevā
āfitābuş bakmaya cām-ı sürür-encāmına

230. REV: 110a; Şühüdī.

231. REV: 110a; Nālişī.

232. REV: 110a; Tābī.

4. çün teb-i t̄ab-ı ruḥuḅla dostum s̄uz̄ān deḡül
āfitābuḅ lertzeler d̄üşmek neden endāmına
5. mest olaldan cür‘a-yı cām-ı lebinden **tābiyā**
ḳalmadı meylüm bu devr̄üḅ bāde-i gül-fāmına

233.

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. nerdübān olsa per-i cibr̄il ‘arşuḅ bāmına
‘ışḳuḅ érılmaz maḳāmāt-ı s̄ürür-encāmına
2. sāḡar-ı zerr̄in-i mihre zerrece meyl eylemez
her kimüḅ kim göḅli aḳmışdur maḥabbet cāmına
3. la‘l-i nābuḅda zebānuḅ görelı éy piste-leb
baḳmadı şekker-fürüşuḅ dil şeker-bādāmına
4. bülbül-i cānuḅ néce ḳalmaya sende gözleri
çeşm-i bülbül cāme d̄üşmiş sen gülüḅ endāmına
5. eşk-i çeşminden dem-ā-dem cismi pür-nem olmasa
éy **‘ubeydī** ‘aşıḳuḅ noḳşān gelürmiş nāmına

234.

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. beḅzerem d̄érđi şehüḅ ḳaşr-ı s̄ürür-encāmına
āsümān döndi naḅar édınce anuḅ bāmına
2. cām-ı eyvānuḅ ḥarāretler çeker ḥurşıdden
baḳduḅınca her gün andan sen şehüḅ endāmına
3. olalı ‘aşıḳ sipāh-ı eşk-ile sultān-ı ‘ışḳ
dūd-ı āhum çekdi tuḡrā nüh-felek aḥḳāmına
4. iki ‘ālemden geçe bir ḳatresin nüş eyleyen
sāḳiyā ‘ālemde ‘ışḳ olsun maḥabbet cāmına
5. ey **nihānī** göḅlüme ḥoş geldüḅiyçün dem-be-dem
zaḥm-ı s̄inem göz dıker peykānları bādāmına

235.

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. şāḥ-ı bādāma dönüpdür ḳıl naḅar endāmına
beḅzemiş ebrūsı bergine gözi bādāmına

233. REV: 110a; ‘Ubeydī: *Dīvān*: G. 271.

234. REV: 110a; Nihānī.

235. REV: 110a; Medḥī: *Dīvān*’da yok.

2. şahn-ı hasretde yürekler hep şalincāğ oldılar
n'ola şalınsañ gelüp 'aşıklarunı bayrāmına
3. beñzemez mi sīne-i pür-dāğ miñnet kısrınunı
çār-dīvār-ı 'anāşırda kıonılmış cāmına
4. zaħm-ı nāħun şanmañuz 'unvān-ı sīnem üstine
çekmişem tuğrā-yı ğarrā şāh-ı ħüsnünı nāmına
5. **medħiyā** bulmağ dilersenı tır-i āfetden
kıonmasun murğ-ı revānunı dār-ı dünyā bāmına

236.

Mef'ülü fā'ilätü mefā'ilü fā'ilün
Muzāri' - - + / - + - + / + - - + / - + -

1. pürdür şadā-yı āhumla bezm-i ğam benüm
nālem yanında ney ura mı ħiç dem benüm
2. sancağ-ı mihr bām-ı sipihre dikilmedin
āhum odı çekerdi öñümce 'alem benüm
3. ruħsār-ı ālünge yine éy gül baķam mı ki
oldı yaşum firāk ile reng-i baķam benüm
4. la'lün yanında gelse eger sākī bezmüme
bir kem sifālüm olur idi cām-ı cem benüm
5. ben ol belīğ-i kışver-i rümam ki **şābirī**
reşk éde şi'rüme fuřaħā-yı 'ācem benüm

237.

Mef'ülü fā'ilätü mefā'ilü fā'ilün
Muzāri' - - + / - + - + / + - - + / - + -

1. bir cām-ı bādemi ki gelüp iče cem benüm
bezmümde kāse-līsüm ola néçe dem benüm
2. geldüm cihāna seyre irem déyü küyuña
yérüm iken derün-ı riyāz-ı irem benüm
3. ağyāruñ aldı yār selāmın dü-tā olup
ķaddüm bu derdle néce olmaya ħam benüm
4. rüm iče dérler idi zuhūr étدی bir zāħır
görseydi şi'rümi şu'arā-yı 'ācem benüm
5. mestāne rāz açar déyü cānāne istemez
küy-ı muğāna başdığımı bir ķadem benüm
6. ben ol şeh-i memālik-i 'ıřķam ki **şāniyā**
nālem nefır ü āhum olupdur 'alem benüm

236. REV: 110b; Şābirī.

237. REV: 110b; Şānī.

238.

Mef'ülü fā'ilātü mefā'ilü fā'ilün
Muzāri' - - + / - + - + / + - - + / - + -

1. sen 'ālemün̄de cānuma geçdi elem benüm
güldürmedi belālu başum hîç ğam benüm
2. ħarf-i vücūdum étmedin imlā debīr-i şun'
levḥ-i dilümde olmuş idi ğam raqam benüm
3. ol serv-ķāmetün̄ ğamı ancak başa degül
hem çarḥuḡ étđi ķaddini ħam-geşte hem benüm
4. baḡş édelüm cihānı gel éy ḥ'āce-i cemāl
zevķ u şafāsı hep senün̄ olsun sitem benüm
5. bir kez öpince ķan yudarın ben revā mıdur
ķarşumda cām öpe lebün̄i dem-be-dem benüm
6. āhum odıyla **şadri** yaqam cümle 'ālemi
alınmaya maḥabbet elinden yaqam benüm

239.

Mef'ülü fā'ilātü mefā'ilü fā'ilün
Muzāri' - - + / - + - + / + - - + / - + -

1. canuma geçdi ḥançer-i hecr ü sitem benüm
n'eyler ölüm vücuduma vérüp elem benüm
2. ser-dār-ı miḥnetem görinen şanma māh-ı nev
burc-ı sipihre dikdi bu āhum 'alem benüm
3. birliğe yetdi anuḡ-ıla zaḥm-ı ten budur
göñlümde yér édindügi peykān-ı ğam benüm
4. baş kırtarup görem mi ki şubḥ-ı vişālün̄i
fürķat şebinde dest-i ğam aldı yaqam benüm
5. kūyuḡda itlerün̄le eger görse 'işretüm
reşķ eyleyeydi zevķüme 'ālemde cem benüm
6. baqmaz yüzüme yār **sipāhī** 'aceb midür
ḥün̄in olup aķarsa yaşum dem-be-dem benüm

240.

Mef'ülü fā'ilātü mefā'ilü fā'ilün
Muzāri' - - + / - + - + / + - - + / - + -

1. ḥār-ı ğamuḡ ki her yanum alsa ne ğam benüm
zār-ı hezārüm alma tek éy ğonçe-fem benüm

238. REV: 110b; Şadri.

239. REV: 110b; Sipāhī.

240. REV: 110b; Keyfī.

2. yüz biñ mütüna şıǵmaya ǵuşşam yazılsa ger
kışşam şurūhı şerh ola mı söylesem benüm
3. bezm-i şafāda olmayam ašlā esīr-i zevk
sākī gönülde ǵalır ise bu elem benüm
4. deryāya girse yār hevāmuz ziyād éder
çeşmüm bu mevc ile n'ola ǵarǵ étse nem benüm
5. ben ol cem-i maħabbet-i bezmem ki **keyfiyā**
cām-ı belāyı çekmek işüm dem-be-dem benüm

241.

Mef'ülü fā'ilātü mefā'ilü fā'ilün
Muzāri' - - + / - + - + / + - - + / - + -

1. yanumdan eksük olmadı her dem elem benüm
cānumdan ayru olmadı hergiz sitem benüm
2. ǵam kişverine şāh olımazdum ben éy gönül
āhumla nālem olmasa ıabl u 'alem benüm
3. yok ıudretüm 'izāruñ bir kez baıam görem
oldı gözüm bükā-y-ile 'ayn-ı baıam benüm
4. dāǵ-ı derūnum eyledi izhār sūz-ı 'ıřǵ
çāk olalı ǵamuñla çü lāle yaıam benüm
5. bulunmaz ise yér baıa şaıñ-ı vücūdda
éy dil ne bāk çünki fezā-yı 'adem benüm
6. güller ıulaı ıtutup tek işitmesün fiǵānumı
bülbül nevāma ıa'n éder ise ne ǵam benüm
7. ben ol emīr-i meclīs-i şevıüm ki **tābiyā**
görse sifal-i bādemi reşk éde cem benüm

242.

Mef'ülü fā'ilātü mefā'ilü fā'ilün
Muzāri' - - + / - + - + / + - - + / - + -

1. oldı havāle üstüme bār-ı elem benüm
ıaddüm ħam étse éy ıaşı yā n'ola ǵam benüm
2. ǵam hem-dem oldı nāle ney ü ħūn-ı dil şarāb
devrūñde şimdilik hele éy sākī dem benüm
3. döndürdi gerçi şüret-i dīvāra za'f-ile
yazulı görmesün yüzümi ol şanem benüm
4. emsem dédükte derdüme dér ol ıabīb-i cān
tıryāk-i la'l-i nābum olur saıa em benüm

241. REV: 110b; Tābī.

5 5b Yazmada 'pāk' şeklinde.

242. REV: 111a; Mişālī.

5. ben ol şeh-i memālik-i 'ışķam **mişāliyā**
sancaķ-dārum olmaya mīr-i 'alem benüm

243.

Mef'ülü fā'ilātü mefā'ilü fā'ilün
Muzāri' - - + / - + - + / + - - + / - + -

1. tıfl-ı sirişķüm ağlar éle dem-be-dem benüm
bilmen o yaşımayası nem gördi nem benüm
2. eşķüm sipāhı tıtsa zemīni n'ola şehā
eflāke dikdi āteş-i āhum 'alem benüm
3. la'lin ne dem ki yār şunar düşmen ağzına
ağız bir éder almağa cānum o dem benüm
4. ol şāh-bāz kesse başum étse pāymāl
devlet gelür ķonar başuma bī-elem benüm
5. 'ahdī diyār-ı rūma gelüp édeli nazar
görinmez oldı gözüme mülk-i 'acem benüm

244.

Mef'ülü fā'ilātü mefā'ilü fā'ilün
Muzāri' - - + / - + - + / + - - + / - + -

1. yazduķda ser-güzeştümi evvel ķalem benüm
sevdā-yı haţţıu étđi başumda raķam benüm
2. tāk-ı felekde meş'al-i ħurşīd-i ħāveri
āhum şerārıdur uyararı şubĥ-dem benüm
3. çeşmünle zülfüj étđi beni ĥaste vü dü-tā
fıkr-i ĥamuĥla oldı vücūdum 'adem benüm
4. ĥayret ķuşađını néçe yérden ķuşandı nāy
nālemle hem-dem olmadı dem-be-dem benüm
5. ber-bād édeydi tācın u taĥtın **şühüdiyā**
nüş étse cām-ı bādemi bezmümde cem benüm

245.

Mef'ülü fā'ilātü mefā'ilü fā'ilün
Muzāri' - - + / - + - + / + - - + / - + -

1. tāk étđi tākātüm bu cefā vü sitem benüm
ķaddüm ĥam éyledi bu firāk u elem benüm
2. ĥam tekyesinde néçe zamān tekyelenmedin
esrār-ı haţţ-ı yāri ne bilsün dedem benüm

243. REV: 111a; 'Ahdī: *Dīvān*: G. 151.

4 4b gelür: gelüp D.

244. REV: 111a; Şühüdī.

245. REV: 111a; Emānī.

3. ھاٲٲٲٲ eli ٲriřmese ٲy řāh-ı kām-yāb
alınmaz idi dest-i elemden yaķam benüm
4. görseydi ‘ayř u nūřumı sen řāh-ı ħüsn-ile
sākı olurdı bezmüme dārā vü cem benüm
5. sevdā-yı ھاٲٲ u ħālünji kil-k-i ķazā ezel
yazmış başumda néçe ğam ٲtmıř raķam benüm
6. deyr-i cihānda şürete ayruķ getürmedi
bir şüret ile göñlüm alup ol şanem benüm
7. řābāř dērler idi **emānı** bu ‘aşda
görse belāġatüm bñleġā-yı ‘acem benüm

246.

Mef‘ülü fā‘ilātü mefā‘ilü fā‘ilün
Muzāri‘ - - + / - + - + / + - - + / - + -

1. hem-rāhum olsa himmet-i řāh-ı ħarem benüm
cevlān-ġehüm olurdı fezā-yı irem benüm
2. gözümnden oldı dāneye řatmaķ anı velı
mevrūř mñlküm-idi bu baġ-ı irem benüm
3. ‘anķā-yı ķāf-ı ķurbet ü şeh-bāz-ı himmetem
inmez řikārum üstine ‘uķķāb-ı ğam benüm
4. bı-hūř olup düřerdi elinden silāĥ-ı ceng
ġüř itse ra‘d-ı nālelerüm ġüstehem benüm
5. sultān-ı ‘ıřķam anuġ içündür bu āh u vāh
yoĥsa neme yararđı bu şabl u ‘alem benüm
6. girsem fenā řariķine olurdı menzilüm
evvel-ķadem **emānı** diyār-ı ķıdem benüm

247.

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. dem-be-dem şurmaz aķar ķan zaĥm-ı tıġ-ı yārdan
aġlamaz ķan dökmede ħıķ dıde-i ħñn-bārdan
2. ħālı olmaz sınemüz ğam āteřine yanmadan
iĥtirāz ٲtmez göñül ol āteřın ruĥsārdan
3. gerçi biġ kez görmüşem gel bir de görüp ġideyin
sen bilürsin řoymaġ olmaz sevdüğüm dıdārdan
4. yār eger dönerse iķrār ٲtdüğinden ٲy göñül
ölür-istem dönmezem ben ٲtdüğüm iķrārdan

246. REV: 111a; Emānı.

247. REV: 111b; ‘Aĥdı: Dıvān: G. 158.

5. géce gündüz gönçe-veş dem-bestedür **'ahdī** dili
éy şabā bir müjde érgür zülf ü rüy-ı yārdan

248.

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. ço 'abeş da'vāyı dönme étdigün ikrārdan
gel senünle şōfiyā şulḥ édelüm inkārdan
2. her kime yansam o da benden beter yangın çıkar
süzümü kime yanam sen ruḥları gülnārdan
3. nīk u bedden gerçi çok çok çekmişem luḥf u 'anā
var hele şimdi ferāğım yārdan ağıyārdan
4. baña geçmez déyü meyden sū-i zan étmek neden
vā'izā sen geçgin-iken bāde-i pindārdan
5. hecr-i yār-ile **rızāyi** öldüğüme ağlasam
ağladuğum bu-durur maḥrūm olam dīdārdan

249.

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. görünür 'uşşāka dilber zümre-i ağıyārdan
bübüle gül 'arz-ı ḥüsn eyler meyān-ı ḥārdan
2. kūyuña varduğça ben niçün cemālün görmeyem
çünkü maḥrūm olmaz erbāb-ı cinān dīdārdan
3. dōstlar bir ḥāle érgürdi gam-ı hicrān beni
sākin olmaz ḥārḥār-ı sīne vaşl-ı yārdan
4. géceler tā şubḥa dek ḥalkı uyutmaz giryeden
n'ola her dem ağlasam bu dīde-i bīdārdan
5. sūz-ı āhumdan eridi şū olup t̄āğ-ile t̄āş
vālihī cūlar olup ağan odur kūh-sārdan

250.

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. 'ālemi seylāb-ı eşküm bir gün éy dil-cū başar
'ākıbet virān olur şol yer ki anı şu başar
2. nece 'arz édem saña dūr u dırāz efsānemi
başladıkça kışşa-yı ışka seni uyḥu başar

248. REV: 111b; Rızāyi.

249. REV: 111b; Vālihī.

250. REV: 111b; Vālihī.

3. zülfinüñ mağlûbıdır hâl-i füsünkârı anuñ
ğâlibâ cādû-yı çeşmin gitnede ebrû başar
4. hadd ü hâlün baḥş édüp neyler kitâb-ı hüsnden
geldügi dem anları ḥod ḥaṭṭ-ı ‘anber-bû başar
5. ṭarf-ı zülfinde gönül hâl ü ḥaṭa meftûn ola
vâlihi miskîni bir şeb leşker-i cādû başar

251.

Fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilün

Remel + + - - / + + - - / + + - - / + + -

1. pâdişâhum ḳuluña cevır ü cefâlar neçe bir
seg raḳîbe bu ḳadar mihr ü vefâlar neçe bir
2. bî-sütün-ı ğam-ı ‘ışḳuñda bugün ferhâdum
cân-ı şîrînüme cânâ bu îzâlar neçe bir
3. câm-ı gül-fâm lebin nûş édersin ḥalvet
şufiyâ çünki ṭuyulduñ bu riyâlar neçe bir
4. dürd-i derdüñ dil-i bîmâra éder nûş müdâm
bezm-i ğam içre ya bu derd ü belâlar neçe bir
5. marâz-ı ‘ışḳuñla **ḥâlî** diger-ġün oldı
ḥaste-dil ‘âşîḳa bu zecr u ‘anâlar neçe bir

252.

Fe‘ilâtün mefâ‘ilün fe‘ilün

Ḥafîf + + - - / + - - - / + + -

1. biri evden bunuñ biri ḳapudan
demeñüz bunları gider ḳapudan
2. n’ola ḳovulsa [ol] emîn binâ
yapu ṭaşı ḳalır mı hiç yapudan

253.

Fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün

Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. istiḳâmet vérür ele yürür
egriler rüşvet ile ‘âlî ḥây
2. bir emîn olsa bu ġün ḥâyin
manşıbın zâbt édemez iki ay
3. **siḥrî** azli ḥüzn ile işidicek
dédi târîhi ḥây rüşvet ḥây

251. REV: 111b; Ḥâlî.

252. REV: 111b; Ḳıṭ‘a.

253. REV: 111b; Siḥrî.

254.

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. 'aceb şūrîdedür yâri görelden bir nazâr deryâ
hevâyı 'ışk-ile görseñ ne cünbişler éder deryâ

255.

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. édinçe bir dür-i yektâyı peydâ éy güher deryâ
ölänce varımı yolında çalkadı meger deryâ

256.

Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün

Remel + + - - / + + - - / + + - - / + + -

1. kaçan ol zıll-i hudâ sâye-i yezdân görünür
ne meh-i 'âlem ü ne mihr-i dıraşşân görünür
2. hâsed étdüm lebine dilberün öykündigü-içün
götür éy sâkî şarâbı gözüme kıan görünür
3. sensiz olsam kaçan éy yūsuf-ı mışr-ı hüsnüm
gözüme kıasr-ı cihân gūşe-i zindân görünür
4. leb-i yâdıyla gözümden dökilen kıanlı yaşum
çeşm-i erbâb-ı dile la'l-i bedehşân görünür
5. kıorkaram sînemi şad-çâk éde tiğ-i fûrkat
şadrî mir'ât-ı dile şuret-i hicrân görünür

257.

Mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün

Hezec + - - - / + - - - / + - - - / + - - -

1. düşüp bahr-i firâka fülk-i dil gerçi kenâr ister
halâşa lîk bir girdâbdan çok rûzigâr ister
2. fezâ-yı dehri zîr-i bâl édüpdür şâhbâz-ı dil
şalınmaz degme bir mağlûba bir özge şikâr ister
3. kıarârum yok bu künc-i mihnet-âbâd-ı meşakqatde
dil-i dîvane 'âlemden geçüp terk-i diyâr ister
4. nuķuş-ı ğayrden kim deyr-i dil pâk ü mücellâdur
tecellî-i cemâl-i yârdan nakş u nigâr ister

254. REV: 111b; Piyâle Paşa

255. REV: 111b; Ez-ân Peykerî.

256. REV: 112a; Şadrî.

257. REV: 112a; Vâlihî.

5. vücūdın āteş-i 'ışka yağanlar **vālihī** hergiz
ne tabūt u kefen gözler ne seng ü ne mezār ister

258.

Mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün

Hezec + - - - / + - - - / + - - - / + - - -

1. lebin düşnām-ile depretse canān tende cān ditrer
söze kalmaz mecālüm berg-i bīd-āsā zebān ditrer
2. firākında gözüm segrür hayāl étmege canānı
görem düşmenle şāyed deyü çeşm-i hūn-feşān ditrer
3. o serv-i sīm-sīmānuş 'aceb nāzükdür endāmı
dil ü cānum gibi üstine anuş her zamān ditrer
4. hayātumdan degüldür nabzumuş deprendügi cānā
dem-ā-dem reglerümde bīm-i şemşirünle kān ditrer
5. elinden muṭrīb-i bezm-i belānuş **vālihī** dāyim
düşüp o tār-ı çenge cism-i zār ü nā-tüvān ditrer

259.

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. faşl-ı gül vaqt-i çemen eyyām-ı şahrādur yine
mevsim-i 'ayş u şafā āvān-ı şahbādur yine
2. jālelerden gūşına dürler taķınmış şāḥ-ı gül
cāmesin surḥ eylemiş bir yār-ı zībādur yine
3. şöyle zeyn oldı çiçeklerle bugün şahrā-yı bāğ
'aksi düşmiş dēr gören şanup çarḥ-ı mīnādur yine
4. şatmağa gül hūsnüni bülbülleri dellāl éder
şahn-ı gülşen her taraf feryād u gavğādur yine
5. gül yüzi vaşfında dédi bu **muḥibbī** bir gazel
dédiler bülbül gibi şūrīde gūyādur yine

260.

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. devr-i gül eyyām-ı 'ayş u nūş-ı şahbādur yine
mevsim-i gül-geşt-i bāğ u seyr-i şahrādur yine

258. REV: 112a; Vālihī.

259. REV: 112a; Muḥibbī: *Dīvān*: G. 2825.

2 2a taķınmış: taķupdur D.

2b zībā: ra'nā D.

3 3b sanup: dēr D.

260. REV: 112a; Bāķī: *Dīvān*: G. 455.

2. turre-i müşğîni sünbül 'arız-ı rengîni gül
şubh-dem ruhsâr-ı 'âlem şöyle zîbâdur yine
3. gösterür şahñ-ı gül-istân çarh-ı mînâdan nişân
şâh-ı nergis bâğda şekl-i süreyyâdur yine
4. günbed-i eflâke çıktı gulğul-ı mürğân-ı bâğ
dem-be-dem başında servüñ şûr u gavğâdur yine
5. kayd-ı 'âlemden hâlâş ol câm-ı mey nûş eyle kim
néçeler nâ-bûd olur dünyâ bu dünyâdur yine
6. leblerüñ vaşfında şekker-rîz olup güftâr éder
bâkî-i şîrîn-sühan tûñi-i güyâdur yine

261.

Fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün

Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. dîde kan ağlarsa demdür baht-ı hemvârdan
vahtidür dil âh éderse çarh-ı kec-reftârdan
2. dâ'im ol maħrûm éder çeşm-i teri nezzâreden
her zamân bu dür éder gam-gîn dili dildârdan
3. muktezâ-yı çarh böyle iktizâ-yı baht bu
hâli olmazsam'aceb-mi âh-ı âteş-bârdan
4. ne muvâfiğ çarh ser-keş ne müsâ'id baht-ı dñn
âh bu 'aksine dönen günbed devvârdan
5. dehre bahtı şâd-kâr étmek âsân-idi
lîk **keşfi** fürce bulmağdur hüner ağıyârdan

262.

Mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün

Hezec + - - - / + - - - / + - - - / + - - -

1. ruħuñ gülzârına şahrâda lâle kanlu yağıdur
boyun âzâdene serv-sehî gülşende bâğîdür
2. aķarşudan tarâvet hâşıl eyler naħl-i dil-cû çün
n'ola çağlatsa cüy-ı eşkümi ol serv çağıdur
3. şarâb-ı nâb-ı sâkî gülşen-i bezm içre bir cûdur
anuñ başı ħum-i şahbâ vü peymâne ayâğıdur
4. şu bendeñ kim yüz urdı hâke yer édindi kuyuñda
'ibâdet ehlinüñ zîrâ begüm cennet durağıdur
5. yaķaldan dağ-ı miħnet hânķâh-ı cânda pir-i 'ışķ
söyinmez **vâlihi** ta haşr olunca er çerâğıdur

261. REV: 112a; Keşfi Çelebi.

262. REV: 112b; Vâlihî.

263.

Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün

Remel + + - - / + + - - / + + - - / + + -

1. 'arz éderken dile mirāt-ı cemālin dilber
ger şunarsa lebi cāmın şāfā-yı diger
2. bes-durur merde zen-i dehre yakīn olmaduğı
dōstum eski meşeldür bir olur erde hüner
3. hāsed kalb-i 'adū luţf-ile zāyil olmaz
sengde muzmer olan āteşe āb étmez eşer
4. seni düşmenden alıp sīneye çekmek dilesem
n'ola éy sīm-beden her kişi kendüye çeker
5. tāb-ı dilden n'ola kan olsa yaşum **vālihiyā**
her kaçan talbınur-ise kızarur dirhemler

264.

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. jāle-veş giryānuđ oldum gül gibi handān-iken
boynu bağlu bir kul oldum başuma sultān iken
2. pertev-i mihrünle éy meh-rū 'alākam vār-idi
āb u hāk içre vücūdum cevheri pinhān iken
3. 'ışk deştinüğ yolın bilmezdi mecnūn dāđı ben
gird-i bād-āsā yoluğda bī-ser ü samān iken
4. sürdi kūyuđdan beni hāşāk-veş seyl-i belā
aņa nisbet eşk-i çeşmüm bī-kerān 'ummān iken
5. ağzı dadın bilmeyen nādāna vërme dōstum
leblerüğ senbüsesine **vālihī** hayrān iken

265.

Mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün

Hezec + - - - / + - - - / + - - - / + - - -

1. gönül mir'ātını şūfī mücellā étseđ olmaz mı
cemāl-i yāri bu yüzden temāşā étseđ olmaz mı
2. nigāri da'vet için bezme éy řab'-ı suhen-sencüm
yine bir şā'irāne nāme inşā étseđ olmaz mı
3. bahāneyle çıkarsağ yāri görsek hāneden éy dil
ser-i kūyında ađyār ile gāvğā étseđ olmaz mı

263. REV: 112b; Vālihī.

264. REV: 112b; Vālihī.

265. REV: 112b; Şānī.

4. gezerken vādī-i hayretde gördüm kays-ı nā-şadı
dédüm dīvāne ‘azm-i kūy-ı leylā étseñ olmaz mı
5. néçe demdür yatur hāmūş tūṭī-i dil-i **sānī**
lebünj qandını şunsañ anı ihyā étseñ olmaz mı

266.

Mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün
Hezec + - - - / + - - - / + - - - / + - - -

1. başa bir şeb vişālünj va‘de cānā étseñ olmaz mı
dil-i nā-şadı bir sözle tesellā étseñ olmaz mı
2. ruğun hecriyle dil mir’atı şındı seng-i miñnetden
alup her pāresin kendünj temāşā étseñ olmaz mı
3. hayāl-i ğayrdan étdüm gönül kāşānesin hālī
gelüp éy mūnis-i cān anı me’vā étseñ olmaz mı
4. qarardı cām-ı dil jeng-i riyādan luṭf édüp sākī
raşāş-ı rāḥ-ile anı mücellā étseñ olmaz mı
5. olupdur ‘**ahdī** bī-cān sen gidelden éy mesihā-dem
gelüp bir demde ol bī-cānı ihya étseñ olmaz mı

267.

Mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün
Hezec + - - - / + - - - / + - - - / + - - -

1. eşiginde yaturdum açdı bābın çıkdı ol meh-rū
dédi bir ferde açılmadı saña açılan qapu
2. raqibünj birqaçın senden cüdā efgān éder gördüm
dedüm kāfirler olmasun cihānda yardan ayru
3. şaқın étme anı bu sīne-i pūr-tābuma per-tāb
yanat tīründeki per tāb-ı dilden éy kemān-ebrū
4. qadem-rence kılup yüzüm başa gel dédüm ol serve
ayıtdı kim başılmaz yérde yatan yüz meşeldür bu
5. ‘araқ-rīz iken öpdüm **vālihi** çün leblerin yārünj
ziyāde nāzük imiş haylice ter düşdi şeftālū

268.

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. qarār u şabr u ‘aql u fikrüm alup hāṭırum qaldı
anı almaduğına ol perī-ruḥ hāṭırum qaldı

266. REV: 112b; ‘Ahdī: Dīvān: G. 217.

2 2b kendünj; gitdün D.

267. REV: 112b; Vālihī.

268. REV: 112b; Vālihī.

269.

Mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün

Hezec + - - - / + - - - / + - - - / + - - -

1. dilā dīvār-ı ğam-ḥāneḡ mücellā étseḡ olmaz mı
niġāruḡ naḡşını anda temāşā étseḡ olmaz mı
2. müşerref édüp éy mihr-i sa'ādet ṡāḡ mı kāşānem
yérüm sāyeḡde bir gün çarḡ-ı bālā étseḡ olmaz mı
3. ḡaṡuḡla éy şeh-i mülk-i melāḡat ḡükm édüp dehre
berāt-ı ḡüsnüḡe ebrüḡı ṡuġrā étseḡ olmaz mı
4. néçe gündür firāḡuḡla helākem éy lebi 'isī
gelüp ben mürdeḡi bir gece iḡyā étseḡ olmaz mı
5. getürdükde siyāsetġāḡ-ı 'ışḡa ḡullaruḡ éy şeh
rızāyī pāy-mālūḡ bī-ser ü pā étseḡ olmaz mı

270.

Mef'ülü fā'ilätü mefā'ilü fā'ilün

Muzāri' - - - / - - - / + - - - / - - -

I

1. yā ilāḡı ne 'aceb luṡf-ı ferāvān étdüḡ
2. kerem étdüḡ bize en'ām-ile iḡsān étdüḡ
3. yine bir gerçek eri mürşīd-i erkān étdüḡ
4. ḡākim-i maḡkeme-i taḡt-ı süleymān étdüḡ
5. néçe cānileri taḡḡir ile bī-cān étdüḡ
6. néçe dermāndelerüḡ derdine dermān étdüḡ
7. néçe ifritlerüḡ 'aynını giryān étdüḡ
8. néçe dīvān-ı şeyātini perişān étdüḡ
9. bir ḡarāmī bāşını ḡāk-ile yeksān étdüḡ
10. yerini ḡār gibi āteş-i sūzān étdüḡ
11. sitem ü zılmı ile ādı çıḡan ehl-i cefā
12. şarşar-ı ḡahrüḡ ile buldı fenā oldı hebā

II

1. ṡama'-ı 'aynını açdı yedi iḡlimi yédi
2. ḡurudı ḡaldı nihāli bedeni ya'ni yédi
3. elem-i *lem-yezelī* bid'atinüḡ kārı idi
4. cānınuḡ kārı idi derd ü belā-yı ebedī
5. sevmedi ḡırlı degüldür deyü ehl-i ḡıredi
6. gelmeye yolına seyl-i sitemi ḡala dédi
7. yetmişe yétmiş idi devr-i zamān 'adedi
8. şalınur şanur idi sanmaḡuz ol bī-mededi
9. néçe yıl zelzele-i miḡnet-le senderedi

269. REV: 112b; Rızāyī Efendi.

270. REV: 113a; Taşlıcalı Yaḡyā: *Dīvān*: Tb. 9.

I

II

10. koca şeytān gibi bir kimseye ādem démedi
11. *la'netu'llāhi 'aleyhi ve 'alā ihvetihī*
12. *ve 'alā men zaleme'n-nāse bī-tab'īyyetihī*

III

1. āl-i 'oşmānı kıran étdi ol 'īmānı yalān
2. biri birisine girdi nitekim āb-ı revān
3. ehl-i 'īmāndan ağan kan-ile taldı kıramān
4. bir dem içinde dem-i ādeme ğarķ oldu cihān
5. rüşvet altūnını cem' étmek idi işi hemān
6. derd-mend eyler idi encüm-i naḥs-ile kırān
7. kanı ol māla tapan mezḥeb-i kırūna uyān
8. enbiyā sevmedüğünü seven āşüb-ı cihān
9. ḥaber-i mevti melūl étdi beni ḥayli zamān
10. kırkar idüm ki bu şādī ḥaberi ola yalān
11. yıkılıp gitdi ol evkāf-ı selāḥını yıkan
12. māl-ı eytāmı alup mescidi meyḥāne yapān
13. her ne deḡlü yaramazlık vār-ise anda idi
14. iki ayağı çukurda bir eli kıanda idi

IV

1. umarız 'ādil ola zülme uzatmaya eli
2. rahmetinün sebebi olmaya ni'me'l-bedeli
3. şüretā 'ākīl vü dānā idi ma'nīde delī
4. 'ulemā ile édüp ceng ü cidāl ü cedeli
5. süm'a vü 'ucb u riyā ile éderdi 'ameli
6. keştī-i baḥr-i belāsı beden-i mübtezeli
7. yelkene beḡzer idi 'aynı ile ak şaķalı
8. alavand eyledi mażlūmlarun āhı yéli
9. beli bükülmüş idi bār-ı günāh ile belī
10. yumruğı altına almışdı vücūdı eceli
11. gördi şahrā-yı cihānda bulmaz oldu şikār
12. gömdi uğursuzı şayyād-ı felek aḥir-i kār

V

1. oldu ağzında zebānı 'alev-i nār-ı cahīm
2. yüzi kıutsuz sözi tuzsuz ne ḥālim ü ne selīm
3. ḥāḥır-ı mühmeline gelmez idi rā'yı kerīm
4. kıulzüm-i müzlimeye talmış idi niteki mīm
5. zālimün öte ucı işi güci zülm-i 'ađīm
6. arķasını yere getürdi eceli oldu ğarīm
7. rüzigār-ile duḥān gibi sürüldi o racīm
8. olmaya meskeni firdevs ile cennāt-ı na'īm

III

- 1 III/1: yalān: yamān D.
- 8 III/8: cihān: zamān D.

IV

V

- 2 V/2: tuzsuz: tatsuz D.

9. ol uğursuz olalı şadr-ı vezāretde muķīm
10. hīç bir ulu gāzā édemedi şāh-ı kerīm
11. rahibān ʔaraf-ı rūm-ile patrike-i rīm
12. ʔara geydi ölüsün ağladı mānend-i yetīm
13. cā'iz idi ola bir aʔçanuŷ üstine şehīd
14. bir sahī kimse idi aña göre pinti ʔamīd

VI

1. bu gurūr-ile enāniyyete niyyet ne idi
2. 'acebā şan'at-ı şeyṭāna muḥabbet ne idi
3. bāb-ı erbāb-ı muḥabbetdeki miḥnet ne idi
4. mühmelātına mühimmātına himmet ne idi
5. ḥalḳı incitmek için çekdügi zaḥmet ne idi
6. élleri bāşına üşürmege ḥikmet neydi
7. yalnız rüşveti bābındaki keşret ne idi
8. bu sefāhat bu ʔabāḥat bu meşakḳat ne idi
9. ʔulle-i ʔāf eḳālime bu zulmet ne idi
10. ʔadem-i şumı ile ḡallede ʔillet ne idi
11. olduķı yerde ʔatı ʔıtlıḳ olurdu 'ālem
12. yér idi ulu kiçi laḥm-ı ḡanem yérine ḡam

VII

1. şāhumuz şāh süleymān-ı zamān şaķ olsun
2. ḥazret-i hıẓr-ı nebī gibi hemān şaķ olsun
3. ölmesün nitekim ol ehl-i [cinān şaķ olsun]
4. [ʔulı ʔurbā]nı olan pīr ü cevān şaķ olsun
5. adını zinde éden ruḥ-ı revān şaķ olsun
6. kāmilüŷ rüḥ-ı kelāmını duyan şaķ olsun
7. [mantıku't- ʔayrı bilen ādemiyān şaķ olsun]
8. [n'ola ol gitdi ise bāḳī ʔalan şaķ olsun]
9. [yérde yatduḳça babam oķlı fülān şaķ olsun]
10. [çoķ yaşasun bunı yazan oḳıyan şaķ olsun]
11. [gülmez idi yüzi maḥşerde dahi gülmeyesi]
12. [çoķ iş étđi bize ol saķlıḳ ile olmayası]

271.

Mef'ülü fā'ilātü mefā'ilü fā'ilün
Muzāri' - - + / - + - + / + - - + / - + -

1. şu gibi şāf kııl sözi fikr-ile vér cevāp
her ne dilüje gelse ögütme çü āsiyāb
2. bakıp kalursa yaşuma n'ola o serv-ķadd
gözler alur revān olıcaķ sür'at ile āb
3. gökşuya döndi cism-i nizārum döğünmeden
yér yér içinde ābileler oldı şan ħabāb
4. gön'lüm müşevveş olsa n'ola zülf-i yārda
bir kuş ki dāma düşe çeker lā-büd ıztırāb
5. la'liyle çeşmine véreli dil **fiğāniyā**
gözde ağızda ķalmadı hıç lezzet-ile ħ'ab

272.

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. çarĥa āhum géce éy meh çekmese yalıñ kılıç
böyle encüm içine yér yér kıran girmezdi hıç
2. öykünürse yāra éy engüşt-i tığ-i āb-dār
gökde bir géce māhı ħurduğı yérde iki biç
3. bu dil-i ser-geşteden şorsam eger vérmez cevāb
éy güneş yoķdur dehānuñ zerrece var ise hıç
4. ĥalka olmış bir yılān şandum dér éy servüm görüp
'ārızuñ üstindeki bu zülf-i 'anber pıç pıç
5. éy **fiğānī** çün fenā bezmine başduñ ayağı
nüñ sipihrüñ bu toķuz peymānesin bir yérden iç

271. REV: 113b; Fiğānī: *Dīvān*: G. II.
Ez-ğazeliyyāt-ı Fiğānī.

1 1a ile: eyle D.

272. REV: 113b; Fiğānī: *Dīvān*: G. IX.

Velehū.

- 1 1a çarĥa āhum géce éy meh: çarĥa éy meh géce ahum D.
1b girmezdi: düşmezdi D.
- 2 2b gökde māhı bir géce D.
- 3 3a ser-geşteden: güm-geşteye D.
- 4 4a bir yılān: şu yılānı D. gören: görüp D.
4b üstindeki: üstinde D.

273.

Mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün

Hezec + - - - / + - - - / + - - - / + - - -

1. görüp bād-ı zemistāndan bürüdet nā-gehān āteş
geyüp sīm-āb-gün kürkün aştarı bī-kemān āteş
2. bilāl ü bū-leheb hem-dem olupdur dēr gören cāna
ne demde kim 'iyān étse 'alevlerle duḡhān āteş
3. şu deḡlü şarşar-ı sermā érişdüirdi mazarrat kim
ḡişār-ı āhenīn yapıdı k'ola anda nihān āteş
4. dü nīm étse şaçıu şarşar görinür ḡaddüḡ éy dil-ber
açıcaḡ aḡzını ejder olur zāhir hemān āteş
5. görüp ḡaḡḡımı ḡaddinde **fiḡānī** āh u vāh étme
ki yanmaz dehr ocaḡında muḡaḡḡaḡ bī-duḡhān āteş

274.

Mefā'ilün fe'ilātün mefā'ilün fe'ilün

Müctes + - - - / + - - - / + - - - / + - -

1. öyküdi gül-şene varduḡca ḡaddüḡi bülbül
ḡutardı anı el üstinde her nihāl éy gül
2. bu dūd-ı āhumı zeyn eyledüm şerāre ile
'arūs-ı dehr ḡaḡınmaḡa zer-feşān sünbül
3. işitdi ḡāl-i ruḡıḡdan yanup yaḡıldıḡını
ḡarardı ḡurdu aḡa ḡayli saḡt olup fülful
4. bu deḡlü zülfüḡe yüz vérmé ḡaddüḡ ayaḡlar
ki böyle yüz véreli çıḡdı bāşuḡa kākül
5. **fiḡānī** geḡmek-iḡün nāle seyl-i eşkümden
ḡeker feleklere yér yér bu dūd-i āhum pül

275.

Mef'ülü fā'ilātü mefā'ilü fā'ilün

Muzāri' - - + / - - - + / + - - + / - - -

1. ol ḡonḡe gül gibi ḡaḡılur ḡāre muttaşıl
bülbül gerekse göḡlüḡi geḡ ḡut gerek ḡarıl

273. REV: 113b; Fiḡānī: *Dīvān*: G. XXXVIII.

Velehū.

1 1b aştarı: ışındı D.

274. REV: 113b; Fiḡānī: *Dīvān*: G. XLVIII.

Velehū Fiḡānī.

1 1a öyküdi: aḡaydı D.

2 2b dehr: ḡarḡa D.

4 4a ḡaddüḡ: ḡüsnüḡ D.

4b bulalı bāşuḡa çıḡar kākül D.

275. REV: 113b; Fiḡānī: *Dīvān*: G. LI.

2. naḥl-i ümîdüñ ister iseñ ber vére dilā
her sūya cūy-ı eşk-i revān eyle muttaşıl
3. şāyet kinār ola saña ol serv-i hoş-ḥırām
ey dīde naḥd-i eşki revān ét dökül saçıl
4. cānuma geçdi yāresi éy kaşı ya déyü
қанлу çıkardı sīneden ğamzeñ oқını dil
5. қанūn-ı mihri diñlemez ol yār-i dil-firīb
sen nāleñi **fiġānī** gerekse hezār қıl

276.

Mefā'ilün fe'ilātün mefā'ilün fe'ilün
Müctes + - + - / + + - - / + - + - / + + -

1. ne bend édüpdür añlar baña o zülfi kemend
şu kimse kim géce қala yolu ola derbend
2. dilerseñ ayağuş almaya küştī-gīr-i felek
ayağuş almağ-çün étme kimseye pā-bend
3. vefā vü mihrüñi aġyāra 'āşık-ı şeydā
cefā vü cevrüñe қāni' belālara ḥōrsend
4. dūr-i sirişki şu deñlü döküp durur sensüz
ki aġardı aġlamadan gözlerüm şadef mānend
5. mücerred ol zen-i çarḥa baş egme 'isī-veş
fiġānī zāde-i ṭab'uñ yeter saña ferzend

277.

Mef'ülü fā'ilātü mefā'ilü fā'ilün
Muzāri' - - + / - + - + / + - - + / - + -

1. ger tīr-i hecr ile çıқа cān tenden éy perī
çıkmaз göñülден ölmek ile ğamzeñ oқları
2. gökler yüzine çekmeġe zencīr-i zer durur
şanmañ şerāredur ki şaçar āhum ejderi

2 2b cūy-ı eşk-i: eşk-i cūyı D.

4 4b sīneden: sīnede D.

276. REV: 113b; Fiġānī: *Dīvān*: G. XI.

Velehū.

2 2a dilerseñ: dilerse D.

3 3a mihrüñi: mihrüñ D.

4 4a döküpdür: döküp durur D.

277. REV: 113b; Fiġānī: *Dīvān*: G. LXXXIX.

Velehū.

1 tīr: tīġ D.

2 2a çekmeġe: çıkmaġa D.

3. jülīde mū başumda siyeh şemlerdür başa
ğam tekye-gāhınuñ benem éy şeh kalenderi
4. ki sürüندی aşığı yukarı girüp-kim
cārüp olur süpürmege dergāh-ı dilleri
5. kāfir rākībi yırtup atup étmeğe helāk
oldı **fiğānī** pīşe-i 'ışkuñ ğazanferi

278.

Mef'ülü fā'ilātü mefā'ilü fā'ilün
Muzāri' - - + / - + - + / + - - + / - + -

1. vérdüm dehān-i dil-bere dil ğa'ibāne ben
miğdār-i zerre görmedüm andan nişāne ben
2. bezm-i belāda şem'ün özi görünür başa
süz-ı derūnum aĝlar isem yana yana ben
3. şaçdum ümid ħākine toħm-ı sirişkūmi
ħāl-i ĩzār-ı yāri görüp dāne dāne ben
4. meclisde la'l-i dil-beri öpmek dilerse cām
ğanını şu yérine içem kana kana ben
5. 'avn-i ilāh rehber olursa **fiğāniyā**
mülk-i süħanda beglük édem ħusrevāne ben

279.

Mef'ülü fā'ilātü mefā'ilü fā'ilün
Muzāri' - - + / - + - + / + - - + / - + -

1. 'ışk éllerinde şāh-ı belānuñ penāhiyuz
mecnūn gibi diyār-ı ğamuñ pādişāhiyuz
2. eṭrāfumuz alursa n'ola leşker-i belā
ğam pādişāhınuñ güzelüm bār-gāhiyuz
3. ṭıtdı cihānı şa'şa'a-i nūr-i 'ışkımuz
derd ü belā feleklerinüñ mihr ü māhiyuz
4. mecnūn gibi esīr-i ğam olaldan éy göñül
dīvānelik vilāyetinüñ pādişāhiyuz

3 döndürdi āsumāna hilāl ü nücüm ile
küyuñda na'lileñ ol kekbübüñ yéri D.

5 5a yırtup atup: ṭutuban D.
5b pīşe: 'arsa D.

278. REV: 114a; Fiğānī: *Dīvān*: G. LX.

Velehū.

1 1b görmedüm: görmedin D.

3 3a şaçdum: ekdüm D.

279. REV: 114a; Fiğānī: *Dīvān*: G. XXXII.

Velehū.

2 2a belā: fenā D.

3 3a 'ışkımuz: şevkımuz D.

5. sīnemde yandı dağ-ı belādan çerāğ-ı ‘ışk
pīr-i gamuñ **fiğānī** bugün tekye-gāhıyuz

280.

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. vādī-i gāmda benem mecnūn gibi nā-şād olan
bī-sütün-ı gāmda dil tıflıdur ferhād olan
2. vāmıq u ferhād ü mecnūn ancak aḡlar derdümi
bilür üstāduñ cihānda ḡadrini üstād olan
3. cām-i mey tesbīḡum ü meyḡanedür beytü’l-ḡarem
nām-i dil-berdür zebānümde hemān evrād olan
4. mescid olmaz ise zāhid ḡaziruñ meyḡāne līk
neylesün nétsün cenāb-i dil-rübādan yād olan
5. ey **fiğānī**ye naşihat eyleyen gel fāriğ ol
pīr pendin eslemez rüsvā-yı māder-zād olan

281.

Mef‘ülü fā‘ilātü mef‘ülü fā‘ilün

Muzāri‘ - - + / - + - + / + - - + / - + -

1. tūbā ḡadüñe serv-i ḡirāmān olalı ḡul
āzāde oldı bāğ-ı cihānda ḡazāndan ol
2. geçmezdi cāna éy kaşı yā kimsenüñ sözi
peykānuñ aḡa dil döküben eyledi duḡül
3. nūn oldı ḡāmetüm ḡam-ı ebrū-yı yār ile
ruḡum içine noḡta gibi eyledi ḡulül
4. cām-ı şafāyı zevḡ édeyin dér iserḡ dilā
pīr muḡān ayaḡına düş ḡāk-i pāyı ol
5. elden ḡoma **fiğānī** fenā vādisin şaḡın
menzile érgürür giderekden seni o yol

280. REV: 114a; Fiğānī: *Dīvān*: G. LXIV.
Velehū.

1 1b tıflıdur: tıflı durur D.

4 4a meyḡāne līk: meyḡānedür D.

281. REV: 114a; Fiğānī: *Dīvān*: G. XLIX.

Velehū Fiğānī.

5 5a vādisin: vādisinin D.

5b giderekden: gide gide D.

282.

Mefā'ülün mefā'ülün fe'ülün
Hezec + - - - / + - - - / + - -

1. bahār érđi yine artđı cunūnum
bulandı ıaşığı seylāb-ı 'uyūnum
2. görelden lālenüñ üstinde cāmı
unutdum kāse-i şabr u sūkūnum
3. baş açuğ kıpkızıl dīvāne ğonce
lebüñsüz éy yanađı lāle-ġūnum
4. tutup sevsen kefen dér gerdenine
kılıcuñ işte vü işte boyunum
5. édersem da'vi ben erlik demidür
figānī zāl-i gerdūn key zebūnum

283.

Mef'ülü fā'ilātü mefā'ülü fā'ilün
Muzāri' - - + / - + - + / + - - + / - + -

1. urdum semend-i ıab'uma çün zīn-i himmeti
meydān benüm vérürse eger tañrı devleti
2. mülk-i suħanda ıabl-ı feşāħat çalan benem
geçđi cihānda āşaf u ħākān nevbeti
3. görse ney-i nevāmı nevāyī bu resm ile
mülk-i suħanda urur idi kūs-ı rıħleti
4. sancağ çeker bu 'arşada başka dilāverem
ħusrev gibi zamānede eyledüm vilāyeti
5. eczā-yı defterin kül éde yağa āzerī
görse **figānī** bu ġazel-i pür-ħarāreti

282. REV: 114a; Figānī: *Dīvān*: G. LV.

Velehū.

- 2 2a üstinde: destinde D.
2b unuttum: ufattum D.
- 4 4a tutup: tağup D. gerdenine dér D.
- 5 5a demidür: yeridür D.

283. REV: 114a; Figānī: *Dīvān*: G. XC.

Velehū.

- 1 1b devleti: fırsatı D.
- 2 2b nevbeti: şöretı D.
- 3 3a ney-i nevāmı: nev-āyinümi D.
- 4 4b eyledüm: ıuttum D.
- 5 5a defterin: defteri D.

284.

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. güneş yüzünde hā'il zülf-i pür-ḥam
şeb-i zulumetde başa nevrüz-i ḥurrem
2. ağardı ağlamakdan çeşm-i encüm
görinmez olalı ḥürşid-i 'ālem
3. görinen her gece şanmaḡ kevākib
felek nīlüferin zeyn étدی şebnem
4. felek dām-ı havādiş dāne kevkeb
şakın 'aqluḡ hümāsın andan ādem
5. 'alāyıkdan mücerred ol **fiḡānī**
ki yerüḡ gök ola çün İsā ibn-i meryem

285.

Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün

Remel + + - - / + + - - / + + - - / + + -

1. ağlamazsa beni bir dem acıyup dīdelerüm
göreyin çursun iki gözine ḥün-i cigerüm
2. yerden üstün ola gerdün göreyin ḥaşre deḡin
ki cihān içre benüm üstime oldur dönerüm
3. görinen şanma şafaḡ dün gece çarḡuḡ éy meh
yüzünü ḡana yudı sille-i āh-ı seḡerüm
4. cān vérüp cān alıyor pister-i miḡnetde göḡül
aḡlasun anuḡ-çün ḡan geydürin dīdelerüm
5. ḡam-i hecrüḡle **fiḡānī** ruḡı zer-ḡün oldı
daḡı meyl étmemisin aḡa eyā-sīm-berüm

284. REV: 114b; Fiḡānī: *Dīvān*: G. LVIII.

Velehū.

Aynı şiir 114a yapraḡında da yer almaktadır.

1 1a yüzünde: yüzüḡe D.

1b nevrüz: rüz D.

3 3a şanmaḡ: şanma D.

285. REV: 114b; Fiḡānī: *Dīvān*: G. LVI.

Velehū.

4 4b geydürin: yuduban D.

286.

Mef'ülü fā'ilātü mefā'ilü fā'ilün
Muzāri' - - + / - + - + / + - - + / - + -

1. vërse 'aceb mi hırmen-i āhum havā yéle
ol serv-i hoş-ıırāmuı eli var şābā ile
2. 'ömri tamām ola mehi yari tıtan şebīh
mıhr-i münır bir tıtulur mı suhā ile
3. ol meh nücüm-i eşküme yüz vërmese n'ola
kim yār olur sitāresi yoı bī-nevā ile
4. devr eyledük piyāle gibi bezm-i 'ālemi
bir şāfı meşrebi bulımaduı şafā ile
5. ol gül **fiġānı**ye diyeli eylegil fiġān
tıtdı fiġānı 'ālemi sıyt u şadā ile

287.

Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün
Remel + + - - / + + - - / + + - - / + + -

1. dökmege kınını hıkıı ki müjeı āl eyler
bize geldükçe tıkınmaz geıer ihmāl eyler
2. merdümi dıde kinār étmege ol serv kıadi
yétmiş iki dereden şı getürür āl eyler
3. dāne-i hālünge meylüm tıyup iblīs rakııb
beni ādem gibi dergāhdan idlāl eyler
4. tııırluk étdügüm için benüm ol serv-i revān
sāye-veş yérlere çalar beni pā-māl eyler
5. ġam ġubārını elekden geıürüp kıılmaġa şaf
tırün éy kıaşı kemān sīnemi ġırbāl eyler
6. tııdurup seng-i havādııle felek dāmenini
kūh-veş başı aıuı bendesin bir abdāl eyler
7. gül yüzünsiz édemez tıab'-i **fiġānı** eġġān
ġülşenün bülbülünü faşl-i ġazān lāl eyler

286. REV: 114b; Fiġānı: *Dıvān*: G. LXXVIII.

Velehü.

- 1 1a āhum: 'ömrüm D.
- 2 2a teşbīh édem mi sen ġüneşı āfitāba ben D.

287. REV: 114b; Fiġānı: *Dıvān*: G. XII.

Velehü.

- 2 2b getürür: getürüp D.
- 3 3b beni ādem gibi dergehden: dergehünden beni ādem gibi D.

288.

Mef'ülü fā'ilātü mefā'ilü fā'ilün
Muzāri' - - + / - + - + / + - - + / - + -

1. ḥalūñ gamıyle tāzeledüm sīne dāğını
yağdum dil ehlinūñ o söyünmiş ocağını
2. başın elinde gördi bu bezm-i zemānede
her kim ki içdi cām-ı maḥabbet ayağını
3. fenn-i cefāda zülfine éy dil belī déyüp
mengüş-ı yār tıtdı öñinde kulağını
4. tātār-ı zülfi yādına 'azm-i sefer kılan
kūy-i belāda eylesün evvel kōnağını
5. görsem **fiğānī** cām-ı mey içre ḥabāb-ı al
deşt-i belāda yād éderem cem otağını

289.

Mef'ülü fā'ilātü mefā'ilü fā'ilün
Muzāri' - - + / - + - + / + - - + / - + -

1. ābdāl-ı dil ki kendüyi zeyn étdi dāğ ile
bāzār-ı 'ışka cerre gelüpdür çerāğ ile
2. feryād-ı nālemün göke çıkmazdı dün géce
āhum yoluna varmasa yalın yarağ ile
3. ferhād lāle görse idi bī-sütünda
şīrīni seyre çıkdı şanurdu otağ ile
4. bezm-i cihānda şu'le-i āhumla āsumān
rakḳāşa döndi kim döne yalın yarağ ile
5. el vérmedi bu şāki-i devrān **fiğānī**ye
bezm-i cihānda yıkdı beni bir ayağ ile

290.

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. buseñe dil kani' olmaz vaşluñuñ şeydāsıdur
döstum mā'zür tüt dünyā tama' dünyāsıdur

288. REV: 114b; Fiğānī: *Dīvān*: G. XCIV.

Velehū.

- 1 1b ocağını çerāğını D.
- 5 5b cem: cān D.

289. REV: 114b; Fiğānī: *Dīvān*: G. LXXV.

Velehū.

- 2 2a çıkmazdı: ağmazdı D.
- 4 4b yarağ: bıçağ D.
- 5 5b cihānda: belāda D.

290. REV: 114b; Fiğānī: *Dīvān*: G. XXII.

2. ah kim ölmezden öñ bir gün beni hâk eyleyen
ol kıyâmet kâmetüñ bu va'de-i ferdâsıdur
3. [démek] olmaz adını bir mâh sevdüm tâzece
[edri]ne şehrinüñ ol gâyetde müsteşnâsıdur
4. [kıpkıızıl] dīvānesiydüm kara çullar geydüren
[baña ol] kaşı karanuñ gözleri alasıdur
5. [bilmek isterseñ] **figānī** kim durur ol gönçe-leb
[gülsitā]n-i hūsninüñ bir bülbül-i güyâsıdur

291.

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. cā-be-cā éy sīm-ten cismümde dāğ-i hūn-feşān
aṭlas-i zerd üstine altun beneklerdür hemān
2. şāh-ı 'ışkam oldı bu āfāk éy hūrşid-ḥad
dūd-ı āhum üstine bir lāciverdī sāye-bān
3. gitdi nālem 'arş kandilin çıkup uyarmağa
dūd-ı āhum anuñ öñünce götürdi nerdübān
4. yérde gökde zerre-veş şabr ü qarārum qalmadı
göremeyelden gün yüzünü éy meh-i nā-mihr-bān
5. éy **figānī** bu géce sevdā-yı zülf-i yār ile
dūd-i āhum başın alup göklere oldı revān

292.

Mef'ülü fā'ilātü mef'ülü fā'ilün
Muzāri' - - + / - + - + / + - - + / - + -

1. miqrāz-ı ğamzenüñ işi 'uşşāka yaradur
āvāre diller anuñ için pāre pāredür
2. éy mâh sīnem oldı benüm āsumān-i mihr
yér yér şirār-ı sūz-i dil anda sitāredür
3. bezm-i fenāda vérdi şadā çār 'unşuruñ
rakḳāş-ı 'ışk elinde anun çār-pāredür

4 4a dīvānesiydüm: dīvāne édüp D.

291. REV: 115a; Figānī: *Dīvān*: G. LXIII.

Velehū.

1 1a cismümde: sīnemde D.

2 2a bu āfāk: āfāk içre D.

2b üstine: üstime D.

4 4b görmeyelden: göreliden D.

5 5a bu: dün D.

292. REV: 115a; Figānī: *Dīvān*: G. XIV.

Velehū.

3 3a vérdi: urdı D. 'unşuruñ: 'unşurum D.

3b anuñ: meger D.

4. ھاٲٲ-ٲ ٲubaruٲuٲ yazamazlar miřaliٲi
nāmeٲ yanında ھاmeleriٲuٲ yuٲi ٲāreduٲr
5. ٲāvusu baٲ ٲarٲ-ٲ berīnūٲ dūd-ٲ ah
yē r yē r benekler aٲa **fiġānī** řerāreduٲr

293.

Mef'ūlü fā'ilātü mefā'ilü fā'ilün
Muzāri' - - + / - + - + / + - - + / - + -

1. yēle vérürse bād-i ecel ger ٲubārumuz
ھاacet-geh-i cihān ola seng-i mezārumuz
2. baٲ-i tenüme her bir elif bir nihāl-i serv
bu ٲanlı tāze tāze dōġün lāle-zārumuz
3. ٲomaz ayaġa uşmege ٲutar elüm müdām
yoġdur bizüm sebū gibi bir dest-yārumuz
4. eksem viřāl toġmını yāre ümīd ile
fürġāt dıraġtını bitirür sebze-zārumuz
5. bāġ-i cihānda toġrısı bu kim **fiġānīyā**
ol servi ٲaddi sevmede yoġ iġtiyārumuz

294.

Mef'ūlü mefā'ilü mefā'ilü fe'ülün
Hezec - - + / + - - + / + - - + / + - -

1. ruġsāraruٲ zülfüٲ iġün étđi řehādet
bir dīni ٲaradur ki éder şemse 'ibādet
2. ānġā-yi dilüm seyr-i cihāna heves étmez
menzil-geh olalıdan aٲa ٲāf-ٲ ٲanā'at
3. bir ġün sen eger külbe-i aġzānuma gelseٲ
ey serv muġarrer ٲopar ol demde ٲiyāmet
4. řol ġükm-i hümayüna cemālūndeki zülfin
'anberle yazılmış iki 'unvān-ٲ melāġat
5. 'ālemde bu beř beytūٲ ile ٲal'a-i ři're
urduٲ be **fiġānī** yine bir ٲōp-ٲ belāġat

4 4a yazamaz: yazamazlar D.

5 5a ٲāvusu baٲ ٲarٲ-i berīn oldı: ٲāvusu oldı ٲarٲ-i berīnūٲ D.

293. REV: 115a; Fiġānī: *Dīvān*: G. XXXV.

Velehū.

- 1 1b cihān: niřān D.
- 2 2b ٲanlı tāze tāze: ٲanlı ٲanlı ٲara D.
- 3 3a elüm: elin D.
- 4 4a viřāl toġmını yāre D.
4b sebze: ٲiřt D.

294. REV: 115a; Fiġānī: *Dīvān*: G. IV.

Velehū Fiġānī.

- 3 3b demde: ġünde D.

295.

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. terk édüp yārānı fūrkat ihtiyār étđi göñül
bir néçe eyyām 'işret ihtiyār étđi göñül
2. rüzigārüy çekmedük 'ālemde қаһrı қалмаđı
derde mu'tād oldı miһnet ihtiyār étđi göñül
3. bir 'aceb iş eyledi pend ü naşīhat tutmadı
vārını terk étđi 'uzlet ihtiyār étđi göñül
4. bu meşeldür déđiler devlet қаzā yanındadır
pes қаzā yanında devlet ihtiyār étđi göñül
5. 'asker-i derd ü belāya şāh-ı ğam olmağ için
ey **fiğānī** şimdi şöhret ihtiyār étđi göñül

296.

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. gerçi bülbüldür fiğān étmekde üstādum benüm
līk başmışdur anı éy ğonçe feryādum benüm
2. ol қadar seng-i sitem urduğ dil-i mecrūһuma
döymeye taşdan demürden olsa bünyādum benüm
3. lā'lüñi қoyup eger meyl eyler isem sükkere
қalmaya aғzumda éy şīrīn-dehen dādum benüm
4. şol қadar seyr eyledüm 'ışқuğ beyābānında kim
kendü şehrümden belürirse yoқ adum benüm
5. pīr olası nev-cevānuğ қoma elden қaddini
тоғру yoldur éy **fiğānī** saña irşādum benüm

295. REV: 115a; Fiğānī: *Dīvān*: G. L.

Velehū.

1 1b 'işret: ğurbet D.

296. REV: 115a; Fiğānī: *Dīvān*: G. LIV.

Velehū.

1 1b līk: şimdi D.

2 2a ol: şol D.

2b döymeye: dönme D.

4 4b belürirse: bilür D.

5 5a kaddini: dāmenüğ D.

5b yoldur: sözdür D.

297.

Mef'ülü fā'ilātü mefā'ilü fā'ilün
Muzāri' - - + / - + - + / + - - + / - + -

1. girdüm muhîṭ-i 'ışқа şandum ben anı [şığ]
başumdan aşdı mevc-i belā nā-gehān dirîğ
2. ferhād mātemini tutar daḥı bî-sütün
gök şardı hüsrevā başına şanma anı miğ
3. ḥançer kesilmeyüp taḳılur gördi yanına
ol belde ben seni göreyin dédi aḡa tiğ
4. ḥarc ét dédüм gözüme eşk-i varını [dédi]
nem var ise nazarda görinen degül [dirîğ]
5. ebr-i duḥān-ı āha çü kādırsın **fiğānīyā**
mānend-i kūh sen de yükünji yuḡaru [yığ]

298.

Mef'ülü fā'ilātü mefā'ilü fā'ilün
Muzāri' - - + / - + - + / + - - + / - + -

1. nāz eyle çünki vardur eyā serv-i gül-'izār
gülzār-i ğamda bencileyin bülbülün hezār
2. sultān-ı 'ışkam oldı şırār ile dūd-ı āh
şahrā-yı ğamda üstime bir çetr-i zer-nigār
3. şu ḳanlu ḳanlu dāğ ile bu cism-i nā-tüvān
oldı şeh-i belāya bir altun beneklü zār
4. esrār-ı 'ışḳuḡ aḡlayalı ḡayretin şehā
terkīb-i cismüm eyledi bād-ı fenā ğubār
5. kimdür **fiğānī** dér iserḡ eyā ḡusrev-i cemāl
bir derd esīri 'ışḳ ile ferḡād-ı rüzigār

299.

Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün
Remel + + - - / + + - - / + + - - / + + -

1. éy sihī-ḳad ğam-ı zülfünle perişān-ḡālem
sāye-veş ḡāḳde üftādeyem ü pā-mālem

297. REV: 115a; Fiğānī: *Dīvān*: G. XL.

Velehū.

- 2 2a daḥı bî-sütün: bî-sütün henüz D.
- 3 3b göreyin: bulurum D.
- 4 4a ét: édelüm D.
- 5 5b fiğānī: çü kādırsın D.

298. REV: 115b; Fiğānī: *Dīvān*: G. XVII.

- 3 3a şu: şol D.

- 5 5a cemāl: zamān D.

299. REV: 115b; Fiğānī: *Dīvān*: G. LIX.

2. dédüüm éy ah nesin zāviye-i gerdūnda
baş açuķ yalın ayaķ dédi ki bir ābdālem
3. pāy-māl olduğına ‘āşık-ı sevdā-zedeler
başdan ol zūlf-i siyāhuñ dér imiş ben dālem
4. ğam-ı haţtuñla olan aha désem kimsin dér
ravza-i çarhda tāvus-ı zümürürd-bālem
5. şeb-i hicrānda **figānī** bu ħara bahtumdan
kākül-i yār gibi ħayli müşevveş-ħālem

300.

Mef’ülü fā’ilātü mefā’ilü fā’ilün
Muzāri’ - - + / - + - + / + - - + / - + -

1. her kim dilerse ağ ola yüzi semen gibi
ķanlara boyasun tenini kūhken gibi
2. çāk étmez idi dāmene dek yaķasın ħabā
sīne-be-sīne olsa saña pīrehen gibi
3. cān gibi şaķlasa n’ola cānā cihān seni
sen cānı olduñ anuñ vü ol saña ten gibi
4. ben ol dilāverem ki getürdüüm zemānede
zāl-i sipihürñ arķasını yēre zen gibi
5. olduñ **figānī** tā ki ser-āmed zemānede
serverlik eyle ħusrev-i mülk-i suħan gibi

301.

Fe’ilātün fe’ilātün fe’ilātün fe’ilün
Remel + + - - / + + - - / + + - - / + + -

1. gözümüñ ħaşrını edinse ħayālün n’ola cāy
şeh-i ‘ālemdür édinse yéridür şırça sarāy
2. şeb-i fürķatde gözüm ħ’āb ile ceng eylemege
müjeden bağladı éy meh yine bir ħara alay
3. bām-ı çarh üstine nālem çıkuban tıfl gibi
aşağa inmege ħorķar çığrup dér éy vāy
4. bir nefes nālemi dam olmağa ħomaz déyüben
gösterür éllere parmaķla beni bezmde nāy

5 5b ħayli: şöyle D.

300. REV: 115b; Figānī: *Dīvān*: G. CII.

1 1a semen: kefen D.

3 3b vü: u D.

5 5a çünkü: tā ki D.

301. REV: 115b; Figānī: *Dīvān*: G. XCVI.

1 1a ħaşrını edinse: ħaşını eyleser D.

3 3b dér éy: eydür D.

4 4a dam olmağa: dem urmağa D.

5. ayağı éllere taḫsīm édesin bezm içre
niçün éy sākī **fiġānī** ḳuluḡa degmeye pāy

302.

Mefā'ilün fe'ilātün mefā'ilün fe'ilün

Müctes + - - - / + + - - / + - - - / + + -

1. ḳaşuḡ yanındaġı ḥālün degüldür éy meh-rū
sitāredür kim olupdur hilāle hem-pehlū
2. şemīm-i ḳākülün almış nesīm gülşende
démiş ki sünbüle sende emānet olsun bū
3. 'araḳdan eyledi çün dāmenini zülfün ter
ṭutar ḳurutmaġa nār-ı 'izāruḡa ḳarşu
4. diyār-ı dilden eger kim geçerse peykānuḡ
dé cāna uğrasun elbette éy hilāl-i ebrū
5. **fiġānī** yaşuḡı dök rüz-ı hecr-i zülfinde
aḳ aḳça ḳara gün içün durur meseldür bu

303.

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

Remel - + - - - / - + - - - / - + - - - / - + -

1. yine enfās-i lebünle éy mesīḥ-i hıẓr-pey
ḳāleb-i fersüdesi eṭfāl-i bāġuḡ oldu ḡay
2. ḡil'at-i rengīn 'aṭā etdi ser-a-ser nev-bahār
ḳara çulda gerçi ḳomışdı dıraḡtı bād-ı dey
3. gül gül olmuşdur ḳızaruḡ tāb-ı mülden 'arızı
şol ḳadar nüş eylemiş lāle çemen bezminde mey
4. tīr-i dil-düzüḡ érüp revzenler açdı her ṭaraf
nāleler ḳılsa 'aceb mi üstüḡ'ānum misl-i ney
5. şı'r-i pür-süzüḡ **fiġānī** görse ḡusrev ḡākde
süz-ı şevḳiyle cānına urupdur néçe key

5 5a bezmünde: bezm içre D.

5b ayağı éllere: éllere ayağı D.

302. REV: 115b; Fiġānī: *Dīvān*: G. LXXIII.

2 2a almış: aḡmış D.

4 4b elbette éy hilāl-i ebrū: éy ḳaşı yā kemān-ebrū D.

303. REV: 115b; Fiġānī: *Dīvān*: G. XCVII.

1 1b eṭfāl-i bāġuḡ: bāġ-i cihānuḡ D.

2 2a etdi: ḳıldı D.

5 5a süzüḡ: süzum D.

5b uraydı: urupdur D.

304.

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. āfitābum māhı şanma āsumānı devr éder
mihr-i hüsünüş zerre-veş etmişdür anı derbeder
2. zerre-veş aşıklarunş mihrünşle ser-gerdāndur
ey hilāl-ebrū yüzünş şems ü cebīnündür kamer
3. hāle şanma māhuş etrafında canā her géce
tīr-i āhum qorqusından yüzine şutar siper
4. dōstum başum érerdi āsumān-ı devlete
āsītānuş itleriyle āşinā olsam eger
5. 'ālem içre pāy-ı būsı el vérürdi dilberünş
yaşunş-ile rüyunşı etsenş **fiğānī** sīm ü zer

305.

Mef'ülü mefā'ilü mefā'ilü fe'ülün

Hezec - - + / + - - + / + - - + / + - -

1. burc-ı şeref üzre görüp ol ruħları māhı
āhum sevinüp gök yüzine atdı külāhı
2. vardukça çemen seyrine göz degmemek için
ol nergis-i mestāneyi [sen] şakla ilāhı
3. oğ gibi beni bağrına başardı kemānlar
bir göz ucı-y-ıla baña kılsaydı niğāhı
4. dil mürdesini düşde dēdüm kim éde ihyā
göster[di] baña hāzret-i 'īsī memi şāhı
5. yār eşigini bekle odur maşlab-ı a'lā
terk eyle **fiğānī** yūri var manşıb u cāhı

306.

Mef'ülü fā'ilātü mefā'ilü fā'ilün

Muzāri' - - + / - + - + / + - - + / - + -

1. şavl u şarār eylemeş ol bī-şarār ile
zīrā ki öldürür kişiyi intizār ile

304. REV: 115b; Fiğānī: *Dīvān*'da yok.

305. REV: 116a; Fiğānī: *Dīvān*: G. XCV.

2 2b nergis-i: gözleri D.

3 3a kemānlar: kemānuş D.

3b bir kez gözi ucıyle kıla idi niğāhı D.

4 4a éde: éder D.

4b göster: gösterdi D. 'īsī: 'īsā D.

306. REV: 116a; Fiğānī: *Dīvān*: G. LXXIV.

1 1b kişi: kişiyi D.

2. çokdan érerdi vaşluña şāhum elüm benüm
ger vaşl girseydi ele zōr u zār ile
3. kullāb-ı ‘ışk çekdi beni kendüden yaña
sen ‘ışka düşdi şanma beni ihtiyār ile
4. gül bād-ı şubḥ ile güler oynar seḥer velī
çāk oldı bülbülün yüregi zaḥm-ı ḥār ile
5. şimdi **fiġānī** yār senünj bilmedi ġamuñ
şaġ olsun añlaya seni o rüzigār ile

307.

Mef'ülü fā'ilātü mefā'ilü fā'ilün
Muzāri' - - + / - + - + / + - - + / - + -

1. ḥiddet odına tīġi nigāruñ zebānedür
cevherleri yüzinde şererden nişānedür
2. yanuñda murġ-ı dil n'ola ārām eylese
tīġ-i mücevherün aña çün āb u dānedür
3. bir baḥrdür kefüñdeki şemşīr-i āb-dār
bir bir içinde cevheri dürr-i yegānedür
4. tīġuñ sipihr cevheri yér yér kevākibi
ḥün-i dilüm yüzinde şafağdan nişānedür
5. şī'r-i **fiġānī** ol şeh-i mülk-i melāḥatün
evşāf-ı tīġi ile bir āb-ı revānedür

308.

Mef'ülü fā'ilātü mefā'ilü fā'ilün
Muzāri' - - + / - + - + / + - - + / - + -

1. yélsün yoluñda yıllar ile dil şabā gibi
görsün cefāñı cānına cānā vefā gibi
2. hergün güneş қаpuñda yüzün topraġa sürer
sen māha olup bencileyin mübtelā gibi

2 2b girseydi: girse D.

3 3b çekdi: düşdi D.

5 5b o: ol D.

307. REV: 116a; Fiġānī: *Dīvān*: G. XIX.

1 1a ḥiddet: ḥasret D.

1b yüzine: yüzinde D.

3 3b bir bir: yér yér D. cevheri: gevheri D.

4 4a yér yér: bir bir D.

5 5a şī'r-i: şī'rünj D.

308. REV: 116a; Fiġānī: *Dīvān*: G. C.

2 2a topraġa: yérlere D.

2b olup: ol da D.

3. çokdur cihānda hüs-n-ile meşhūr-lar velī
yoğdur kemāl-i hüs-n-ile sen meh-liqā gibi
4. ben ağ-ların dēdüm ço cefā-yı vefā-lar ét
sen güldün ol söze gülüşün-den vefā gibi
5. gördi **figānī** rā kaşu-ñı fikr édüp dēdi
ğaddüm benüm iki bükün āhır bu rā gibi

309.

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. kūy-ı dilberden yaña éy dil revān ol her géce
eşigünde itlerine mihmān ol her géce
2. ol melek gündüz görünmez cennet-i kūyında çün
éy kamer řāk-ı felekde dīde-bān ol her géce
3. sen ğubāruñ başına gün toğmak istersen ğöñül
yüz sürüp izine hāk-i āsitān ol her géce
4. seg rākīb-i kāfiri öldürmek istersen dilā
ğüşe-i kūyında tīg ile nihān ol her géce
5. ey **figānī** cidd ü cehd ile ériş cānāneye
şohbet-i hāş eyleyüp sen cāna cān ol her géce

310.

Mef'ülü fā'ilātü mefā'ilü fā'ilün
Muzāri' - - + / - + - + / + - - + / - + -

1. yüz vérmesün meded diñüz ol māh-pāreye
şol hāl ü hař déyen bir iki yüzi qāraya
2. tīgüñ şu derlü zaħmuma qān ağladur ki āh
şinemde acır oldu benüm yāra yāraya
3. baħr-i ğamuñda mevc-i belā dil seffinesin
cānı hevā-yı zülfün-ile urdı qāraya

3 3b hüs-n-ile sen: şun' ile ol D.

4 4a ağ-ların: ağladum D.

4b vefā: rızā D.

5 5a fikr édüp dēdi: eyledi figān D.

5b benüm iki bükün: iki bükün benüm D.

309. REV: 116a; Figānī: *Dīvān*: G. LXXXI.

1 1b itlerine mihmān: itler ile hem-zebān D.

3 3a göñül: dilā D.

3b izine: pāyına D.

4 4a seg: ol D. dilā: göñül D.

310. REV: 116a; Figānī: *Dīvān*: G. LXXIX.

1 1b déyen: dinen D.

3 3a baħr-i ğamuñda: ğarq eyler idi D.

4. eksiklik etdi **fiġānī** dīk eylesün temām
éy her ki düş olur-ise o mäh-pāreye
5. kūyunda kaçre kaçre sirişkümü gör hemān
éy meh felekde beñzedi yér yér sitāreye

311.

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. sevdi göñlüm bāġ-ı ħüsñüñ bir gül-i ħandānını
iñledür ħār-ı belāda bülbül-i nālānını
2. çārsū-yı 'ıışķ içinde dil metā'ın almaġa
merdüm-i çeşmüm pür étdi sīm ile dāmānını
3. lāle-zār étdüm gözüm yaşıyla bāġ-ı 'ālemi
ey ciger pergālesi aķıtma baġrum ķanını
4. yılduzı düşdi meh-i bedrūñ işi oldı tamām
rüşen édelden yüzün mihri sipihr eyvānını
5. ħayl-i ġam bulmaz zafer āhen ħişāruñdur dile
şakla sīneñde **fiġānī** yārūññ peykānını

312.

Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün

Remel + + - - / + + - - / + + - - / + + -

1. ķoma elden ķadeġi yār-i vefā-dar olıcaķ
ķişiye hem-dem imiş hem-dem-i dil-dār olıcaķ
2. ħabs édermiş zanaġuñ zülfine ber-dār olanı
ne kılayın 'acebā ben daġı ber-dār olıcaķ
3. her ne cevruñ var ise cānā diriġ eylemedün
dōstum sencileyin olsa baña yār olıcaķ
4. ķademün ħāķine yüz sürdüġümü dédi gören
dünyede bencileyin olsa hevā-dar olıcaķ
5. dér imişsin ki **fiġānī**yi buġün öldüreyin
ne tekellüf şānemā ħidmete yarān olıcaķ

4 4a sirişkümü gör: sirişküm benüm D.
5 mihrüñ zevālden başı ķurtulmaz fiġānīyā
kim koġdı yarı sāye diyen yüzi ķaraya D.

311. REV: 116b; Fiġānī: *Dīvān*: G. XCII.

4 4b yüzün; yüzi D.

312. REV: 116b; Fiġānī: *Dīvān*: G. XLI.

1 1b hem-dem: ħoş dem D.

2 2b kılayın: kılisar D.

4 4b bu sencileyin: bencileyin D.

5 5b yarān: yarar D.

313.

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. éy gönjül luṭf eyle [gel] feryād u vādan vaz gel
sen daḥı éy serv-i ḳad cev̄r ü cefādan vaz gel
2. leblerün̄den buse vér dēdüm niḡāra ḥı̄şm-ile
néce söylersin dēdi olmaz du'ādan vaz gel
3. fūrḳatün̄de zār zār aḡladuḡum gören dēdi
var birini daḥı sev ol bī-vefādan vaz gel
4. gönjüm alduḡ nāz ile alma raḳībün̄ mihrini
şu gibi éy serv-ḳad her yaḡa cādan vaz gel
5. her ne cev̄rün̄ var ise eyle **fiḡānī** bendeḡe
tek rāḳibe éy şanem mihr ü vefādan vaz gel

314.

Mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün

Hezec + - - - / + - - - / + - - - / + - - -

1. bu ḥāristān-ı 'ālemde açılmazsa gül-i maḳşūd
ne ḡam éy bülbül-i cān çünkü gülzār-ı 'adem mevcūd
2. urupdur başuma cellād-ı ḡamzeḡ néce ḳızmış sīḡ
gözüm̄den uçları çıḳdı degül müjḡān-ı ḥün-ālūd
3. ruḡun̄da ḥāl-i yektāḡ ile baḡş ü intiza' eyler
'aceb mi ehl-i dil oda yaḳarsa kāfir olur 'ud
4. tecellī-i şafā-yı şayḳal-ı mir'āt-ı ḥāverden
o māḡuḡ 'aks-i ḡüsnidür **fiḡānī** mā-huve'l-maḳşūd

315.

Müstef'ilün fe'ülün müstef'ilün fe'ülün

Muzāri' - - + - / + - - / - - + - / + - -

1. 'ı̄şḳuḡ olaldan éy meh günden güne ziyāde
her gece şubḡa dek göz yıldız şayar semāda

313. REV: 116b; Fiḡānī: *Dīvān*: G. XLVII.

2 2a ḥı̄şm-ile: dēdi kim D.

2b dēdi: daḥı D. du'ādan: recādan D.

3 3a fūrḳatün̄de: fūrḳatün̄le D.

4 4a alma: aḡma D. mihrini: ḳahrımı D.

4b yaḡa: şüya D.

314. REV: 116b; Fiḡānī: *Dīvān*: G. X.

1 1b çünkü: işte D.

2 2a urupdur: ḳaḳupdur D. sīḡ: mīḡ D.

3 3a yek-taḡ: yek-taḡeyle D. intiza': iştirāḳ D.

3b dil: hind D. olur: oldı D.

315. REV: 116b; Fiḡānī: *Dīvān*: G. LXXVII.

2. ben bir niğār naqşın resm eyledüm gönülde
kim görmedi sikender cām-ı cihān-nümāda
3. bostān-i dehr içinde éy gülbün-i leṭāfet
ben gönçe gibi dil-teng sen gül gibi küşāde
4. bākī degül ṭayanma bu mal u mülke éy şeh
dünyā ki ḳalmamışdur cemşid ü keyḳubāda
5. küh-i belāda ferhād yok yére dökme yaşuḡ
gel ‘ışḳı benden öğren şākird ol üstāda
6. başum göke érerdi hūrşid gibi éy meh
yüz sürsem ayaḡuḡa sāyen gibi fütāde
7. bir sen degülsün éden dā‘im **fiğānī** zārı
‘uşşāḳ her ṭarafdan feryād ile nevāda

316.

Mefā‘ilün mefā‘ilün fe‘ülün
Hezec + - - - / + - - - / + - -

1. baḡa cevri eylese ol yār hōşdur
velī luṭf eylese şad-bar hōşdur
2. beni nāzūklük-ile öldürüp dér
bunuḡ gibilere inkār hōşdur
3. unuttu gönlüm vişāli fikrini sen
néte kim yār-ile aḡyār hōşdur
4. göñül cān vērme her-cāyī nigāra
bilürsin bunlara dünyā hōşdur
5. **fiğānī** ‘arz-ı ḡāl étmege yāre
görince luṭf-ile eş‘ār hōşdur

317.

Mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün
Hezec + - - - / + - - - / + - - - / + - - -

1. beni egri çıkarmasun yanuḡda ḡançer-i ser-tīz
alup yüzine sürmesün bir avuç ḳanum ol ḡün-rīz
2. çıkan baḡrumdaki başla olupdur ḡarḳa-i ter-tīz
ḡāyāl-i pādīşāhıdur göñül taḡtı durur tebrīz
3. şeh-i ‘ışḳam ḳulaḡumda yaraşur olsa gevherler
ḳulaḡum ṭoldurı söḡse n’ola ol la‘l-i gevher-rīz

316. REV: 116b; Fiğānī: *Dīvān*’da yok.

317. REV: 117a; Fiğānī: *Dīvān*: G. XXXIII.

1 1b alup yüzine sürmesün: yüzine sürmesün alup D.

2 2a başlar: başla D.

2b pādīşāhıdur: yār şāhıdur D.

3 3a ḳulaḡuma: ḳulaḡumda D.

4. yüzün görüp murāda érmek isterseñ komaz zülfeyn
ğurūba érmeden ħurşid érişür menzile şeb-ĥiz
5. beri yanında dünyānuñ beķası yok fānīdur
geçelüm öte yanına **fiğānī** rüzigāruñ tiz

318.

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. eşk-i çeşmüm sāye-veş yollarda kim üftādedür
pāy-māl étme anı éy serv merdüm-zādedür
2. 'ışksuz eczā-yı cismüm gelmedi bir araya
mebde'-i cem'iyet-i şoĥbet meger kim bādedür
3. nāme-i 'ışk oldı cismümde benüm her üstüĥ'ān
ĥayf kim 'unvān bu gün mecnūn ile ferhādatur
4. éy göñül şāh-ı cihān-dāra şaķın reşk eyleme
kim gözi 'ayyār-ı çarĥuñ efser-i dārādatur
5. érmek ister zülfine tül-i emellerle anuñ
éy **fiğānī** bu perişān dil 'aceb sevdādatur

319.

Mef'ülü fā'ilātü mef'ülü fā'ilün
Muzāri' - - + / - + - + / + - - + / - + -

1. ağzuñ ĥadīşine açamaz zerrece dehān
esrār-ı ĥaybe vāķıf olan tab'-ı ĥurdedān
2. ey serv-i ĥoş-ĥırām şaķın yoluña gelür
her sūya şu gibi gel aķıtma yaşum revān
3. gözden çıķalı gelmedi ĥiç 'aynuma yaşum
merdüm gibi kim eylese kendü yérinde ĥan
4. cām-ı şafāyı şun töl éy pīr-i deyr [kim]
bir laĥza devrūñ acılığın unudam hemān
5. meddāĥ olalı saña eyā müşteri-cebīn
oldı **fiğānī** 'arşa-i nazm içre pehlevān

4 4b érmeden: varmadın D.

5 5a beķası: sebātı D.

318. REV: 117a; Fiğānī: *Dīvān*: G. XVI.

4 4b dehrüñ: çarĥuñ D.

5 5a anuñ: göñül D.

319. REV: 117a; Fiğānī: *Dīvān*: G. LXI.

1 1a açamaz: açımaz D.

3 3b kim eylese: ki eyleye D.

5 5a cebīn: cenāb D.

320.

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. servi gibi baş çeküp her kim démez dehre belī
her neye dérsen érer gül-zār-ı 'ālemde eli
2. dāneden kem şay bu 'ālem kişt-zārın çün nücüm
yéle varır hırmen bād-ı havādur hāşılı
3. şöyle gark étدی cihānı seyl-i eşküm sū-be-sū
yédi deryādur görindi baħr-i eşküm sāhili
4. bākī şanmañ çarħ-i gerdūnuñ sarāyın fānīdür
her vücūda gelenüñ şāhā 'ademdür menzili
5. çoğdan érerdi **fiğānī** baş vérüp cānāneye
ara yérde çehre-i mağsūda tendür hā'ili

321.

Mef'ülü mefā'ilü mefā'ilü fe'ülün
Hezec - - + / + - - + / + - - + / + - -

1. burc-i şerefde meh gibi bul hüsñ ile kemāl
eksüklüğüñi görmeyelüm éy kaşı hilāl
2. ğam bisterinde cān vérüben cān alur göjül
ey cān tábibi gel yetiş ayruksı oldu hāl
3. bildüm fenāya varacağın çar 'unşuruñ
ğadd-i hāmīdem éy kaşı yā oldu aña dāl
4. ğam potası durur bedenüm anda nağd-i cān
sūzum şerāru aħkeri ile olundu kāl
5. fāl açdum idi éy yüzi muşhaf arıup kadüñ
geldi elif **fiğānī**ye oldu huçeste fāl

322.

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. bendini çarħuñ görüp eşk-i revānum çağlar
āsiyābun néte kim éy serv-i kaçad ırmağlar

320. REV: 117a; Fiğānī: *Dīvān*: G. XCVIII.
2 2a şay: şan D. çün nücüm: cev-be-cev D.
2b varır hırmen: vérdi hırmenüñ D.
3 3b görindi: görinen D.
5 5a baş: cān D.
321. REV: 117a; Fiğānī: *Dīvān*: G. XLVI.
1 1a meh: gün D.
3 3a 'unşuruñ: 'unşurum D.
322. REV: 117a; Fiğānī: *Dīvān*: G. XIII.

2. naḳa-i leyli ‘araḳ-rīz oldı şanmaḡ raḥm édüp
her ḳılı mecnūna rāh-ı ‘ıŝḳ içinde aḡlar
3. bir mūnaḳḳaş ḡaymedür cismüm maḡabbet şāhına
mūylar anda girihler ŝemselerdür dāḡlar
4. ŝol ḳara yünlerle tīrūḡ éy kemān-ebür senūḡ
benzer ol ŝehbāza kim başına üşmiş zāḡlar
5. éy **fiḡānī** ‘ālem-i ıtlāḳa eylerdüm sefer
veh ki derbend-i ta‘alluḳ rāh-ı ‘ıŝḳı baḡlar

323.

Mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün

Hezec + - - - / + - - - / + - - - / + - - -

1. görüp tāb-ı ‘izāruḡ ḡatırını nerm oldı nāhīdūḡ
içüp ‘ıŝḳuḡ ŝarābın kellesi germ oldı ḡurŝīdūḡ
2. şikest olduḡına rāzī degüldi revnaḳ-ı ‘ıŝret
anuḡ-çün düŝmedi bir dem elinden cām cemŝidūḡ
3. peyām-ı ḡançer-i ser-tīzin ol māhuḡ degürmiŝdür
anuḡ-çün ditrer endāmı çemende bāddan bīdūḡ
4. ‘alāyıḳdan mücerred ol ser-i kūyında mesken bul
mesīḡā-veŝ meḳānı āsmāndur ehl-i tecrīdūḡ
5. gedā-yı kūy-ı cānāne ŝaḳın öykünme éy **bāḳī**
sefāhatdür bilürsin muḳtezā-yı ŝāha taḳlīdūḡ

324.

Fe‘ülün fe‘ülün fe‘ülün fe‘ül

Müteḳārib + - - / + - - / + - - / + - -

1. ne dem kim ḡamuḡ cāna hem-rāz olur
yaşum āh u nālemler dem-sāz olur
2. ser-i nīzeḡe érgüren başını
cihān ḡaḳḳı içre ser-efrāz olur
3. ‘ıyān étdi yér yér nihān rāzumu
dilā eŝḳ-i çeşmüm ne ḡammāz olur
4. nihāl-i cefā ŝāḡıdur ḳadd-i yār
anuḡ mīvesi ŝīve vü nāz olur

3 3b mūylar: mūlarum D. girihler: elifler D.

4 4a yüklerle: tüglerle D.

5 5b veh ki derbend: rehzen-i bend D. ‘ıŝḳ: ‘aḡl D.

323. REV: 117b; Bāḳī: *Dīvān*: G. 251.

Ez-ḡazeliyyāt-ı Bāḳī raḡmetu’llāhi ‘aleyh.

324. REV: 117b; Bāḳī: *Dīvān*: G. 112.

Velehū.

3 3a yér yér: bir bir D.

5. çoğ olmaz bu tarzda gazel **bākiyā**
güzel söz güherdür güher az olur

325.

Fe'īlātün mefā'ilün fe'ilün

Ḥafif + + - - / + - + - / + + -

1. ḥaste-i derd-i 'ışk-ı cānānem
mübtelā-yı belā-yı hicrānem
2. çeşm-i bīmārı gibi ḥaste-dilem
ser-i zülfi gibi perīşānem
3. şem'-veş şubḥ olunca şevkumdan
gāh ḥandān u gāh giryānem
4. bunca cevri ü cefā başa néce bir
hāy kāfir hele müselmānem
5. **bākiyā** ḥ'ān-ı vaşla érmez isem
ğam tenūrında néce bir yanam

326.

Mef'ülü fā'ilātü mefā'ilü fā'ilün

Muzāri' - - + / - + - + / + - - + / - + -

1. yokdur sebāt çünkü cihān-ı ḥarābda
birdür hezār sāl ile yek-dem ḥisābda
2. devr-i gül érdi tāze cihāndur cihān yine
sa'y eyle 'ayş u 'işrete 'ahd-i şebābda
3. inkār étme şüfī şarābuḡ menāfi'in
üstād-ı ḥikmet öyle buyurmuş kitābda
4. rüyında la'li üzre ḥaṭ-ı müşg-bār-ı dōst
şirīnlik yazar şeref-i āfitābda
5. kapuḡda nāle kılmamağa ihtiyār yok
va'llāhi bī-günāhın efendi o bābda
6. **bāki** şafaḡda mihr-i münevver şanur gören
'aks-i 'izār-ı sākīyi cām-ı şarābda

325. REV: 117b; Bāki: *Dīvān*: G. 330.

Velehū.

326. REV: 117b; Bāki: *Dīvān*: G. 469.

2 2a cihāndur: cevāndur D.

4 4a dōst: yār D.

5 5b o: bu D.

327.

Mef'ülü mefâ'ilü mefâ'ilü fe'ülün
Hezec - - + / + - - + / + - - + / + - -

1. küh-sârda olsa n'ola üftâde şanavber
üftâde geçer sen boyı şimşâde şanavber
2. dīvâne-şifat böyle niçün tağlara düşdi
olmadı ise kıddüğe dil-dâde şanavber
3. tırmaz ayağın almağa kaşd eyler anuğ âb
ser-keşlik éder var ise tenhâda şanavber
4. reftâr yolın göster eyâ nahl-i hırâmân
varsun o sehî kıddüğe istâde şanavber
5. **bâkı** o boyı serve hevâ-dâr geçermiş
allâh néce beşzer dil-i nâ-şâde şanavber

328.

Fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. mäh-rûlar bî-'aded bir 'aşık-ı sevdâyı ben
yitmeye biş pâre kılsam bu dil-i şeydâyı ben
2. 'ışkınuş sevdâsına düşdüm yitürdüm kendümi
kanda buldum bilmezem ol şüh-ı bî-pervâyı ben
3. bir harâret bağladum tâb-ı teb-i 'ışkuşla kim
süzümü def' éylemez nüş eylesem deryâyı ben
4. hep senün-çündür benüm dünyâ cefâsın çekdügüm
yoğsa 'ömrüm varı sensüz n'eylerem dünyâyı ben
5. la'ı-i şîrînüñ ümîdin kılsa gönlüm 'âkıbet
pârelerdüm küh-ken gibi néce hârâyı ben
6. âsitân-ı yârda mesken tutardum **bâkiyâ**
kâfda seyr étdürem 'anķâyâ istignâyı ben

327. REV: 117b; Bâkı: *Dīvân*: G. 158.

Velehü.

2 2b dil-dâde: üftâde D.

328. REV: 117b; Bâkı: *Dīvân*: G. 381.

Velehü.

1 1a sevdâyı: rüsvâyı D.

2 2b bilmezem: bilmezin D.

4 4b n'eylerem: n'eylerin D.

6 6a tutardum: bulursam D.

329.

*Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün**Remel +- - / +- - - / +- - - / +- -*

1. müstedām ola fenā kūyınuñ evbāşları
kim olur bir biri yolında fēdā başları
2. 'arşa-i 'ışqda gör hazret-i mevlānāyı
turmuyup dağı döner üstine yoldaşları
3. dehri bir āh-ı seher-gehleri ber-bād eyler
'ālemi seyle vérür gözlerinüñ yaşları
4. şanma şeb-dīz ile bir āh-ı seher-gāhların
mey-i gül-gün olur olursa ayağdaşları
5. gözüme hāk ile yeksān görünür dürr ü güher
hāke yaş dökse kaçan çeşm-i güher-pāşları
6. cür'a saçdıkları yér kân-ı bedahşāna deger
la'1 ü yāķütı n'eder mey-gede қallāşları
7. ğaraşı bu ki fenā mey-gedesine **bāķī**
ķıla müjġānını cārüb ola ferrāşları

330.

*Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün**Remel +- - / +- - - / +- -*

1. çeng çün nāleme dem-sāz oldı
sāzlar içre ser-efrāz oldı
2. māhdan çēhre-i zībā-yı nigār
çeşm ü ebrū ile mümtāz oldı
3. kimse bilmezdi derūnum rāzın
āh kim göz yaşı ġammāz oldı
4. dil giriftār-ı ser-i zülfün olup
şayd-ı ser-pençe-i şeh-bāz oldı
5. **bāķiyā** mihr ü vefāsın o mehün
çok tāmā' eyler idük az oldı

329. REV: 118a; Bāķī: *Dīvān*: G. 483.**Velehū.**330. REV: 118a; Bāķī: *Dīvān*: G. 493.**Velehū.**

5 5b idüm: idük D.

331.

Mef'ülü fâ'ilâtü mefâ'ilü fâ'ilün
Muzâri' - - + / - + - + / + - - + / - + -

1. dil derdini ğamuñla dil-efġār olan bilür
bīmār hālını yine bīmār olan bilür
2. 'ıŝkuñ ġamıyla sırrını eşk-i revānumuñ
cüyā-yı yār u 'āŝık-ı dīdār olan bilür
3. 'āsīb-i rūzigārı ġülistān-ı dehrde
sen serv-i ġül-'izāra hevā-dār olan bilür
4. cān acısını ġaste-i derd-i firāk olup
dil-dāde-i nigār-ı sitem-kār olan bilür
5. sevdā-yı zülf-i yār ile **bākī** ne çekdüġin
bend-i kemend-i 'ışka giriftār olan bilür

332.

Mef'ülü fâ'ilâtü mefâ'ilü fâ'ilün
Muzâri' - - + / - + - + / + - - + / - + -

1. baġ cām-ı 'ayşa āyine-i pür-ŝafā budur
gel ġör ġabāb-ı sāġarı necm-i hüdā budur
2. ġöñlüm efendi şimdi beni ŧuramaz aġladur
ol şüh-ı dil-sitān ile hep mā-cerā budur
3. la'l-i nigāra cān désem iŝbāta ġādirin
erbāb-ı 'ışk öñinde bu ġün müdde'ā budur
4. dil mūy-ı yāri memleket-i ħīne beñzedür
éller sevād-ı mülk-i ġotendür ġaᡥā budur
5. aġyār diñler oldı pes-i perdeden bizi
'ālemde ehl-i 'ışka ġörinmez belā budur
6. āheng-i āhı ŧurma hemān eyle éy ġöñül
saz u nevā-yı 'ışka ġörinmez belā budur
7. **bākī** kelāmı cümleden a'lā edā éder
ġaġġ-ı suġanda ġāŝıl efendi edā budur

331. REV: 118a; Bākī: *Dīvān*: G. 83.
Velehū.

332. REV: 118a; Bākī: *Dīvān*: G. 57.
Velehū.

2 2a efendi: aġıtdı D.

3 3b içinde: öñinde D.

333.

Mef'ülü fā'ilātü mefā'ilü fā'ilün
Muzāri' - - + / - + - + / + - - + / - + -

1. cünd-i şitāyî taşa tutup yine jāleler
kaşd étdiler ki milket-i gül-zārî alalar
2. şahñ-ı çemende şöyle kırıldı zücāc-ı yah
seng-i felāhan urdı meger aña lāleler
3. çözdü çemende turraların sünbül-i tarî
güyā tağıtdı müyını müşgîn külāleler
4. gül-şende başdı jāleleri kara bağrına
érđi şafāya lāle-i hūnîn piyāleler
5. oldı çemende bāliş-i gönce kenār-ı hār
mürğ-i seher éderse n'ola āh u nāleler

334.

Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün
Remel + + - - / + + - - / + + - - / + + -

1. haṭ-ı ruhsāruña teşbîh édüp éy şuḥ senün
bāğda gönçe biraz rişine güldü çemenün
2. haṭ-ı nev-hāste kim 'arızuñ üzre görünür
döndü dendāneleri şekline sîn-i semenün
3. bāğda dürr-i 'aden gibi yine yāsemenün
cigerin deldi bu gün ğayret-i cāh-ı zeķanuñ
4. hele éy lāle-i sîr-āb-ı çemen-zār-ı cefā
bağrumuz yaqdı senün ḥasret-i hāl-i dehenün
5. elün érişmedi ol serve déyü éy **bāķî**
ta 'n u teşnî'i belāsın çekerüz érişenün

335.

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. zülfünji görsem 'izāruñ üzre éy hūr-i cemîl
şanuram zencîr şeklin bağlamışdur selsebîl
2. secde-i hāk-i ser-i küyuñla māh-ı çār-deh
çehre-i zerdin ğubār-ālūde kılmış bir zelîl

333. REV: 118a; Bāķî: *Dīvān*: G. 103.

Velehü.

334. 118a; Bāķî: *Dīvān*: G. 248.

Velehü.

3 3b ğayret: şîve D.

4 4b şîve: ḥasret D.

335. REV: 118b; Bāķî: *Dīvān*: G. 285.

Velehü Bāķî.

3. cāmi'-i 'ışıkında yārūñ çarḥ bir qandıldür
āfitāb-ı 'ālem-efrūz aña bir rūşen delīl
4. yollar étدی çéhre-i zerdümde seyl-i eşk ile
çeşm-i giryān beñzer ol saqqāya kim eyler sebīl
5. muntazır olsa n'ola nergis ğubār-ı kūyına
tütüyāya **bāqīyā** muḥtāc olur 'ayn-ı 'alīl

336.

Mef'ülü fā'ilātü mefā'ilü fā'ilün
Muzāri' - - + / - + - + / + - - + / - + -

1. cānān odur ki meyl éde anı görince cān
esbāb-ı ḥüsni ḥüb ola ammā be-şarḥ-ı ān
2. cānā metā'-ı vaşluña dil müşterī iken
olmamış idi 'ışık éline kārவān revān
3. mihmān olunca derd ü ğamuñ dilde mā-ḥazar
iki enār dāneledi çeşm-i ḥün-feşān
4. ceng étmege sitāre-i baḥtumla eyledüm
bu āh-ı pür-şirārumı bir tiğ-i zer-nişān
5. a'dāya baş egdüremez kimse **bāqīyā**
şemşīr gibi olmayıcağ ser-be-ser zebān

337.

Mef'ülü mefā'ilü mefā'ilü fe'ülün
Hezec - - + / + - - + / + - - + / + - -

1. başlar kesilür zülf-i perīşānuñ ucından
қанlar dökülür ğamze-i bürrānuñ ucından
2. dil darbın urur қalbe firāқunḡa dem-ā-dem
қан ağlasa zaḥmum n'ola peykānuñ ucından
3. peykān-ı belā cānuma işler geçer oldı
éy қаşları ya nāvek-i müjġānuñ ucından
4. yüz sürmek umar pāyüñe üftādeler ammā
nevbet mi deger kimseye dāmānuñ ucından
5. mürġ-i dil-i **bāqīyā** görüñ fāḥte-āsā
efġān éder ol serv -i ḥırāmānuñ ucından

3 3b delīl: fetīl D.

5 5b 'ayn: çeşm D.

336. REV: 118b; Bāqī: *Dīvān*: G. 362.

Velehū.

2 2a vaşluña: mihrüñe D.

337. REV: 118b; Bāqī: *Dīvān*: G. 356.

Velehū.

338.

Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün

Remel +- - / +- - / +- - / +- -

1. ruḥuṅ éy gönçe-dehen berg-i gül-i ḥöd-rüdur
dér gören zülf-i siyeh-kāruṅ için şeb-büdur
2. ruḥlarıṅdan ne 'aceb büse temennā kılsam
éy lebi gönçe 'izāruṅ gül-i şeftālüdür
3. gerçi ḥāl u ḥaṭuṅ āşüftesi çokdur ammā
beni dīvāne kılan silsile-i gīsüdür
4. 'āşıkūṅ қа'r-ı yem-i guşşa-i hicrānuṅda
şadef-i dīde-i ḡam-dīdesi pür-lü'lüdür
5. şol kadar cevr éder oldı baṅa çarḡ-ı bed-mihr
şanki bir dilber-i meh-rüy u hilāl-ebürdür
6. n'ola meyl étseler eş'āruṅa erbāb-ı şafā
bāḡiyā şı'r degüldür bu bir aḡar şudur

339.

Mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün

Hezec + - - - / + - - - / + - - - / + - - -

1. gönül her naḡme kim çeng-i ḡamuṅda iḡtirā' eyler
ḡoyup elden felekde zühre sāzın istimā' eyler
2. güzeller şevḡine meclīsde şōfī çalgusuz oynar
velī her bir bilmeyen éyle şanur anı semā' eyler
3. yola 'azm étmiş ol ser-keş baṅa yā hū démez her kez
çeküp atı başın aḡyār-ile ṭurmuş vedā' eyler
4. beni da'vā-yı ḡatlünḡden mūrāduṅ baş u cān ise
yoluṅa hey benüm 'ömrüm senünle kim nizā' eyler
5. saḡuṅ tārına peyveste kılırsa rişte-i cānı
'alā'ikden geḡüp **bāḡī** cihāndan inḡitā' eyler

340.

Mefā'ilün fe'ilātün mefā'ilün fe'ilün

Müctes + - - - / +- - - / +- - - / +- -

1. metā'ı bāde-i gül-reng şimdi ayaḡda
ḡumāş-ı zühd ü riyā ṭurmayup şatılmaḡda

338. REV: 118b; Bāḡī: *Dīvān*: G. 46.

Velehū.

339. REV: 118b; Bāḡī: *Dīvān*: G. 82.

Velehū.

2 2a meclisde: soḡbetde D.

3 3a her: bir D.

340. REV: 118b; Bāḡī: *Dīvān*: G. 444.

Velehū.

2. kenār-ı ‘ayş u şafāya geçilse ʔolmuş ile
yine pür olsa mey-i hōş-güvār zevrakda
3. şarābı zevrak ile içmenüñ zamānı degül
efendi keştīyi kağıdda şuyı bardakda
4. bihişt şevkına şādīlīg eyleyüp vā’iz
miyān-ı meclise atıldı yek mu’allağda
5. semend-i ʔab’a süvār oldı ‘azm éder **bāķī**
belāgat ehline yā hū göñüller alçağda

341.

Mef’ülü mefā’ülü mefā’ülü fe’ülün
Hezec - - + / + - - + / + - - + / + - -

1. devrān ayağın şöyle şikest étđi şarābuñ
güyā ki mey-i nāba gözi degđi ħabābuñ
2. keyfiyyet-i esrāra döşendi zürefā hep
yārān ayağın almada ħayrān mey-i nābuñ
3. esbāb-ı ʔarab seyl-i mey-i nāb ile gitđi
āvāzı boğıldı giderek çeng ü rebābuñ
4. peymāne şikest oldı yatur ħaylī zamāndur
yanup yaqılur ħāṭırı mecrūḥ kebābuñ
5. **bāķī** yine şaçıldı nemek bāde-i nāba
bilsek ‘acebā aşlı nedür bu şeker-ābuñ

342.

Fe’ilātün fe’ilātün fe’ilātün fe’ilün
Remel + + - - / + + - - / + + - - / + + -

1. levḥ-i ħāṭırda ħaṭuñ naqşını yazmağ ‘amelüm
künc-i ħalvetde senüñ fikr-i lebüñdür emelüm
2. yitişinceydi hemān derdine ben bīmāruñ
mīve-i vaşlına yārüñ n’édeyin érmez elüm
3. bülbülüñ medḥ édüp ol şāḥ-ı gül-i ter dédügi
bir ‘ömür ʔörpüsidür kıddüñe nisbet güzelüm
4. benem ol şāḥ-ı nihāl-i çemen-i miḥnet kim
mīve-i ma’rifet ü fazl u hüner bükđi bélüm
5. ādemün ehl-i riyā-sözleri kıanın kırudur
sākiyā ʔoldura şol kıan olacağı içelüm

341. REV: 119a; Bāķī: *Dīvān*: G. 269.

Velehū.

342. REV: 119a; Bāķī: *Dīvān*: G. 332.

Velehū.

6. bāde-i mihr ü vefā sāğarıdur éy **bākī**
n'ola devr eyler-ise bezm-i cihānı ğazelüm

343.

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. halk-ı 'ālem gül seveydi kāşkī bülbül gibi
ol lebi ğonçe baña tenhā ğalurdı gül gibi
2. zülf-i 'anber-büyüğü sevďālarıdur dōstum
'āşıkuğ ħālin perīşān eyleyen sünbül gibi
3. eksük olmaz sīnede gül gibi tāze dāğlar
nāleler ğılsa 'aceb mi mürğ-i dil bülbül gibi
4. kākülüğ sevďālarından düşdi göğlüm zülfüğe
bir belā dağı ol oldı başuma kākül gibi
5. çeşmüm üzre görinen ħün-ābe şanma **bākiyā**
gözüme geldi şarāb-ı 'ışk-ı dil-ber mül gibi

344.

Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün

Remel + + - - / + + - - / + + - - / + + -

1. şeb-i tārīk görinür gözüme rüz-ı firāk
dūd-ı āhumla meğer tōldı ser-ā-ser āfāk
2. yine bir ğaşı hilālüğ sitemi çarğ gibi
ğaddümi ğıldı kemer tākātümi eyledi tāk
3. tūtđı ebrüğa yüzün mihr-i 'izāruğla göğül
ğıbleye ğarşu ğılır şanki şalāt-ı işrāk
4. merd isej dehr-i denī mekrine meftün olma
er odur kim vére bu pīre-zen-i dehre tālāk
5. **bākinün** nāle-i zārıyla cihān tōldı bu ğün
yine var ise 'adū eyledi yārine nifāk

345.

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. tıtsa cām-ı bāde-i gül-ğünü verd-i ter gibi
sā'id-i sākī olur şāğ-ı gül-i ağmer gibi

343. REV: 119a; Bākī: *Dīvān*: G. 492.

Velehū.

3 3a sīnede: sīneden D.

344. REV: 119a; Bākī: *Dīvān*: G. 232.

Velehū.

5 5a nāle-i: nāle vü D. yine: bu ğün D.

345. REV: 119a; Bākī: *Dīvān*: G. 499.

Velehū.

2. sākiyā ‘aks-i ‘izāruḡdan fūrūġ-ı cām-ı mey
rūşen eyler bezmi ḡurşīd-i ziyā-güster gibi
3. mürġ-i cānı şöyle beşzer étmek isterler şikār
ol ḡara gözler süzildi iki şāhīnler gibi
4. cūyibār-ı eşküm içre çéhre-i zerdüm benüm
görinür āb-ı revān içinde nīlūfer gibi
5. şad hezārān nev-bahār olsa bu fānī baġda
bir gül-i bī-ḡār açılmaz **bāḡiyā** sāġar gibi

346.

Mef‘ülü fā‘ilātü mefā‘ilü fā‘ilün
Muzāri’- - + / - + - + / + - - + / - + -

1. şahrālara düşerse n’ola nāfe-i ġazāl
sevdālara şalupdur anı dil-berā o ḡāl
2. na‘l-i süm-i semendüġe beşzetediler déyü
saḡf-ı sipihre degdi küleh-ġüşe-i hilāl
3. şekl-i ‘izār-ı yār gibi naḡş-ı dil-firīb
levḡ-i zamīre yazmadı şüret-ger-i ḡayāl
4. yazıldı ḡaddüġ üzere ḡaḡuġ zāhir olmadın
dérsem ‘aceb mi zülfüġe ḡuġrā-yı bī-mişāl
5. şāḡib-cemālūġ ehl-i kemālūġ muḡibbiyüz
bāḡī ḡul eyledi bizi ol ḡüsn-i ber-kemāl

347.

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. gerçi ġāyet mestdür ol nergis-i ḡün-rīzler
ḡatı ġeçkindür velī ol ġamze-i ser-tīzler
2. sen yatarsın mesned-i ḡüsn üzere ḡ‘āb-ı nāzda
ḡalkı uyutmaz fiġān u nāle-i şeb-ḡīzler
3. yaḡdılar dil kişverin cevri ile tālān étdiler
dil-berān-ı şūḡ u şehr-āşüb u şür-engīzler
4. meclis-i ‘iştūḡda çengī zühre deffāf āfitāb
n’eylesün raḡş étmesün mi zerre-i nāçizler
5. ġam degül **bāḡī** inen açılmasa ol gül-‘izār
ser-girān olurlar ekşer ġonçe-i nev-ḡīzler

346. REV: 119a; Bāḡī: *Dīvān*: G. 291.

Velehū.

4 4a ḡaḡuġ: ḡaddüġ D.

347. REV: 119b; Bāḡī: *Dīvān*: G. 86.

Velehū.

348.

Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün

Remel + + - - / + + - - / + + - - / + + -

1. pür olup devr édicek meclis-i mestāmi kadeḥ
çarḥ olur ḥalka-i rindān meh-i tābāni kadeḥ
2. felek-i 'işrete bir aḥter-i ferḥunde iken
yine mirriḥ-şifat ṭurma döker kanı kadeḥ
3. meclis-i mey ki bedenlerle ḥişār olmışdur
şehr-i 'işretdür anuḥ āfet-i devrāni kadeḥ
4. devr-i meclis ki şafā cāmi'inüḥ çenberidür
āb-ı rengin ile kandil-i fūrüzāni kadeḥ
5. yaraşur ḥalka-i rindāna désem éy **bāḳī**
ḥatem-i cemdür anuḥ la'l-i bedaḥşāni kadeḥ

349.

Mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün

Hezec + - - - / + - - - / + - - - / + - - -

1. çerāğ-ı bezm-i vaşl olmağa bir şeb 'arızı nūrı
kefili boynıdur ol meh-liḳānuḥ şem'-i kāfūrī
2. ṭakılup yanına her gün bile şalınuḥ yétmez
ayağın öpmege şarḳar nigāruḥ şāh destürı
3. güvāhī zūr-ı bāzūsın getürmiş küh-ken 'ışka
bu devr içre ḳabül étmezler ammā şāhid-i zūrı
4. fenāsın bildi dünyānuḥ çekildi dār-ı 'uḳbāya
sa'ādet mülkine bārī muzaffer ḳıldı manşūrı
5. vérildin cāna éy **bāḳī** nigāruḥ manşıb-ı 'ışkı
elifler na'llerdür sinede ṭuğrā-yı menşūrı

350.

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. ḥār-ı gamda 'andelīb eyler fiğān u zārılar
gönçelerle şalınur şahn-ı çemende ḥārılar
2. bende-i fermān olup gīsū-yı kāfir-kışūḥe
ḥidmete bel bağlayupdur éy şanem zünnārılar

348. REV: 119b; Bāḳī: *Dīvān*: G. 32.

Velehū.

349. REV: 119b; Bāḳī: *Dīvān*: G. 505.

Velehū.

350. REV: 119b; Bāḳī: *Dīvān*: G. 85.

Velehū.

3. gönçe-āsā kan ile ʔolmuş gönüller açmağı
leblerünʔden öğrenür var ise şîrîn-ķārlar
4. sünbül-i ter zülfünün hindî gulāmıdur senün
hāk-sārıdur gül-i ruhsārınuñ gül-zārlar
5. fürkatünʔde ʔan mı şeftālū dilerse cān u dil
mīve-i bî-vaķt éderler ārzū bīmārlar
6. hāl-i yāruñ müşg bir hūnīn kefen maķtülidür
āl vālāya şarupdur şanmañuz ‘aṭṭārlar
7. haķ budur **bākī** nazīr olmaz bu mu‘ciz nazmuña
şî‘re āğāz étsele şimden géru sehḥārlar

351.

Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün

Remel +-+ - / +-+ - - / +-+ - - / +-+ -

1. bir iki gün çekelüm cevr ü cefāsın ķadehün
sürevüz bir dem ola zevķ u şafāsın ķadehün
2. lāle-veş bāğ-ı şafāda inen açıldığı yoķ
haylī demdür göremez kimse ķarasın ķadehün
3. cām-ı mey böyle şikest olacağı bellü idi
halk çoķdan oķumışlardı du‘āsın ķadehün
4. haymeler ķurduğı dem kanı habābun ‘ayşa
i‘tidāl üzre görüp āb u hevāsın ķadehün
5. sākīya bezm-i sürur-ı zevķ u şafāsın ķadehün
rind-i meyhavār çeker cevr ü cefāsın ķadehün
6. **bākīyā** dün gece meclisde gül-efşānlar ile
māh-tāb étmiş idük bezme ziyāsın ķadehün

352.

Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün

Remel +-+ - - / +-+ - - / - - -

1. leb-i handānuñ-ile kılduñ yād
eyledün mürdelerün rūḥını şād
2. beni yād eyledün ihyā étdün
öldiler gitdiler ammā ḥussād
3. yüri éy serv-i ser-efrāz yüri
ķad-i bālāña érişmez şimşād

4 4a hindū: hindī D.

351. REV: 119b; Bākī: *Dīvān*: G. 270.

Velehū.

352. REV: 119b; Bākī: *Dīvān*: G. 37.

Velehū.

4. k̄āmetūñ ƙulluđına d̄üşmeyicek
olmadı serv-i ƙırāmān āzād
5. **bākī**ye emr nedür sulṭānum
sāñja ƙul oldı muṭī'ı münƙād

353.

Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün

Remel +- - / +- - - / +- - - / +- -

1. bēlini ƙuçmadadur ol şanemüñ derd ü belā
yoğsa 'āşıklara şīrīn lebi ḥāzır ḥelvā
2. ser-i zülfiyle ḥaṭın örtermiş dērler o şuḥ
açmadı kimseye ammā burayı bād-ı şabā
3. āteş urmuş yüzi gül ḥırmenine ol māḥuñ
devr-i sāğarda ruḥı 'aḥsini ƙılmış peydā
4. ƙızarup ruḥları gül-güne-i tāb-ı mülden
şu'le-i sāğar-ı mey destine yakmış ḥinnā
5. lüle-i ḥāme ile çeşme-i dilden **bākī**
eyledi ƙā'ide-i āb-ı ḥayātı icrā

354.

Mef'ülü fā'ilātü mefā'ilü fā'ilün

Muzāri' - - + / - - - + / + - - + / - - -

1. cānlar fedā maḥabbet-i cānāne ser degül
erbāb-ı 'ışƙa terk-i ser étmek hüner degül
2. bāğ-ı ümīd içinde dilā mīve-i vişāl
bir mīve-i ğarīpdür olur biter degül
3. şemşīr-i hecr yaralarıdur elem véren
zaḥm-ı ḥadeng-i ƙavs-ı ƙazā ol-ƙadar degül
4. pervānedür ki yakdı perin şem'-i āhuma
farƙ-ı felekde münḥasif olmuş ƙamer degül
5. iki cihāna vémedi bir yār-i sādeyi
bākī esīr-i ƙayd nuƙūş u şuver degül

353. REV: 120a; Bākī: *Dīvān*: G. 9.

Velehū.

2 2a burayı: orayı D.

354. REV: 120a; Bākī: *Dīvān*: G. 290.

Velehū.

355.

Mef'ülü fā'ilātü mefā'ilü fā'ilün
Muzāri' - - + / - + - + / + - - + / - + -

1. fermān-ı 'ışka cān-ile var inkıyādumuz
hük-m-i kazāya zerre kadar yok 'inādumuz
2. baş egmezüz edāniye dünyā-yı dūn için
allāhadur tevekkülümüz i'timādumuz
3. biz müttekā-yı zer-keş-i cāha tayanmazuz
haḫkuḫ kemāl-i luḫfinadur istinādumuz
4. zühd u şalāha eylemezüz ilticā hele
tutdı egerçi 'ālem-i kevni fesādumuz
5. minnet ḫudāya devlet-i dünyā fenā bulur
bāḫī kalur şaḫīfe-i 'ālemde adumuz

356.

Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün
Remel + + - - / + + - - / + + - - / + + -

1. meclis-i 'ışka girüp ayağı evvel çekdüm
mā-sivādan götüri āḫir-i kār el çekdüm
2. sīnem üzre görinen kanlu elifler şanmaḫ
şafḫa-i derd ü gama sürḫ-ile cedvel çekdüm
3. 'alev-i āteş-i āhum degül eflāke çıkan
aḫter-i baḫtuma bir tiğ-i muşayḫal çekdüm
4. nuḫra-i eşküm ile sīm-keş oldum şimdi
müjemüḫ aralarından bir iki tel çekdüm
5. daḫlar na'l ü eliflerle degül peyveste
şafḫa-i sīneye bir ḫaḫḫ-ı müselsel çekdüm
6. beden-i zer ü nizārumla degül çehre-i zerd
'ışk ser-nāmesine levḫa yazup ḫal çekdüm
7. **bāḫiyā** ḫun-ı dili dīde düketdi gördüm
mey-i nābı bedel-i mā-yeteḫallel çekdüm

355. REV: 120a; Bāḫī: *Dīvān*: G. 192.
Velehū.

356. REV: 120a; Bāḫī: *Dīvān*: G. 327.
Velehū.

6 6a zerd: zer D.

357.

Mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün

Hezec + - - - / + - - - / + - - - / + - - -

1. érişdü̇m bahre cūy-āsā basīṭ-i ḥakden geçdü̇m
bisāṭ-ı kurbе érdü̇m çenber-i eflākden geçdü̇m
2. şarāb-ı la'l-fām u zevrak-ı zerrīni terk étdü̇m
ben ol keşṭī ile ol āb-ı āteş-nākden geçdü̇m
3. ğamuḡ afyōnını tiryāk déyü baḡa 'arz étme
yüri şağ ol benüm 'ömrüm ben ol tiryākden geçdü̇m
4. beni ālüde-dāmen şanma vā'iz mest gördü̇nse
senü̇n bezmü̇n gibi ben néçe cāy-ı pākden geçdü̇m
5. muğaylān-ı belā tütmiş ṭārīk-i ka'be-i vaşluḡ
efendi ben o rāh-ı pür-ḥas u ḥāşākden geçdü̇m
6. metā'-ı dehr bir puldur aḡar şu 'ömr-i müsta'cel
anuḡçün **bāḡiyā** esbābdan emlākden geçdü̇m

358.

Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün

Remel + + - - / + + - - / + + - - / + + - -

1. esb-i nāz-ile beni yār édidür pā-māl
na'ller şekli aḡa sīnede olmışdur dāl
2. ḡasret-i ḡaddü̇n-ile bāğda seyl-i eşkü̇m
ṭaḡdı serv-i çemenü̇n pāyine sīmīn ḡalḡāl
3. néc'olur gördi şafā āyine-i ḡüsnü̇nde
yérlere geçdi ḡayādan utanup āb-ı zülāl
4. ārzü eylemezsın salṭanat-ı dünyāyı
ḡidmet-i ḡaḡ-i der-i yār yiter cāh u celāl
5. **bāḡiyā** baḡa gedā-yı der-i yār olmaḡdur
māye-i 'izz ü şeref pāye-i baḡt u iḡbāl

357. REV: 120a; Bāḡī: *Dīvān*: G. 316.

Velehū.

358. REV: 120a; Bāḡī: *Dīvān*: G. 294.

Velehū.

1 édidür: ḡılıpudr D.

SONUÇ

İstanbul Arkeoloji Müzesi REV (Recâi-zâde Vakfı) 240 numarada kayıtlı '*Mecmû'a-i Eş'âr*' adlı eser üzerinde yapılan bu çalışmanın sonuçları şu şekilde sıralanabilir.

Mecmuanın yazıldığı tarih göz önünde bulundurulduğunda eserin uğradığı tahribat özellikle derkenar okumalarını zorlaştırmıştır diyebiliriz. Buna rağmen mecmuanın fiziki özelliklerine bakıldığında genel olarak sağlam olduğu görülmektedir.

Bir "nazire mecmuası" olarak tertip edilmesine karşın, zemin şiir-nazire şiir ilişkisini sağlıklı bir şekilde vermemesi, belirli bir düzen takip etmemesi ve farklı nazım şekli ve türleri barındırması gibi nedenlerden ötürü bu eserin tamamıyla bir "nazire mecmuası" olduğunu söylemek doğru olmayacaktır.

Mecmuadaki kasideler, gazeller ve onlara yazılan nazireler 106a yaprağına kadar elif-bâ sırası gözetilerek devam ederken, bu yapraktan sonraki şiirlerde aynı sıralamanın takip edilmediği görülmektedir. 90b-120a sayfa aralığında bulunan 113b-117a varaklarında sadece Fiğānī'ye ait şiirlere, 117b-120a varakları arasında da sadece Bākī'ye ait şiirlere yer verilmiştir. Bu durum göz önünde bulundurulduğunda, her ne kadar elif-bâ sıralamasının dışına çıkılmış olsa bile, mürettibin gözettiği başka bir yazım kriteri daha olduğu yorumu yapılabilir.

Çalışmamızın konusunu teşkil eden bölümde şairlerin yayınlanmış divanlarında rastlamadığımız şiirleri şunlardır: 'Āşık Çelebi'ye ait 1 (G.13), 'Ahdī'ye ait 3 (G.4, G.62, G.63), Fevrī'ye ait 2 (G.70, G.76), Fiğānī'ye ait 2 (G. 304, G.316), Medhī'ye ait 1 (G.235), Vaşfī'ye ait 1 şiir (G.192) ve Rūhī'ye ait 6 beyit (B.89, B.90, B.91, B.92, B.93, B.94).

İncelememize konu olan 90b-120a varakları arasında bulunan 358 şiirin tamamı çeviriyazı alfabesiyle sıralanmış, daha önceki çalışmalarla mukayese edilerek tenkitli metin oluşturulmuştur. Bu şiirlerden 279'u divan, divançe ve mecmua çalışmalarından tespit edilmiştir. Herhangi bir çalışmada rastlamadığımız 78 şiirin ilk kez bu mecmuanın okunması sayesinde gün yüzüne çıkarılmış olduğunu düşünmekteyiz.

Çalıştığımız 90b-120a aralığında, en fazla şiiri bulunan şairler, Bākī (54), Fiğānī (52) ve 'Ahdī (38)'dir. Bu bilgiden hareketle, mecmuanın derlendiği XVI. yüzyılda adı geçen şairlerin rağbet gördüğü ve şiirlerinin genel olarak beğenildiği ifade edilebilir.

‘Ahdî tarafından hazırlandığı bilinen bu mecmua, gerek o devirde sıklıkla kullanılan nazım şekillerini, aruz kalıplarını, kafiye oluşturma kriterlerini ortaya koyması bakımından gerekse şairin yaşadığı döneme, onun şiir ve edebi zevk anlayışına ışık tutması bakımından değerli ve önemlidir.

Mecmualar, şiir başta olmak üzere, birçok edebi türü bünyesinde barındıran oldukça hacimli eserlerdir. Bu yönü dikkate alındığında, mecmuaların muhtevalarının ortaya konarak edebiyat araştırmaları açısından anlamlı hale gelebilmesi ancak bütüncül bir çalışma ile mümkündür.

90b-120a sayfa aralığını çalıştığımız, İstanbul Arkeoloji Müzesi REV 240 numarada kayıtlı bulunan *Mecmū‘a-i Eş‘ār* adlı eser üzerindeki çalışmalar tamamlandığında genelde Türk dili, kültürü, özelde ise Klâsik Türk Edebiyatı çalışmaları açısından önemli bir kaynağın daha gün yüzüne çıkarılmış olacağı kanaatindeyiz. Bu vesile ile bu bütüncül çalışmaya küçük bir katkıda bulunabildiysek kendimizi bahtiyâr kabul ederiz.

KAYNAKLAR

- AÇIL, Berat: “Hâverî (Ö.1565) ve Dîvânçesi”, *Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2016, S.16, 172-216 s.
- ‘AHDÎ: *Dîvân*: [hzl.:] Ayşe Bedestani: *XVI. Yüzyıl Şairi ‘Ahdî-i Bağdâdî Dîvânı*, İstanbul 2018, IX-173 s., Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı, Eski Türk Edebiyatı Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi.
- ALPARSLAN, ALİ: “Nesta‘lik”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, İstanbul 2007, C. 33, s. 11.
- ‘AŞIK ÇELEBİ: *Dîvân*: [hzl.:] Filiz Kılıç: *Âşık Çelebi Dîvânı* (e-kitap), 153 s., Kültür Bakanlığı.
- ATİK GÜRBÜZ, İncinur: *Mecmû‘a-i Letâ‘if*, Ankara 2011, IX+1223 s., Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilimdalı Eski Türk Edebiyatı Bilimdalı Doktora Tezi.
- AYDEMİR, Yaşar: “Şiir Mecmuaları ve Metin Teşkilinde Mecmuaların Rolü”, *Bilig: Türk Dünyası Sosyal Bilimler Dergisi*, Güz 2001, S. 19, 147-156 s.
- AYVERDİ, İlhan: “*Kubbealtı Lugatı Misalli Büyük Türkçe Sözlük*”, İstanbul 2010, 1411 s., Kubbealtı Vakfı Yayınları, 1. Baskı.
- BAĞDATLI ‘AHDÎ: *Gülşen-i Şu‘arâ*: [hzl.:] Süleyman SOLMAZ: *‘Ahdî ve Gülşen-i Şu‘arâ’sı (İnceleme - Metin)*: Ankara 2018, 309 s., Kültür ve Turizm Bakanlığı: 3219, Kültür Eserleri Dizisi: 470.
- BÂKÎ: *Dîvân*: [hzl.:] Sabahattin Küçük: *Bâkî Dîvânı Tenkitli Basım*: Ankara 1994, XVII+472 s., Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Türk Dil Kurumu Yayınları: 601.
- BURSALI RAHMÎ: *Dîvân*: [hzl.:] Mustafa Erdoğan: *Bursalı Rahmî ve Dîvânı*, Ankara 2017, 304 s., T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Kütüphaneler ve Yayımları Genel Müdürlüğü, 3363, Kültür Eserleri: 503. (e-kitap) [Erişim Tarihi: 09.04.2020]
- BÜLBÜL, Abdurrahman: *İstanbul Arkeoloji Müzesi Kütüphanesi REV 240 Numarada Kayıtlı Mecmû‘a-i Eş‘âr (30b-60a) (İnceleme-Metin)*: İstanbul 2020, VII+171 s., Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı Eski Türk Edebiyatı Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi.

- CELĀL BEY: *Dīvān*: [hzl.:] Murat Güneş: *Manastırlı Celāl Bey Dīvānı (İnceleme-Metin)*, Sivas 2013, XV+724 s., Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı Eski Türk Edebiyatı Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi.
- DEVELLİOĞLU, Ferit: *Osmanlıca Türkçe Ansiklopedik Lügat (Eski ve Yeni Harflerle)*, Ankara 2015, XX+1393+319 s., Aydın Kitabevi Yayınları Sözlük Dizisi:1.
- EFE, Zahide: “16. Yüzyıl Divan Şairi Hâtemî ve Dīvânçesi”, *Dede Korkut Uluslararası Türk Dili ve Edebiyatı Araştırmaları Dergisi*, 2019, S.20, 114-150 s.
- EMRÎ: *Dīvān*: [hzl.:] Mehmet A. Yekta Saraç: *Emrî Dīvānı*, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Kütüphaneler ve Yayımları Genel Müdürlüğü, 3144, Kültür Eserleri: 427. (e-kitap) [Erişim Tarihi: 25.10.2020]
- FİĞĀNÎ: *Dīvān*: [hzl.:] Abdülkadir Karahan: *Kanuni Sultan Süleyman Çağı Şairlerinden Figānî ve Dīvânçesi*, İstanbul 1966, 18+XXX+214+29 s., İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları: 1181.
- GÜREÇİ, Elif: *İstanbul Arkeoloji Müzesi Kütüphanesi REV 240 Numarada Kayıtlı Mecmû‘a-i Eş‘âr (145b-170a) (İnceleme-Metin)*, İstanbul 2021, VIII+119 s., Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilimdalı Eski Türk Edebiyatı Bilimdalı Yüksek Lisans Tezi.
- HACİEFENDİOĞLU, Asuman: *İstanbul Arkeoloji Müzesi Kütüphanesi REV 240 Numarada Kayıtlı Mecmû‘a-i Eş‘âr (1b-30a) (İnceleme-Metin)*: İstanbul 2019, VII+167 s., Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı Eski Türk Edebiyatı Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi.
- HAYAL, Züleyha: *Topkapı Sarayı Kütüphanesi Revan No: 1972’de Kayıtlı Mecmû‘a-i Eş‘âr (Vr. 360b-405a) (İnceleme-Metin)*, İstanbul 2016, IX+335 s., Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı Eski Türk Edebiyatı Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi.
- HÜDĀYÎ: *Dīvān*: [hzl.:] Mustafa S. Kaçalın: *Hüdâyî (Sala Muslısı) Dīvān*, Ankara 2016, 456 s., Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Türk Dil Kurumu Yayınları: 1196.

- HÜDÂYÎ-İ KADİM: *Dīvān*: [hzl.:] Mehmet Demiralay: Hüdâyî-i Kadîm (16.yy) ve Divânı İnceleme-Tenkitle Metin, Isparta 2007, II+237 s., Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi.
- KAPLAN, Yunus: “*Nihânî (İbrahim Çelebi) ve Gazelleri*”, *Turkish Studies Dergisi*, 2010, S.4, 1271-1303 s.
- KARATAŞ, Ahmet: XVI. Asır Türk Edebiyatının Rızâî Mahlaslı Şairleri, Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Yayınları, İstanbul 2013.
- KARTAL, Büşra: *İstanbul Arkeoloji Müzesi Kütüphanesi REV 240 Numarada Kayıtlı Mecmû‘a-i Eş‘âr (120b-145a) (İnceleme-Metin)*: İstanbul 2021, VII+142 s., Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı Eski Türk Edebiyatı Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi.
- MECDÎ: *Dīvān*: [hzl.:] Ayşe Derya Eskimen: *Mecdî Mehmed Efendi'nin Gazelleri (Metin-İnceleme)*, Ankara 2008, IX+161 s., Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı Eski Türk Edebiyatı Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi.
- MEDHÎ: *Dīvān*: [hzl.:] Nezihe Seyhan: *Medhî Divanı (İnceleme-Transkripsiyonlu Metin)*, İstanbul 2000, VII+635 s., Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı Eski Türk Edebiyatı Bilim Dalı, Doktora Tezi.
- MESÎHÎ: *Dīvān*: [hzl.:] Mine Mengi: *Mesîhî Dîvânı*, Ankara 2014, VI+321 s., Atatürk Kültür Merkezi Yayınları: 436.
- MUHİBBÎ: *Dīvān*: [hzl.:] Coşkun Ak: *Muhibbî Divânı İzahlı Metin Kanuni Sultan Süleyman*, Ankara 1987, 16+875 s., Kültür ve Turizm Bakanlığı.
- MUHİBBÎ: *Dīvān*: [hzl.:] Kemal Yavuz-Orhan Yavuz: *Muhibbî Divânı Bütün Şiirleri*, İstanbul 2016, Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı Yayınları.
- NEV‘Î: *Dīvān*: [hzl.:] Mertol Tulum-Ali Tanyeri: *Nev‘î Dîvânı Tenkidli Basım*, İstanbul 1977, XV+607 s., Edebiyat Fakültesi Matbaası.
- ONAY, Ahmet Talat: *Açıklamalı Dîvân Şiiri Sözlüğü: Eski Türk Edebiyatında Mazmunlar ve İzahı*, [hzl.:] Cemal Kurnaz, Ankara 2013, XXII+558 s., Kurgan Edebiyat Yayınları: 96.
- REDHOUSE, Sir James W.: *A Turkish And English Lexicon/Kitâb-ı Ma‘ânî-i Lehce*: Constantinople 1890, XVI+2224 s.

- SĀMĪ, Şemseddin: *Kāmus-ı Türkî*: [hzl.:] Yrd. Doç. Dr. Raşit Gündoğdu, Yrd. Doç Dr. Niyazi Adıgüzel, Ebul Faruk Önal, İstanbul 2011, 1213 s., İdeal Kültür Yayıncılık.
- STEINGASS, F.: *A Comprehensive Persian-English Dictionary*: Beyrut 1975, VIII+1539 s.
- TARLAN, Ali Nihad: *Eski Mecmualar Arasında, İÜEF Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi*, 1, İstanbul 1946, s. 122-123.
- TARLAN, Ali Nihad: *Şiir Mecmualarında XVI ve XVII. Asır Divan Şiiri Rahmi ve Fevri*, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Dalı, 1948, İstanbul Üniversitesi Yayınları No. 356, Seri:1, Fasikül:1.
- UBEYDİ: *Dīvān*: [hzl.:] Ömer Arslan: *Ubeydî Dîvânı (Metin ve İnceleme)*, İstanbul 2013, XIX+763 s., İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi.
- ‘ULVĪ: *Dīvān*: [hzl.:] Büşra Çelik-Muzaffer Kılıç: *Derzi-zāde ‘Ulvî Dîvân*, İstanbul 2018, 839 s., Dün Bugün Yarın Yayınları.
- ÜMĪDĪ: *Dīvān*: [hzl.:] Muhammed Selvi: *Ümîdî, Hayatı, Eserleri, Edebi Kişiliği ve Dîvânı*, Afyonkarahisar 2008, X+242 s., Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi.
- RŪHĪ: *Dīvān*: [hzl.:] Çoşkun Ak: *Bağdatlı Rûhî Dîvânı Karşılaştırmalı Metin*, 1. C., Uludağ Üniversitesi Yayınları.
- VASFĪ: *Dīvān*: [hzl.:] ÇAVUŞOĞLU, Mehmed: *Vasfî Dîvan Tenkidli Basım*, Edebiyat Fakültesi Matbaası, İstanbul 1980, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları No: 2709.
- ZŪLFE, Ömer: *Şiirin İzinde Sözün Gölgesinde*: İstanbul 2011, Bilge Kültür Sanat Yayını: 462.